

ДЪРЖАВЕН
ФОНД
ЗЕМЕДЕЛИЕ

София 1618, бул. „Цар Борис III“ 136
тел.: 02/81-87-100, 02/81-87-202
факс: 02/81-87-267, dfz@dfz.bg, www.dfz.bg

ИТА
INTERNATIONAL
TECHNICAL ALLIANCE

ISO 9001:2015
ISO/IEC 27001:2013

Certificate No: BG/0583IQ/0516
BG/0583IS/0516

ОДОБРИЛ:
ГЕОРГИ ТАХОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ГОДИШЕН ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВЕН ФОНД „ЗЕМЕДЕЛИЕ“
И РАЗПЛАЩАТЕЛНАТА АГЕНЦИЯ
ЗА 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод

Глава първа УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И СХЕМИ

I.Разплащателна агенция.....	6
1. Програма за развитие на селските райони.....	6
1.1.Информация за изпълнението на ПРСР 2014-2020 през 2021 г.	6
1.2.Администриране на средствата.....	15
1.3.Резултати от извършени одити	16
2.Директни плащания.....	19
2.1.Информация за извършеното подпомагане през 2021 г.....	19
2.2.Администриране на заявленията за подпомагане и приложимите схеми и мерки на дирекция „Директни плащания“.....	21
2.3.Резултати от извършени одити.....	24
3.Селскостопански пазарни механизми.....	24
3.1.Вино, промоционални програми и лицензии.....	27
3.2.Пчеларство, публични интервенции и частно складиране.....	31
3.3.Оперативни програми и договорни отношения.....	35
3.4.Училищни схеми.....	38
3.5.Резултати от извършени одити	44
4. Програма за морско дело и рибарство /ПМДР/ 2014-2020 г.....	45
4.1.Междинно звено.....	45
4.1.1.Информация за извършеното подпомагане по Програма за морско дело и рибарство /ПМДР/ 2014-2020 г. през 2021 г.....	47
4.2.Сертифициращ орган по ОПРСР 2007-2013 и ПМДР 2014-2020 г.....	50
4.2.1.Сертификация на разходите по ПМДР 2014-2020 г.....	50
4.2.2.Осъществяване на дейности по прилагане на ОПРСР 2007-2013 г.....	52
5.Обобщени данни за сумите по линия на РА по програми и фондове за 2021 г....	52
6.Администриране на нередности и лоши вземания в РА	52
II. Програма САПАРД.....	53
III.Национално подпомагане.....	55
A.Краткосрочни схеми за подпомагане.....	55
B.Инвестиционни схеми за подпомагане.....	76
IV.Технически инспекторат.....	84

Глава втора ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

Интегрирана система за администриране и контрол.....	89
Противодействие на измамите.....	90
Инспекторат.....	96

СЪКРАЩЕНИЯ

АЕП	Агроекологични плащания
АК	Агроекология и климат
БАБХ	Българска агенция по безопасност на храните
БЗ	Биологично земеделие
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВПС-1	Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока природна стойност
ВПС-4.1	Поддържане на местообитанията на зимуващите видове гъски и ливаден блатар в обработваеми земи с орнитологично значение
ВПС-4.2	Поддържане на местообитанията на Царски орел и Египетски лешояд в обработваеми земи с орнитологично значение
ГД АГРИ	Главна дирекция „Земеделие и развитие на селските райони” в ЕК
ДЖСК	Схема за обвързано подпомагане за овце-майки и кози-майки под селекционен контрол
ДЗС	Схема за дребни земеделски стопани
ДПЖ	Схема за обвързано подпомагане за овце-майки и кози майки
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие”
ЕЖСК	Схема за обвързано подпомагане за млечни крави и/или месодайни крави под селекционен контрол
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕК	Европейска комисия
ЕФГЗ	Европейски фонд за гарантиране в земеделието
ЕФР	Европейския фонд за рибарство
ЗПЗП	Закон за подпомагане на земеделските производители
ИАСАС	Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
ИАСРЖ	Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството
ИАОСЕС	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС”
ИСАК	Интегрираната система за администриране и контрол
ИСУН 2020	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020
КД	Книга на длъжниците
МЗС	Схема за млади земеделски стопани
МИРГ	Местна инициативна рибарска група
МФС	Многогодишно финансово споразумение
МЗм	Министерство на земеделието
М12	Плащания по Натура 2000 и Рамковата директива за водите
М13	Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения
М13.1	Компенсационни плащания в планински райони
М13.2	Компенсационни плащания за други райони, засегнати от значителни

	природни ограничения
НБ	Национален бюджет
НГФ	Национален гаранционен фонд
НДП	Схема за национални доплащания на хектар земеделска земя
НДЖ1	Схема за национални доплащания за говеда, необвързана с производството
НДЖ3	Схема за национални доплащания за овце майки и кози майки, обвързана с производството
НДЖ4	Схема за отглеждане на овце майки и кози майки в икономически уязвими общини в Южна България
НДЖ5	Схема за отглеждане на овце майки и кози майки в необлагодетелстваните райони
НДКМ1	Схема за поддържане на производството на краве мляко в икономически уязвими ферми, обвързана с производството
НДКМ2	Схема за поддържане на производството на краве мляко в необлагодетелстваните райони, обвързана с производството
НДКМ3	Схема за поддържане на производството на краве мляко в нитратно уязвимите зони, обвързана с производството
НДТ	Схема за национално доплащане за тютюн
НПП	Национална програма по пчеларство
НР1	Мярка 211 – Плащания на земеделски стопани за природни ограничения в планинските райони
НР2	Мярка 212 – Плащания на земеделски стопани в райони с ограничения, различни от планинските райони
ОСП	Обща селскостопанска политика на Европейския съюз
ПМИ	Отдел Пчеларство мляко и интервенции
ПНДЖ1	Схема за преходна национална помощ за говеда, необвързана с производството
ПНДЖ3	Схема за преходна национална помощ за овце-майки и/или кози-майки, обвързана с производството
ПНДП	Схема за преходна национална помощ за земя на хектар
ПНДТ	Преходна национална помощ за тютюн, необвързана с производството
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РА	Разплащателна агенция
САПАРД	Специална предприєдинителна програма за развитие на земеделието и селските райони
СЕПП	Схема за единно плащане на площ
СЗ	Схема за обвързано подпомагане за зеленчуци
СЗо	Схема за обвързано подпомагане за оранжерийни зеленчуци
СКБТ	Схема за крави с бозаещи телета
СКЮ	Схема за обвързано подпомагане за месодайни крави и/или юници
СМК	Схема за обвързано подпомагане за млечни крави
СПК	Схема за обвързано подпомагане за протеинови култури
СПМ	Селскостопански пазарни механизми
СПП	Схема за преразпределително плащане
СППЗ	Схема за специфично подпомагане на производителите на плодове и зеленчуци
СП	Схема за обвързано подпомагане за плодове
ЯМ	Схема за ягоди и малини, необвързана с производство
УО	Управляващ орган
УС	Управителен съвет

УВОД

Държавен фонд „Земеделие” (ДФЗ) е юридическо лице на бюджетна издръжка, което е създадено със Закона за подпомагане на земеделските производители и съставя, изпълнява и отчита бюджет на първостепенен разпоредител с бюджет, който е част от държавния бюджет.

Фондът подпомага финансово регистрираните земеделски стопани, изпълнява функциите на Агенция САПАРД, предоставя средства на други лица и изпълнява други функции, когато това е предвидено със закон. ДФЗ е акредитиран като единствена Разплащателна агенция (РА) от датата на издаване на Акта за акредитация за прилагане на Общата селскостопанска политика (ОСП) и Общата политика по рибарство (ОПР) на Европейския съюз.

Фондът осъществява дейността си съгласно приложимото европейско законодателство, Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП), приети от Управителния съвет (УС) на Фонда решения, правила, програми и указания, Устройствения правилник и Правилника за дейността на Държавен фонд „Земеделие”.

Настоящият отчет е изготвен във връзка с изпълнение на изискванията на Закона за подпомагане на земеделските производители: чл. 3а: „Изпълнителният директор на Разплащателната агенция ежегодно до 31 март изготвя и представя на министъра на земеделието годишен отчет за дейността на агенцията” и чл. 19, ал. 5: „Председателят на управителния съвет представя в Министерския съвет до 30 април отчет за дейността на фонда за предходната година”.

Глава първа

УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И СХЕМИ

I. РАЗПЛАЩАТЕЛНА АГЕНЦИЯ

1. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ (ПРСР)

1.1 Информация за изпълнението на ПРСР 2014-2020 през 2022 г.

Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) се прилага в България за втори програмен период 2014-2020 г. Програмата е структурирана около пет тематични приоритета и петнадесет приоритетни области на политиката за развитие на селските райони.

В съответствие с целите на политиката на ЕС за развитие на селските райони Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. има три цели:

- Повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработващата промишленост.
- Опазване на екосистемите и устойчиво управление, използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, предотвратяване на климатичните промени и приспособяване към тях.
- Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

Реализирането на тези цели се постига чрез следните мерки, които се договарят от Разплащателната агенция по силата на договор за делегиране на функции по прилагане на Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. с Министерство на земеделието:

Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства” – прием през ИСУН.

- През 2020 г. е обявен прием по Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.008 „Целеви прием за земеделски стопани в сектор Животновъдство“ по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ на Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. В рамките на цитирания прием са подадени общо 647 проектни предложения със стойност на заявената безвъзмездна финансова помощ от 147 101 757.55 лева. Поради големия интерес бюджетът по процедурата е увеличен на левовата равностойност на 62 000 000 евро (121 259 600.00 лв.).

Проектните предложения са обработени и оценката е приключена с Оценителен доклад, като през 2022 г. са сключени 492 договора с одобрени кандидати, в размер на 104 932 979.80 лв.

- През 2021 г. е стартиран прием на проектни предложения по процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.012 по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“. Със Заповед № РД09-639 от 21.06.2021г. бюджетът по процедурата е увеличен на 220 880 000.00 евро /431 997 104.00 лева/, от които 130 490 976 лв. са средства от инструмента на Европейския съюз за възстановяване (European Union Recovery Instrument – EURI). След удължаване на срока за прием са приети 1868 заявления с обща стойност на заявената субсидия в размер на 734 722 906.50 лв. Обработката на подадените в рамките на приема проектни предложения е приключила в края на 2022 г.

Подмярка 4.1.2. „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематичната подпрограма за развитие на малки стопанства“.

- Със Заповед № РД09-568/16.07.2020 г. е обявена процедура чрез подбор № BG06RDNP001- 4.009 по подмярка 4.1.2. „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства“Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е в размер на 9 779 000 лв. Постъпили са 286 проекта с обща стойност на заявената безвъзмездна финансова помощ 4 090 767.00 лв. От тях за разглеждане са разпределени 258 бр. проектни предложения, а останалите 28 са оттеглени от кандидатите. През 2022г. обработката на подадените в рамките на приема заявленията е приключила. Сключени са 56 административни договори със стойност на одобрената безвъзмездна финансова помощ в размер на 1 362 905.36 лв.

Подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“.

- През 2018г. е обявена процедура за прием (BG06RDNP001-4.001) чрез подбор на проектни предложения по подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“. Разполагаемият бюджет по приема е в размер на 85 000 000.00 евро /166 243 000.00 лв./. Съгласно Заповед № РД 09-767 от 29.07.2021 г. бюджетът по процедурата е увеличен, в резултат на което на 19.08.2021 г. е назначена нова Оценителна комисия за разглеждане, оценяване и класиране на 21 броя проектни предложения, получили между 66 и 69 точки, съгласно критериите за подбор по подмярката на етап предварителна оценка. През 2022 г. е приключена оценката на етап техническа и финансова оценка, като през отчетния период са сключени 12 административни договора на стойност 11 921 395.72 лв.

- През 2021г. е обявена процедура за прием BG06RDNP001-4.015. Крайната дата за подаване на проектни предложения бе удължена на 31.03.2022 г. Разполагаемият бюджет по приема е в размер на 197 956 861.00 евро / 387 164 028.74 лв./. През 2022г. са постъпили 371 проектни предложения със стойност на заявената БФП в размер на 466 870 184.83 лв.

- През 2022г. е обявена процедура за прием BG06RDNP001-4.014. Предвиденият финансов ресурс за предоставяне на безвъзмездна помощ на допустимите кандидати по процедурата е в размер на 39 116 000.00 лв. През 2022г. са постъпили 97 проектни предложения със стойност на заявената БФП в размер на 46 969 957.86 лв.

Подмярка 5.1 „Подкрепа за инвестиции в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития“.

Със Заповед № РД 09-395 от 08.05.2020 г. е обявена процедура за прием (BG06RDNP001-5.001) чрез подбор на проектни предложения по подмярка 5.1 „Подкрепа за

инвестиции в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития“ от мярка 5 „Възстановяване на селскостопански производствен потенциал, претърпял щети в резултат на природни бедствия, и въвеждане на подходящи превантивни мерки“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е в размер на 45 905 931 лв., с гарантиран бюджет в размер 9 387 840 лв. за кандидати – публични субекти.

През 2022г. са сключени 3 броя договори с кандидати по процедура - публични субекти (Българската агенция по безопасност на храните - БАБХ, ИА „Борба с градушките“ и Национален диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт „Проф. Д-р Г. Павлов“) на стойност 7 292 555.93 лв, а с одобрените кандидати - частни субекти договорите са подписани още през 2021 г.

Процедура № BG06RDNP001-5.003 – частни субекти:

През 2021г. е обявен прием по подмярка 5.1 „Подкрепа за инвестиции в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития“ (BG06RDNP001-5.003). Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е в размер на 23 469 600.00 лв.

Постъпили са 22 проектни предложения с обща стойност на заявената безвъзмездна финансова помощ от 9 537 648.64 лв.

През 2022г. са сключени 20 договора с одобрени кандидати за 7 120 322.50 лв.

Процедура № BG06RDNP001-5.004 – публични субекти:

По обявения през 2021 г. прием на проекти по подмярка 5.1 „Подкрепа за инвестиции в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития“ са постъпили 2 проектни предложения на стойност 1 885 346.01 лв. Назначената оценителна комисия е приключила работата си и е издала оценителен доклад, който е одобрен от изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ на 12.11.2021 г. По процедурата са одобрени за финансиране всички подадени проектни предложения, като одобрената безвъзмездна финансова помощ по проектите е 1 876 229.63 лв. Договорите са сключени през 2022 г.

Подмярка 5.2 „Инвестиции за възстановяване на потенциала на земеделските земи и на селскостопанския производствен потенциал, нарушени от природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития“.

На 18.08.2020 г., със Заповед № РД 09-654 от 17.08.2020 г. е обявена процедура за прием по подмярка 5.2 „Инвестиции за възстановяване на потенциала на земеделските земи и на селскостопанския производствен потенциал, нарушени от природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития“ в ИСУН 2020. Подпомагането по процедура № BG06RDNP001-5.002 е насочено към възстановяване на производствения потенциал, нарушен от остро заразни заболявания по свинете, дребните преживни животни /овце и кози/ и птиците. Помощта е предназначена за възстановяване на онези компоненти от производствения потенциал на фермата, които са били повредени или унищожени в резултат на посочените събития.

Общият бюджет по процедурата е в размер на 15 646 400 лева. Постъпили са 3 проектни предложения с обща стойност на заявената безвъзмездна финансова помощ, равняваща се на 1 903 599.96 лв.

Към края на 2022г. е извършена проверка за съответствие с критериите за подбор и допустимост на подадените проектни предложения на етап ОАСД и ТФО и след изготвен окончателен оценителен доклад са одобрени 2 проектни предложения с обща стойност на одобрената безвъзмездна финансова помощ /БФП/ в размер на 1 205 509,07 лв. За третия

проект е заявена БФП в размер на 335 458,62 лв., като обработката на проектното предложение ще бъде приключена след получаване на становище от БАБХ, с цел определяне на размера на допустимите за подпомагане разходи по проекта.

Подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани”.

- В рамките на приема по процедура BG06RDNP001-6.011, обявен в края на 2021 г. са подадени 218 проектни предложения с размер на заявената финансова помощ 10 512 425.00 лв. Обработката на подадените проектни предложения е приключила и са изпратени писма за одобрение на 175 кандидата по процедурата. До края на 2022 г. са сключени 85 административни договора на стойност 4 156 075.00 лв.

- През 2022 г. стартира прием на проектни предложения по Процедура чрез подбор BG06RDNP001-6.013 по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г., с период на прием от 01.11.2022 г. до 06.01.2023 г. и бюджет от 30 314 900.00 лв. Срокът за подаване на ПП по процедурата е удължен до 31.01.2023 г.

Подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства”.

- Със заповед № РД 09-753/26.07.2021 г. на заместник – министъра на земеделието бе увеличен бюджетът по процедура BG06RDNP001-6.007 с 4 635 246.00 лв., в резултат на което през 2022 година са сключени 17 договора на стойност 498 729 .00 лв.

- На 06.03.2020 г. стартира целеви прием на проектни предложения по Процедура чрез подбор BG06RDNP001-6.008 по подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 -2020 г. Във връзка с установените в страната през последните години огнища на силно заразни болести по дребните преживни животни, свине и птици, подмярката е насочена към сектор „Животновъдство“ с цел повишаване на биосигурността в страната. Общият размер на средствата, които са предоставени по процедурата за всички одобрени проектни предложения възлиза на 11 734 800 лв.

Постъпили са 214 бр. проектни предложения, от които 197 бр. са разпределени за обработка. За 2022г. са сключени 112 административни договора на стойност 3 285 744.00 лв.

- В края на 2021г. е обявен прием на проектни предложения по Процедура чрез подбор BG06RDNP001-6.012 по подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства”, с крайна дата за подаване на заявления до 02.03.2022 г. и бюджет от 39 116 000.00 лв. Обработката на постъпилите 1496 бр. проектни предложения е приключила през 2022 г. и за финансиране са предложени 1 298 от тях. До края на годината са сключени договори с 658 от одобрените кандидати на стойност 19 303 746.00 лв.

Подмярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“

По подмярка 6.4.1 за отчетния период са сключени общо 72 административни договора по обявените през 2018 г. приеми по процедури за Услуги, Производство и Занаяти.

Подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“, прием чрез ИСУН 2020

- Със Заповед № РД09-844 от 22.7.2022 г. е обявена процедура (BG06RDNP001-7.020- Енергийна ефективност) чрез подбор на проектни предложения по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по

машаби инфраструктура“ с период на прием от 22.7.2022г. до 25.11.2022 г. През 2022г. крайния срок за подаване на ПП по посочената процедура е удължен до 24.2.2023г.

- Със Заповед № РД09-843 от 22.7.2022 г. е обявена процедура за прием (BG06RDNP001-7.017-Улици) чрез подбор на проектни предложения по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по машаби инфраструктура“. Крайният срок за кандидатстване по посочената процедура е удължен до 23.12.2022 г. Бюджетът на приема е в размер на 68 453 000.00 лв. Подадени са 112 проектни предложения.

- Със Заповед № РД09-845 от 22.7.2022 г. е обявена процедура за прием (BG06RDNP001-7.019-Пътища) чрез подбор на проектни предложения по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по машаби инфраструктура“. През 2022г. крайния срок за подаване на ПП по посочената процедура е удължен до 23.12.2022 г. Бюджетът по приема е в размер на 97 790 000.00 лв. Подадени са 51 проектни предложения.

- Със Заповед № РД09-846 от 22.7.2022 г. е обявен прием (BG06RDNP001-7.021-Вода) по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по машаби инфраструктура“ с определена сума на безвъзмездната финансова помощ в размер на 97 790 000.00 лв. До края на приема (удължен до 23.12.2022 г.) са подадени 35 проектни предложения със стойност на заявената БФП в размер на 91 223 876,58 лв.

- За отчетния период са сключени общо 7 административни договора по обявените през 2016 г. и 2018 г. приеми по подмярка 7.2.

Подмярка 7.3. „Широколендова инфраструктура, включително нейното създаване, подобрене и разширяване, пасивна широколендова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколендова инфраструктура и електронно правителство“.

Със Заповед № РД 09-81 от 28.01.2021 г. е обявена процедура за прием (BG06RDNP001-7.014) чрез подбор на проектни предложения по подмярка 7.3. „Широколендова инфраструктура, включително нейното създаване, подобрене и разширяване, пасивна широколендова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколендова инфраструктура и електронно правителство“. Разполагаемият бюджет по приема е в размер на 82 143 600.00 лв. Постъпило е едно проектно предложение със стойност на заявената субсидия в размер на 82 143 600.00 лв., като през 2022 г. същото е оттеглено.

Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природно наследство на селата” – прием в ИСУН 2020.

През 2020 г. е обявена процедура за прием (BG06RDNP001-7.015) чрез подбор на проектни предложения по подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природно наследство на селата”. Общия бюджет по подмярката е в размер на 28 423 283 лв.

Със заповед № РД 09-58 /25.01.2021 г. на заместник – министъра на земеделието бюджетът по процедурата е увеличен до размера на левовата равностойност на 35 362 817.00 евро (69 162 597.49 лв.)

В периода на прием са постъпили 133 проектни предложения, подлежащи на обработка, с обща стойност на заявената БФП в размер на 76 203 872.02 лв. След приключване на оценката на проектите предложения през 2022 г. са сключени 108 бр. административни договори с одобрени кандидати на стойност 60 941 195.53 лв.

Подмярка 8.1 „Залесяване и поддръжка“.

На 16.07.2020 г., със Заповед № РД 09-567 от 16.07.2020 г. е обявен прием в ИСУН 2020 по Подмярка 8.1 „Залесяване и поддръжка“ от мярка 8 „Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване жизнеспособността на горите“ от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г. Подпомагането по процедура № BG06RDNP001-8.005 е насочено към първоначално залесяване и поддръжка на земеделски и неземеделски земи.

Общият размер на БФП, която е предоставена по процедурата за всички одобрени проектни предложения възлиза на 18 028 131 лева.

В периода на прием са постъпили 22 проектни предложения със заявена стойност на БФП в размер на 3 179 551.10 лева.

Оценителната комисия е приключила работа и са изпратени уведомителни писма за одобрения на 6 проектни предложения, със сума на одобрената субсидия в размер на 450 944.75 лв., като през 2022 г. е сключен 1 административен договор на стойност 142 664.67 лв.

Подмярка 8.3. Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития.

На основание заповед № РД09-59 от 25.01.2021 г. бюджетът по процедурат BG06RDNP001-8.004 е увеличен на 20 473 705.90 евро (40 042 474.00 лв.), в резултат на което през 2022 г. по подмярката са сключени 3 бр. договора с одобрена безвъзмездна финансова помощ в размер на 2 261 565.69 лв. лв.

Подмярка 8.6. „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти“.

След увеличение на бюджета по подмярката 8.6, процедура BG06RDNP001-8.001 са разпределени за обработка 53 броя проектни предложения със заявена субсидия в размер на 12 730 456.00 лв. В оценителната комисия са включени и 10 проектни предложения, по които се изчаква решение от разследващи и съдебни органи.

Подмярка 19.2 „Водено от общностите местно развитие“.

Всички одобрени стратегии за ВОМР – 64 броя са с финансиране от ЕЗФРСР в размер на 356 289 420.93 лева, включително увеличението с преходен бюджет с допълнителни споразумения по тях за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

През 2022 година са постъпили нови 177 бр. писма за одобрени оценителни доклади по приключени от МИГ процедури за подбор на проектни предложения, за които съгласно чл. 60, ал. 1 от Наредба 22 от 14.12.2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 ДФ „Земеделие“ извършва контрол за спазване на процедурата по подбор на проектни предложения, финансирани изцяло или частично от ЕЗФРСР. За периода на 2022 година е извършен контрол общо на 115 броя процедури за подбор на проекти (постъпили през 2021 и 2022), като 115 са одобрени. Скоростта, с която се обработват процедурите за подбор е повишена с приблизително 50 % за периода на второто полугодие.

През 2022 г. от процедурите, преминали проверка и контрол са сключени договори за финансово подпомагане за 334 проекти с обща стойност на финансирането в размер на 30 328 384.27 лв., от тях 80 договора с получатели общини, читалища и сдружения с неправителствена форма за проекти в обществена полза.

За периода на 2022 г. са сключени 470 анекса за промяна на административните договори за БФП.

Таблица № 1 – сключени договори по ПРСР 2014-2020 за 2022 г.

Мярка	Брой	Договорена субсидия лв.
Подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства” – прием 2020 (целиви прием за земеделски стопани в сектор Животновъдство)	492	104 932 979.80
Подмярка 4.1.2 „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства"(ТПП) – прием 2020	56	1 362 905.36
Подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти” – прием 2018	12	11921395.72
Подмярка 5.1 „Подкрепа за инвестиции в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития” – прием 2020	3	7292555.93
Подмярка 5.1 „Подкрепа за инвестиции в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития” – прием 2021	21	8450241.23
Подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани” – прием 2021	85	4 156 075.00
Подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ – прием 2016	1	29 337 .00
Подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ – прием 2019	17	498 729,00.
Подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ – прием 2020	112	3 285 744.00
Подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ – прием 2021	658	19 303 746.00
Подмярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ - Занаяти – преим 2018	2	464 872.40
Подмярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ - Услуги – преим 2018	51	14 530 509.14
Подмярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ – Производство – преим 2018	19	6 157 423.24
Подмярка 8.1 "Залесяване и поддръжка"	1	142 664.67
Подмярка 8.3. Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	3	2 261 565.69
Подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ – прием 2016	2	11 672 593.51
Подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ – прием 2018	5	4 053 578.89

Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природно наследство на селата”	108	60 941 195.53
Подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“	334	30 328 384.27
ОБЩО:	1 982	291 786 496.38

**Справката е по данни в ИСАК към 31.12.2022 г. и включва действащите договори*

Проблеми при прилагането на ПРСР 2014-2020 и действията, предприети от Разплащателната агенция с оглед на преодоляването на тези проблеми.

На етап договаряне на проектните предложения по прилагането на мерките и подмерките от „Програмата за развитие на селските райони“ за периода 2014-2020 г. са идентифицирани следните основни проблеми:

- **Обработка на голям брой проекти за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ през 2022 г. и затруднение в спазването на сроковете за договаряне**

Предприети мерки:

- Организиране на процеса на договаряне чрез оценителни комисии, разработване и въвеждане на специфични единни процедури и контролни механизми за паралелна работа в две информационни системи, ведно с надграждане на ИСАК, привеждане на процедурите за работа в съответствие с приложимото законодателство;
- В посока намаляване времето за обработка на ПП и подсилване на екипите от оценители, дирекцията наложи практика на командироване на служители от областните поделения на РА, както и на такива от компетентната дирекция по оторизация на плащанията, доказали своите професионални умения и компетентност;
- Провеждане на обучения на персонала;
- Изграждане на добра координационна връзка с ЦКЗ към Министерски съвет, което допринесе за бързо и навременно отстраняване на възникнали в процеса на работа недостатъци и слабости, произтичащи от спецификата на оценката по ПРСР 2014-2020 г.
- Закупуване на електронни подписи за ангажираните в процеса на договаряне служители. За същите е осигурен служебен електронен достъп до системата за Междурегистров обмен на справочна и удостоверителна информация Regix ;
- Осигурена е възможност кандидатите да сключват административните договори и допълнителни споразумения (анекси) към административните договори с Квалифициран електронен подпис;
- След извършен функционален анализ за натовареността на служителите е направено предложение за увеличаване на щатните длъжности в договарящата дирекция. От 01.01.2023г. е в сила новия Устройствен правилник на Фонда (бр. 100 от 16.12.2022 г.);

- **Затруднения при изпълнението на договорите, вследствие на Ковид пандемията, както и на растящата инфлация, довела до значително увеличение на пазарните цени.**

Предприети мерки:

- С Постановление на МС № 290 от 27 септември 2022 г. е приета Методика за изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация.

- В резултат на инициатива от страна на ДФ „Земеделие“, през 2022 год. е извършена промяна в условията за изпълнение по подмерките, които са в полза на бенефициентите, а именно – допуснато е изменение на административните договори, водещо до завишаване на стойността на одобрените инвестиционни разходи по позиции, съчетано с едновременно намаляване на разходите по други позиции.

- След изпратени от страна на ДФ „Земеделие“ предложения са предприети мерки от Министерство на земеделието с оглед удължаване на срока за изпълнение на инвестициите по част от мерките от ПРСР 2014-2020 г.

• **Проблеми, свързани с прилагане нормативна уредба по мерките/подмерките от ПРСР 2014-2020 г. за приемите чрез ИСУН 2020.**

Предприети мерки:

- Активна комуникация с Управляващия орган на ПРСР 2014-2020 г. и привеждане на процедурите за работа в съответствие с предоставените становища;

Действия, предприети от Разплащателната агенция за повишаване на информираността и публичността по ПРСР 2014-2020

- Дирекция ДПМРСР поддържа телефонни линии, на които бенефициери и кандидати по ПРСР 2014-2020 могат да задават своите въпроси към експертите на Фонда.

- За постигане на пълна информираност и прозрачност при изпълнение на прилаганите мерки, подмерки и дейности, ДФ „Земеделие“ продължава да публикува на своята интернет страница всички актове, правила, инструкции и насоки за кандидатстване, начин на отчитане, контрол и мониторинг на всички мерки за подпомагане по ПРСР 2007-2013 и 2014-2020 г.

- През 2022 г. служители на ДФ „Земеделие“ са взели участие в няколко междуведомствени срещи с цел обмяна на опит, а именно:

Среща с Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ) във връзка с възникнали въпроси и необходимостта от допълнителни разяснения по приема по подмярка 6.3 (процедура чрез подбор BG06RDNP001-6.012);

Среща с НССЗ във връзка с необходимостта от предоставяне на допълнителни разяснения относно прилагането на ПМС 160 (1 юли 2016 г.) за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на БФП;

Семинар, организиран от Националната асоциация на зърнопроизводителите във връзка с необходимостта от допълнителни разяснения, свързани с приема по подмярка 4.1 (процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.012).

Таблица № 2 – Оторизирани средства по мерки от ПРСР 2014 – 2020 г. през 2022 г.

Мярка/подмярка	Оторизарана субсидия
1.1. Професионално обучение и придобиване на умения	111 901.36 лв.
2.1.2. Консултантски услуги за малки земеделски стопани	2 409 518.17 лв.
4.1. Инвестиции в земеделски стопанства	37 010 745.68 лв.
4.1.2. Инвестиции в земеделски стопанства по тематична	1 496 036.26 лв.

подпрограма	
4.2. Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	53 533 274.04 лв.
5.1. Възстановяване на потенциала за селскостопанска продукция, претърпял щети, и въвеждане на подходящи превантивни мерки	5 097 841.04 лв.
6.1. Стартова помощ за млади земеделски производители	8 849 993.50 лв.
6.3. Стартова помощ за развитието на малки стопанства	20 487 005.00 лв.
6.4.1. Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности	13 114 022.82 лв.
7.2. Инвестиции в инфраструктура	122 361 814.71 лв.
7.6. Поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата	3 855 653.52 лв.
8.3. Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	5 710 421.87 лв.
8.4. Възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	216 249.40 лв.
8.6. Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти	1 915 147.64 лв.
9. Учредяване на групи и организации на производители	2 042 836.33 лв.
16. Сътрудничество	2 610 386.77 лв.
19.1. Помощ за подготвителни дейности	22 600.00 лв.
19.2. Прилагане на операции в рамките на стратегии за местно развитие	27 222 157.84 лв.
19.3. Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на МИГ	1 023 988.80 лв.
19.4. Подпомагане за текущи разходи и разходи за съживяване на района	9 406 962.58 лв.
20. Техническа помощ	23 924 453.19 лв.
Общо	342 423 010.52 лв.

1.2 Администриране на средствата

На етап оторизация на плащанията по прилагането на мерките от „Програмата за развитие на селските райони“ за периода 2014-2020 г., бяха идентифицирани следните основни проблеми:

Затруднения от страна на ползвателите на безвъзмездна финансова помощ поради пандемията от COVID-19, в съчетание с геополитическата криза, предизвикана от агресията на Русия срещу Украйна, доведе до икономически последици за целия вътрешен пазар, включително и за селскостопанския сектор, което води до забавяне в изпълнението на одобрените проекти от страна на ползвателите на безвъзмездна финансова помощ и проследяването на изпълнените в периода на мониторинг.

Поради нестабилната икономическа обстановка в страната, свързана със значителен ръст на цените на стоките и услугите съществува риск от неизпълнение на одобрени проекти.

Други външни фактори, които могат да окажат въздействие при администриране на средствата са „непреодолима сила“ и „извънредни обстоятелства“ по смисъла на чл. 2, пар. 2

от Регламент ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799/98, (ЕО) № 814/2000, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 485/2008 на Съвета, като например: тежки природни бедствия, епизоотия при животните или болест по растенията.

Изпълнение на Цели по качеството.

За 2022 г. са заложили над 10 броя цели по качеството свързани с публичност, автоматизиране на процесите, актуализиране на процедурите за работа във връзка с нормативни изменения, повишаване квалификацията на служителите и др. Всички поставени цели за 2022 г. са изпълнявани системно през цялата година.

Таблица № 3 - Изразходвани суми по ПРСР 2014-2020 г. през 2022 г.

Мярка/подмярка	ЕЗФРСР	НБ	Общо
1.1. Професионално обучение и придобиване на умения	100 711	11 190	111 901
2.1.2. Консултантски услуги за малки земеделски стопани	2 048 090	361 428	2 409 518
4.1. Инвестиции в земеделски стопанства	28 064 688	6 477 080	34 541 768
4.1.2. Инвестиции в земеделски стопанства по тематична подпрограма	1 271 631	224 405	1 496 036
4.2. Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	42 990 800	10 508 380	53 499 180
5.1. Възстановяване на потенциала за селскостопанска продукция, претърпял щети, и въвеждане на подходящи превантивни мерки	4 333 165	764 676	5 097 841
6.1. Стартова помощ за млади земеделски производители	7 114 707	687 300	7 802 008
6.3. Стартова помощ за развитието на малки стопанства	18 127 230	1 759 684	19 886 914
6.4.1. Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности	11 033 527	1 947 093	12 980 620
7.2. Инвестиции в инфраструктура	103 720 336	18 303 588	122 023 924
7.6. Поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата	3 275 679	578 061	3 853 740
8.3. Предотвратяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	4 839 870	854 095	5 693 964
8.4. Възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития	183 812	32 437	216 249
8.6. Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти	1 627 876	287 272	1 915 148
9. Учредяване на групи и организации на производители	1 838 553	204 284	2 042 836
10. Агроекология и климат	34 668 342	7 918 671	42 587 012
11. Биологично земеделие	26 080 815	8 693 600	34 774 415
12. Плащания по „Натура-2000” и Рамковата директива за водите	84 623 321	28 207 813	112 831 134
13. Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения	74 243 614	24 747 925	98 991 538
14. Хуманно отношение към животните	9 610 361	1 695 946	11 306 307

16. Сътрудничество	2 348 788	260 976	2 609 764
19.1. Помощ за подготвителни дейности	20 340	2 260	22 600
19.2. Прилагане на операции в рамките на стратегии за местно развитие	24 321 117	2 702 345	27 023 463
19.3. Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на МИГ	909 682	101 076	1 010 758
19.4. Подпомагане за текущи разходи и разходи за съживяване на района	8 430 207	936 686	9 366 894
20. Техническа помощ	20 335 785	3 588 668	23 924 453
21. COVID	-3 597	-635	-4 232
22. Украйна	38 667 782	6 823 726	45 491 509
Общо	554 827 232	128 680 031	683 507 263

*Източник: Счетоводна система на отдел „Финансова отчетност“

1.3. Резултати от извършени одити.

През 2022 г. е издаден окончателен Годишен доклад за сертифициране на финансовия отчет във връзка с разходите по линия на ЕФГЗ/ЕЗФРСР на РА ВГ01 за финансова 2021 г.

По препоръките от окончателния доклад е изготвен план за действие, а данни по изпълнението се предоставят периодично в Министерство на земеделието и ИА Сертификационен одит на средствата от Европейските земеделски фондове.

Въз основа на доклада на Сертифициращия орган е направена оценка от Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ и е проведена двустранна среща. Очаква се окончателно решение на ГД АГРИ.

През 2022 г. приключи одитно проучване № RD1/2021/811/BG относно програмата за развитие на селските райони – публични бенефициенти. Отправена е препоръка за предприемане на действия за промяна на анализа на риска за последващите проверки. Заключение на ЕК е, че въз основа на наличните доказателства няма да бъде предложена финансова корекция, тъй като съществените констатации, установени при одитната дейност на сертифициращия орган, ще бъдат проследени при проучвания СЕВ/2020/004/BG и СЕВ/2021/004/BG и поради това проучването може да се счита за приключено.

На 01.03.2022 г. е постъпил окончателен доклад от извършен одит „Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията Ковид-19 за подпомагане на земеделските производители“. Одитния ангажимент е извършен от Сметна палата на Република България и обхваща периода 01.02.2020 г. - 31.03.2021 г. В същия не са отправени препоръки, относими към дейността на дирекция ДПМРСР, в резултат на което не е изготвян план за действие.

През 2022 г. е проведен одит на изпълнението на Процедура - Улици „Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях по подмярка 7.2 от мярка 7 “Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ по ПРСР 2014-2020 г. Към настоящия момент не е издаден окончателен одитен доклад.

Извършени са 9 одитни ангажимента от страна на дирекция „Вътрешен одит“, като значителна част от препоръките са приети от одитираните структури. Проведени са и два одита за проследяване на препоръките от предходни години, като за значителна част от несъответствията не са предприети мерки за управление на риска или мерките не са достатъчни, за да минимизират възможните негативни събития.

1.4. Мерки за публичност и прозрачност

Във връзка с установени проблеми, свързани с липсата на публичност и прозрачност в работата на институцията, ДФ „Земеделие“ спешно разработи мерки за публичност, прозрачност и отчетност в работата. Въз основа на тях беше изготвен План с мерки за

подобряване дейността на ДФ „Земеделие” - публичност и прозрачност в работата“. Планът, който стриктно се спазва, е публикуван на интернет портала на ДФЗ – РА. Предприетите мерки са следните:

- **Горещи телефони**

На 28.06.2021 г. са открити четири „горещи“ телефонни линии, на които бенефициери по ПРСР 2014-2020 могат да задават своите въпроси към експертите на фонда. На две от телефонните линии отговарят експерти от дирекция „Договориране по прилагане на мерките за развитие на селските райони“, а на другите две – от дирекция „Оторизация на плащанията по прилагане на мерките за развитие на селските райони“.

За постигане на пълна информираност и прозрачност при изпълнение на прилаганите мерки, подмерки и дейности, ДФ „Земеделие“ продължава да публикува на своята интернет страница всички актове, правила, инструкции и насоки за кандидатстване, начин на отчитане, контрол и мониторинг на всички мерки за подпомагане по ПРСР 2007-2013 г. и 2014-2020 г.

- **Дни на отворени врати за кандидати/бенефициери**

Бенефициерите, изпълняващи договори по ПРСР 2014-2020, чиито казуси не могат да бъдат решени по телефона или по електронен път, могат да посетят всеки петък обявения „ДЕН НА ОТВОРЕНИТЕ ВРАТИ“ в институцията. Кандидатите предварително уговарят датата и часът, като предоставят име, УРН, ИД № на проекта и темата, която имат необходимост да коментират.

- **Ръководство в помощ на бенефициерите**

За улеснение и по-голяма информираност на кандидатите, които изпълняват договори по ПРСР 2014-2020 е изготвено Ръководство на бенефициера по Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 (ПРСР 2014 – 2020) като същото е предназначено за кандидати, които изпълняват договори за безвъзмездна финансова помощ по ПРСР 2014-2020 г. Справочникът предоставя конкретна, синтезирана и систематизирана информация относно основни права и задължения на кандидатите, за осигуряване на ефективно техническо и финансово изпълнение на договора за безвъзмездна финансова помощ.

Ръководството е публикувано на официалната страница на ДФЗ – РА и е изпратено на всички бенефициери по имейл и чрез ИСУН 2020.

- **Обучения.**

Подобряването на работата на ДФ „Земеделие“ в помощ на бенефициерите е свързана с постоянна комуникация и обучение, с цел повишаване качеството на подаваните проектни предложения и разбирането за същността и значението на мерките от ПРСР.

ДФЗ – РА организира две обучения на кандидати по ПРСР 2014–2020 и едно на Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ).

- **Обучение на българските общини по публичните мерки на ПРСР 2014-2020.**

След разработването и публикуването на Ръководството на бенефициерите по ПРСР 2014-2020 г. се проведеха няколко обучения, свързани с прилагането му.

Първото обучение беше предназначено за бенефициерите по публичните мерки на програмата. На семинара бяха поканени екипите на администрациите на всички 232 български общини от селските райони. На участниците бяха разяснени правилата и дадени насоки за коректно провеждане на обществените поръчки по публичните проекти по ПРСР 2014-2020 г., сключване на допълнителни споразумения, процедурата за извършване на предварителен и последващ контрол по проектите.

Бенефициерите – общини получиха актуална информация и за начина на окомплектоване на заявките за плащане след извършване на инвестицията по Програмата.

Пред участниците в семинара беше представено и „Ръководство на бенефициера по ПРСР 2014 – 2020“, в което подробно са разписани задълженията по публичните проекти за коректно изпълнение на договорите.

- **Обучение на Местните инициативни групи (МИГ) по Подхода WOMP.**

Второто обучение, организирано от ДФЗ – РА, беше насочено към всички 64 Местни инициативни групи, които са получили одобрение да реализират своите стратегии. Част от тях се включиха онлайн, чрез предварително осигурен достъп през интернет платформа.

Обучение на Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ).

Ръководството, съвместно с експерти от ДФЗ – РА, проведе обучение на служители от Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ) за дейностите по мярка 2 „Консултантски услуги, услуги по управление на стопанството и услуги по заместване в стопанството” от ПРСР 2014-2020 г. Експертите от НССЗ подпомагат и безплатно консултират малките стопани и младите фермери при кандидатстване и изпълнение на одобрените им проекти по подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства” и по подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани” и подмярка 4.1.2 „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства” от ПРСР 2014 - 2020 г.

Експертите от НССЗ бяха запознати както с основни изисквания за изпълнение на одобрените проекти по подмярки 6.3, 6.1 и 4.1.2, така и със спецификите, свързани с изискваните документи и подаването на уведомления за промени и искания за второ плащане в ИСУН 2020.

2. ДИРЕКТНИ ПЛАЩАНИЯ

2.1. Информация за извършеното подпомагане през 2022 г.

Финансовото подпомагане по схемите и мерките за директни плащания се предоставя от ЕФЗЗ, ЕЗФРСР и НБ. През календарната 2022 г. дирекция „Директни плащания” извърши оторизация по подадените заявления, както за кампания 2021 г., така и за кампания 2022 г. Общата оторизирана сума надхвърля два милиарда лева.

Таблица № 4 - Оторизирани средства за кампания 2021 г. през календарна 2022 г.

Схема / Мярка	Брой валидни заявления	Брой заявления с оторизирани плащания	Процентно разпределение на бюджета (%)			Оторизирани плащания (лв.)
			ЕЗФЗЗ	ЕЗФРСР	НБ	
СЕПП	54 154	67	100	-	-	72 253 383
ЗДП	54 154	54 122	100	-	-	451 763 852
СПП	54 084	54 051	100	-	-	104 573 117
МЗС	3 748	3 746	100	-	-	2 526 136
Памук	77	77	100	-	-	3 746 324
СМЛК	3 239	6	100	-	-	201 386
СМКЮ	4 776	9	100	-	-	213 485
ЕЖСК-месо	488	2	100	-	-	53 192
ДПЖ-пл	1 962	1	100	-	-	6 340
ДПЖСК	2 069	3	100	-	-	72 942
Биволи	256	0	100	-	-	51 478
СП (основна)	5 745	5 744	100	-	-	30 495 161
СЗ-КЛЧ	2 871	2 870	100	-	-	16 301 426

СЗо	1 124	1 124	100	-	-	8 203 537
СПК	16 150	16 143	100	-	-	30 847 577
ЕЖСК-мляко	921	4	100	-	-	210 072
СМлК-пл	326	0	100	-	-	2 100
СП (други)	3 323	3 323	100	-	-	6 862 574
СЗ-МЗДП	2 829	2 829	100	-	-	6 120 574
СЗ-ДККП	1 688	1 688	100	-	-	4 463 141
СЗ-П	1 213	1 213	100	-	-	4 335 866
ДЗС	2 249	2 249	100	-	-	2 401 604
ПНДЖ1	3 763	15	-	-	100	13 246 737
ПНДЖ3	5 582	346	-	-	100	9 187 119
ПНДГ	38 804	38 785	-	-	100	70 241 739
М10 - АК	4 555	0	-	75	25	87 731 711
М11 - БЗ	3 463	0	-	75	25	35 579 136
М12 - Натура 2000	11 429	11 417	-	75	25	53 893 109
М13.1 - НР1	21 113	42	-	75	25	900 266
М13.2 - НР2	9 013	23	-	75	25	198 143
М13.3 - НР3	884	0	-	75	25	6 345
М14 - ХОЖ	1 086	0	-	85	15	10 353 184
Финансова дисциплина	n/a	n/a	100	-	-	33 693 111
ОБЩО:						1 060 735 866

Плащанията за Кампания 2022 г. стартираха през октомври 2022 г. с изплащането на субсидии по схемите за преходна национална помощ за подпомагане в сектор животновъдство – схеми ПНДЖ1 и ПНДЖ3.

От европейския фонд за гарантиране в земеделието (ЕФГЗ) през месец декември се извърши оторизация по схемите за обвързано производство в сектор животновъдство и по схемата за единно плащане на площ (СЕПП).

По прилаганите мерки от ПРСР се извърши оторизация по Мярка 12, Мярка 13 и Мярка 22.1 „Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани, които са особено засегнати от последиците от Руското нашествие в Украйна“.

Таблица № 5 - Оторизирани средства за кампания 2022 г. през календарна 2022 г.

Схема / Мярка	Брой подадени заявления	Брой заявления с оторизирани плащания	Процентно разпределение на бюджета (%)			Оторизирани плащания (лв.)
			ЕЗФГЗ	ЕЗФРСР	НБ	
СЕПП	54 465	52 509	100	-	-	660 972 103
СМлК	2 932	2 927	100	-	-	27 478 206
СМКЮ	4 552	4 522	100	-	-	18 456 224
ЕЖСК-месо	515	509	100	-	-	3 181 767
ДПЖ-пл	1 792	1 778	100	-	-	3 249 187
ДПЖСК	2 079	2 075	100	-	-	23 816 684
Биволи	256	253	100	-	-	4 391 503
ЕЖСК-мляко	895	893	100	-	-	38 804 902
СМлК-пл	340	338	100	-	-	917 016

ПНДЖ1	3 464	3 451	-	-	100	30 823 332
ПНДЖ3	5 105	5 087	-	-	100	21 229 702
М12 - Натура 2000	12 811	12 759	-	75	25	58 885 707
М13.1 - НР1	20 382	20 275	-	75	25	76 468 223
М13.2 - НР2	8 700	8 661	-	75	25	20 210 837
М13.3 - НР3	850	846	-	75	25	1 142 012
М 22.1 - УКР 3		31 354	-	85	15	45 539 959
ОБЩО:						1 035 567 364

Таблица № 6 - Изразходвани средства в лева за директни плащания по линия на ЕФГЗ през 2022 г.

Схема	ЕФГЗ
Схема за единно плащане на площ (СЕПП)	735 779 823
Преразпределително плащане	104 860 273
Плащане за селскостопански практики, благоприятни за климата и околната среда	454 153 034
Плащане за млади земеделски стопани	2 535 733
Специално плащане за култура — памук	3 746 324
Схема за доброволно обвързано с производството подпомагане	229 759 801
Схема за дребни земеделски стопани	2 379 571
Възстановяване на директни плащания за земеделски стопани от пренесени бюджетни кредити във връзка с финансовата дисциплина	33 646 127
Възстановени суми*	-9 076 773
	1 557 783 913

*Източник: Счетоводна система на отдел „Финансова отчетност“

*Върнатите суми представляват намаления на плащанията и възстановявания по глоби, санкции и дългове на бенефициери заради извършени нередности и редукции за крътосано съответствие.

Таблица № 7 - Изразходвани суми в лева за национални плащания към директни плащания и държавни помощи през 2022 г.

Схема	НБ
Държавна помощ отстъпка от акциза върху газьола	99 996 164
Преходна национална помощ за говеда ПНДЖ 1	44 087 764
Преходна национална помощ за овце-майки и/или кози-майки ПНДЖ 3	30 439 812
ПНДТ - тютюн	70 152 774
Плащания De Minimis 2022 животни	19 410 190
Плащания De Minimis 2022 COVID 19	140 836 755
Помощ на земеделски стопани (Украйна) 2022	419 664 557
Общо	824 588 016

* Източник: Счетоводна система на отдел „Финансова отчетност“

2.2. Администриране на заявленията за подпомагане и приложимите схеми и мерки на дирекция „Директни плащания“.

През кампания 2022 г. бяха приети 96643 заявления по всички схеми и мерки, прилагани от Дирекция „Директни плащания“.

По схемата за единно плащане на площ бенефициерите за кампания 2022 са 54465, по Мярка 13.1 – 20382 бр., по Мярка 13.2 – 8700 бр., а по Мярка 13.3 – 850 бр. Заявленията по Мярка 12 - Плащания по „Натура-2000” са 12811 броя. По схемите за плащания на площ са заявени повече от 3,8 милиона хектара. Най-много са декларираните земи по СЕПП.

Продължава да се наблюдава стабилен интерес към прилаганите и финансирани от НБ и ЕС схеми за подпомагане в сектора на животновъдството. Прилагат се две схеми, финансирани от националния бюджет и осем от бюджета на ЕС.

- Схема за преходна национална помощ за говеда, необвързана с производството (ПНДЖ1)

- Схема за преходна национална помощ за овце-майки и кози-майки, обвързана с производството (ПНДЖ3)

- Обвързано подпомагане за млечни крави (СМЛК)

- Обвързано подпомагане за месодайни крави и/или юници (СМКЮ)

- Обвързано подпомагане за месодайни крави под селекционен контрол - ЕЖСК (месо)

- Обвързано подпомагане за овце майки и/или кози майки в планински райони (10-49 животни) ДПЖ (пл)

- Обвързано подпомагане за овце майки и/или кози майки под селекционен контрол (ДПЖСК)

- Обвързано подпомагане за биволи

- Обвързано подпомагане за млечни крави под селекционен контрол - ЕЖСК (мляко)

- Обвързано подпомагане за млечни крави в планински райони (5-9 животни) - СМЛК (пл)

По схемата за преходна национална помощ за овце-майки и кози-майки, обвързана с производството (ПНДЖ 3) са заявени над 550 хиляди животни от 5105 кандидати, а по ПНДЖ 1 са заявени над 163 хиляди животни от 3464 кандидати. Останалите осем схеми се финансират от ЕФГЗ, като по тях са заявени повече от 755 хиляди животни. Най-голям интерес при ЕПЖ има към схемата за обвързано подпомагане за месодайни крави и/или юници (СМКЮ) по която са подадени 4552 заявления с деклариран брой животни 134 хиляди, при ДПЖ най-много животни са заявени по схемата ДПЖСК– 351 хиляди от малко над 2 хиляде кандидати.

Подпомагането в сектора на плодове и зеленчуци се извършва посредством седем схеми за обвързана подкрепа, като финансирането е от ЕФГЗ.

- Обвързано подпомагане за плодове СП (основна);

- Обвързано подпомагане за зеленчуци (картофи, лук и чесън) (СЗ-КЛЧ);

- Обвързано подпомагане за зеленчуци - оранжерийно производство (СЗо);

- Обвързано подпомагане за плодове СП (други);

- Обвързано подпомагане за зеленчуци (моркови, зеле, дини и пъпеши) (СЗ-МЗДП);

- Обвързано подпомагане за зеленчуци (домати, краставици, корнишони и патладжан) (СЗ-ДККП);

- Обвързано подпомагане за зеленчуци (пипер) (СЗ-П).

Най-голям интерес има към схемата за Обвързано подпомагане за плодове СП (основна) с 5776 подадени заявления, следван от Обвързано подпомагане за плодове СП (други) с 3404 броя подадени заявления.

Прилагат се още схема за обвързано подпомагане за протеинови култури (СПК) с брой подадени заявления над 15 хиляди и декларирана площ над 128,2 хиляди хектара и схема за специално плащане за култура – памук, по която са подадени 56 заявления.

За кампанията са подадени и 38218 заявления по схемата за преходна национална помощ за тютюн, необвързана с производството, както и продължава да се прилага схемата за дребни земеделски стопани (ДЗС).

Мярка 10 „Агроекология и климат” и Мярка 11 „Биологично земеделие”.

През 2022 г. по мярка 10 „Агроекология и климат” и мярка 11 „Биологично земеделие” са подадени както следва 4 237 и 3 325 заявления (без повторение), за подпомагане и плащане, при което има намаление, спрямо кампания 2021, вследствие на заповед на министъра на земеделието с № РД 09-493/20.04.2022 г. и/или РД 09-503/27.04.2022 г.

Относно интересът и броят подадени заявления по направления за кампания 2022 по мярка 10 и мярка 11 най-ясно може да се види в следната таблица:

Таблица № 8 - Брой подадени заявления по направления мярка 10 и мярка 11.

Мярка	Направление	Подадени заявления (бр.)
Мярка 11	Биологично растениевъдство	2 297
	Биологично пчеларство	1 068
	Биологично животновъдство	72
Общо за мярка 11		3 325
Мярка 10	Възстановяване и поддържане на затревени площи с висока	736
	Контрол на почвената ерозия	1 250
	Традиционни практики за сезонна паша на животните	379
	Опазване на застрашени от изчезване местни породи	1 785
	Опазване на застрашени от изчезване местни сортове	584
Общо за мярка 10 (без повторение)		4 237

Плащанията на субсидиите по мярка 10 „Агроекология и климат” и мярка 11 „Биологично земеделие” за кампания 2022, ще започнат през календарната 2023 г.

Мярка 14 „Хуманно отношение към животните“ - прием 2022.

За прием 2022 по мярката са подадени 533 заявления в сектор ЕПЖ и 468 заявления в сектор ДПЖ. Броят на декларираните животински единици е почти 122 000.

Мярка 22.1 „Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани, които са особено засегнати от последиците от Руското нашествие в Украйна“.

С цел подпомагане на земеделските стопани в следствие безпрецедентното нарастване на цените на основни производствени ресурси бе открит прием по мярка 22.1. Подпомагането се предоставя под формата на еднократно платима сума като спешна безвъзмездна финансова помощ. По мярката бяха одобрени 31 354 заявления и бе оторизирана сума в размер на 45.5 милиона лева.

Спазване на изискванията за допустимост.

В изпълнение разпоредбите на Регламент 809/2014 на Комисията беше извършен избор на заявления за подпомагане за извършване на проверка на място за кампания 2022 г. Изборът се извършва по схеми и мерки от ПРСР 2014-2020, като бяха избрани общо 8431 кандидати за всички схеми и мерки на директните плащания.

Информираност и електронни услуги.

От края на 2018 година за по-добра информираност на земеделските стопани е разработена Система за електронни услуги. Досъпът до системата се осъществява на адрес <https://seu.dfz.bg/>. В системата за електронни услуги се публикува както публична, така и индивидуална информация за подадените от кандидатите заявления. Кандидатите могат да получат актуална информация след регистрация в нея.

Част от СЕУ е поддържането на справка „Декларирани кадастрални имоти по Директни плащания”, като към момента е разработена и публикувана информация за

имотите от картата на възстановената собственост или от кадастралната карта, които попадат в рамките на регистрирани земеделски парцели за кампании 2020, 2021 и 2022.

Земеделските стопани, които имат право да получат плащане по СЕПП, трябва да спазват в рамките на всички свои хектари, в зависимост от структурата на земеделското стопанство, неговия размер и отглежданите култури, практики за диверсификация на културите, запазване на постоянно затревените площи и поддържане на екологично насочените площи. В тази връзка за улеснение на бенефициерите се поддържа „Калкулатор за зелени плащания“.

Продължава да се поддържа и актуализира информация за слоеве „Площи, допустими за подпомагане“, както и „Постоянно затревени площи“ с информация, предоставяна от Министерство на земеделието.

За улеснение на земеделските стопани, при кандидатстването им по схемите и мерките за директните плащания и за кампания 2022, продължава да се предлага възможността кандидатите да декларират обработваните от тях площи с помощта на цифрови географски данни, получени след собствени измервания с GPS устройства.

Поддържа се и услугата цифровите данни за заявените от бенефициерите в предходната кампания площи да се получават през „пространството“ за индивидуална справка, като така отпада необходимостта от подаване на заявления на хартиен носител. Ползването на цифрови данни улеснява земеделските стопани да декларират за подпомагане стопанисваните от тях площи и да намалят до минимум евентуални грешки при разпознаване на площите на цифровата ортофотокарта.

2.3. Резултати от извършени одити

Окончателни констатации от проведени одити

През 2022 година по схемите и мерките, прилагани от дирекция „Директни плащания“, не са получени окончателни констатации от проведени одити от Европейски контролни органи.

Получени са единствено предварителни констатации и протоколи от проведени двустранни срещи от следните одити:

- NAC/2020/008/BG по отношение схемите за доброволно обвързано с производството подпомагане в секторите говеда, овце и кози, съгласно чл. 52 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, провеждан от Генерална дирекция ”Земеделие и развитие на селските райони” (ГД АГРИ) на Европейската комисия;
- PAYR/2020/003/BG относно акредитацията на Държавен фонд „Земеделие“ Разплащателна агенция, провеждан от Генерална дирекция ”Земеделие и развитие на селските райони” (ГД АГРИ) на Европейската комисия;
- XC/2022/003/BG относно кръстосаното съответствие, провеждан от Генерална дирекция ”Земеделие и развитие на селските райони” (ГД АГРИ) на Европейската комисия;
- СЕВ/2022/004/BG относно уравниване на сметките за финансова 2021 година, провеждан от Генерална дирекция ”Земеделие и развитие на селските райони” (ГД АГРИ) на Европейската комисия;
- SoA 2021 - Декларация за достоверност за финансовата 2021 година Финансов одит на Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ), провеждан от Европейската сметна палата (ЕСП);

Извършени са 5 одитни ангажимента от страна на дирекция „Вътрешен одит“, като значителна част от препоръките са приети от одитираните структури. Проведени са и два одита за проследяване на препоръките от предходни години, като за значителна част от несъответствията не са предприети мерки за управление на риска или мерките не са достатъчни, за да минимизират възможните негативни събития.

3. СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПАЗАРНИ МЕХАНИЗМИ

3.1. ОТДЕЛ „ВИНО, ПРОМОЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И ЛИЦЕНЗИИ“.

3.1.1. Информация за изпълнението.

3.1.1.1. Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор.

Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор в България за периода 2019-2023 г. е разработена от работна група от експерти от Министерство на земеделието (МЗМ), Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) и Изпълнителна агенция по лозата и виното (ИАЛВ), след консултации с представители на сектора, в лицето на Националната лозаро-винарска камара. Стратегическият подход при разработването и прилагането на Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор в България за периода 2019-2023 г. обхваща анализ на настоящото състояние, идентифициране на основните нужди за развитие на сектора и възможността за адресирането им чрез прилагането на мерки за подпомагане.

С Наредба № 6 от 26.10.2018 г. се уреждат условията и редът за предоставяне на финансова помощ по Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019-2023 г. по следните мерки:

1. „Преструктуриране и конверсия на лозя“.
2. „Популяризиране в трети държави“.
3. „Инвестиции в предприятия“.
4. „Застраховане на реколтата“.
5. „Информиране в държавите членки“.
6. „Съхранение на реколта на зелено“.
7. „Кризисно съхранение на вино“.

Националната програма включва следните мерки със съответните им бюджети за финансова 2022 г., като сумите включват също разходи за операции, които са започнали в рамките на предходната петгодишна програма за периода 2014-2018 г. и за които плащанията ще бъдат извършени през третата петгодишна програма 2019-2023 г.:

- Мярка „Преструктуриране и конверсия на лозя“ – бюджет в размер на 14 667 937.21 евро;
- Мярка „Популяризиране на пазарите на трети страни“ – бюджет в размер на 0.00 евро;
- Мярка „Застраховане на реколтата“ – бюджет в размер на 153 389.92 евро;
- Мярка „Инвестиции в предприятия“ – бюджет в размер на 10 413 938.13 евро;
- Мярка „Събиране на реколтата на зелено“ – бюджет в размер на 485 734.74 евро;
- Мярка „Информиране в държавите членки“ – бюджет в размер на 0.00 евро.
- Мярка „Кризисно съхранение на вино“ - бюджет в размер на 0.00 евро.

Мярка „Преструктуриране и конверсия на лозя“:

Мярка „Преструктуриране и конверсия на лозя“ е важна част от Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор. Тя присъства и в предходните две национални

програми, изпълнявани за периоди 2009-2013 и 2014-2018 година. Това е най-успешно прилаганата мярка и е от основно значение за лозаро-винарския сектор, като интересът към нея от страна на производителите продължава да бъде висок. Прилагането ѝ допринася за устойчивост на конкурентоспособността и пазарната ориентация на стопанствата, защита на природните ресурси и околната среда, балансирано развитие, обновяване на производствения потенциал в лозарството, поддържане и изграждане на неговата модерна и конкурентна структура.

Целта на мярката „Преструктуриране и конверсия на лозя“ е повишаване на конкурентоспособността на производителите на винено грозде, приспособяване на производството на винено грозде към търсенето на пазара с цел повишаване доходите на производителите.

Създаването на млади лозови насаждения ще допринесе за повишаване на интереса към производството на вина със защитено наименование на произход /ЗНП/, вина със защитено географско указание /ЗГУ/ и био-вино.

Мярка „Преструктуриране и конверсия на лозя“ се финансира изцяло от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ), като проектите се финансират до 75% от извършените и одобрени разходи. За проектите договорирани през финансова 2022 година процентът на финансиране е 90% от извършените и одобрени разходи, във връзка с COVID-19 кризата.

Основните подмерки на мярката „Преструктуриране и конверсия на лозя“ са следните:

1. Конверсия на сортовия състав на насажденията;
2. Промяна на местонахождението на лозята;
3. Подобряване на техниките за управление на лозята.

За отваряне на прием за подаване на заявление за подпомагане по мярката е издадена Заповед № 03-РД/381 от 11.02.2022 г. за отваряне на прием по мярка "Преструктуриране и конверсия на лозя" - на изпълнителния директор на ДФЗ, с която е определен срокът на прием и бюджетът по мярката. По време на приема са постъпили 44 заявления за предоставяне на финансова помощ по Националната програма. Заявленията са разгледани, като при установени несъответствия с приложимата Наредба са изпратени уведомителни писма до кандидатите за отстраняване на установените нередовности.

Таблица № 9 - Справка ПОДАДЕНИ ЗАЯВЛЕНИЯ за предоставяне на финансова помощ за финансова 2022 година по мярка „Преструктуриране и конверсия на лозята“, финансирана НППЛВС за периода 2019-2023.

Подмярка	Индикатор	Прием
1	2	3
1. Конверсия на сортовия състав на насажденията	Брой подадени заявления за предоставяне на ФП	15 бр.
	Стойност на инвестицията /лв. без ДДС/	5 208 997,53 лв.
	Финансова помощ /лв./	4 688 097,77 лв.
2. Промяна на местонахождението на лозята	Брой подадени заявления за предоставяне на ФП	6 бр.
	Стойност на инвестицията /лв. без ДДС/	1 097 812,14 лв.
	Финансова помощ /лв./	988 030,93 лв.

Подмярка	Индикатор	Прием
1	2	3
3. Подобряване на техниките за управление на лозята	Брой подадени заявления за предоставяне на ФП	32 бр.
	Стойност на инвестицията /лв. без ДДС/	7 710 933,52 лв.
	Финансова помощ /лв./	6 939 840,16 лв.
ОБЩО по мярката	Брой подадени заявления за предоставяне на ФП	44 бр. *
	Стойност на инвестицията /лв. без ДДС/	14 017 743,19 лв.
	Финансова помощ /лв./	12 615 968,86 лв.

**Забележка: В едно заявление за предоставяне на ФП по мярката кандидати са подавали за няколко подмерки.*

След извършени административни проверки, проверки на място и отстранени установени нередовности от кандидатите, са одобрени заявления за предоставяне на финансова помощ по мярка „Преструктуриране и конверсия на лозя“, като са сключени 37 договора с бенефициенти.

Таблица № 10 - Справка СКЛЮЧЕНИ ДОГОВОРИ за предоставяне на финансова помощ през 2022 година по мярка „Преструктуриране и конверсия на лозята“, финансирана от НППЛВС за периода 2019-2023.

Подмерки	Индикатор	Прием
1	2	3
1. Конверсия на сортовия състав на насажденията	Брой сключени договори за предоставяне на ФП	12 бр.
	Стойност на инвестицията /лв. без ДДС/	3 519 393,75 лв.
	Финансова помощ /лв./	3 167 436,38 лв.
2. Промяна на местонахождението на лозята	Брой сключени договори за предоставяне на ФП	6 бр.
	Стойност на инвестицията /лв. без ДДС/	711 978,72 лв.
	Финансова помощ /лв./	640 780,94 лв.
3. Подобряване на техниките за управление на лозята	Брой сключени договори за предоставяне на ФП	24 бр.
	Стойност на инвестицията /лв. без ДДС/	4 667 328,91 лв.

Подмерки	Индикатор	Прием
1	2	3
	Финансова помощ /лв./	4 200 595,94 лв.
ОБЩО по мярката	Брой сключени договори за предоставяне на ФП	37 бр.*
	Стойност на инвестицията /лв. без ДДС/	8 898 701,38 лв.
	Финансова помощ /лв./	8 008 813,26 лв.

*Забележка: Бенефициенти са сключили договори за предоставяне на ФП за повече от една подмярка.

След извършване на договорените инвестиции в изпълнение на клаузите на сключените договори по Мярка „Преструктуриране и конверсия на винени лозя“ по Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор 2019-2023 г. са подадени 157 броя заявления за плащане от бенефициенти.

Таблица № 11- Справка ЗАЯВЛЕНИЯ ЗА ПЛАЩАНЕ по мярка „Преструктуриране и конверсия на лозята“, финансирана от НППЛВС за периода 2019-2023.

Мярка	Брой подадени Заявления за плащане	Инвестиция /лв. без ДДС/	Финансова помощ /лв./
1	2	3	4
Мярка „Преструктуриране и конверсия на лозята“	157	22 138 514,77 лв.	19 924 663,29 лв.
Общо:	157	22 138 514,77 лв.	19 924 663,29 лв.

Източник: Държавен фонд „Земеделие“

Мярка „Инвестиции в предприятия“.

Целта на мярка „Инвестиции в предприятия“ по Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019-2023 г. е подобряване на общите резултати на винарските предприятия и адаптирането им към изискванията на пазара, както и повишаване на тяхната конкурентоспособност. С оглед постигането на тази цел се предвиждат изпълнението на дейности, насочени към изпълнението на инвестиции за подобряване на материални и нематериални активи – съоръжения за преработка и/или инфраструктура на предприятията в лозаро-винарския сектор, както и на структурите и средствата за предлагане на пазара. Осъществяваните инвестиции ще допринесат и за повишаване на устойчивостта на процесите във винопроизводството, както и повишаване на глобалната енергийна ефективност.

Мярка „Инвестиции в предприятия“ по Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019-2023 г. се финансира изцяло от ЕФГЗ, като проектите се финансират до 50% от извършените и одобрени разходи. За договорените през финансова 2022 година процентът на финансиране е 70% от извършените и одобрени разходи, във връзка с COVID-19 кризата.

През 2022 година бяха отворени два приема по мярката. За отваряне на приемите по мярка „Инвестиции в предприятия“ за подаване на заявление за подпомагане, са издадени Заповеди № 03-РД565 от 24.02.2022 г. и № 03-РД/2865 от 12.08.2022 г. на Изпълнителния директор на ДФЗ, с която е определен срокът на прием и бюджетът за трите финансови години.

По време на приемите са постъпили 63 броя заявления за предоставяне на финансова помощ на обща стойност на инвестицията 58 775 567,50 лв. по проекти, от които 27 броя са с предвидено авансово плащане. Заявленията са разгледани, като при установени несъответствия с приложимата Наредба са изпратени уведомителни писма до кандидатите за отстраняване на установените нередовности. Съгласно разпоредбата на Наредба № 6 от 2018 г. са сключени 38 договори за предоставяне на финансова помощ на одобрените проекти, като е удължен срокът за подаване на заявленията за авансово плащане.

Таблица № 12 - Справка за заявления, договори и плащания по мярка „Инвестиции в предприятия“, финансирана от НППЛВС за периода 2019-2023.

Мярка „Инвестиции в предприятия“	Брой	Общо размер на заявената инвестиция (лв. без ДДС)	Общо заявена финансова помощ (лв.)
1	2	3	4
Подадени заявления за предоставяне на финансова помощ	63	58 775 567,50 лв.	37 185 779,34 лв.
Предвидени авансови плащания	31		15 124 590,13 лв.
Сключени договори	52	43 716 249,26 лв.	28 247 500,10 лв.
Предвидени авансови плащания	14		6 999 856,44 лв.
Изплатени авансови плащания	14		6 578 286,58 лв.
Изплатени окончателни плащания на проекти от прием 2019 и 2020 години	42		10 663 513,61 лв.

Източник: Държавен фонд „Земеделие“

Мярка „Застраховане на реколтата“

През програмен период 2019-2023 г. мярка „Застраховане на реколтата“ се приложи за пръв път през 2020 г., след въвеждането ѝ в Наредба № 6 от 26.10.2018 г. за условията и реда за предоставяне на финансова помощ по Национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019-2023 г. (Наредба № 6 от 26.10.2018 г.). Това е и първото ѝ отваряне след период от 6 годишна пауза.

По мярката се подпомага застраховането на реколтата от лозя с винени сортове грозде от физически или юридически лица или от групи или организации на физически или юридически лица, които стопанисват площи, засадени с винени сортове лози.

Освен застрахователните рискове като слана, буря, градушка, заледяване, силен проливен дъжд, тежка суша и природни бедствия, за финансова 2022 г. за други застрахователни рискове се считат и „загуби, причинени от пандемии при хората“. Рискът е добавен в европейското и национални законодателства във връзка с възникналата пандемия от COVID-19. Въпреки това нито един от кандидатите по мярка „Застраховане на реколтата“ не се е възползвал от този риск.

Финансирането е 80 % от разходите за застрахователни премии, като с извънреден регламент процентът на рисковете от 50 % бе увеличен на 80 %. През 2022 г. е проведен един прием по мярката, с продължителност от 15 май до 15 юни.. Общият брой на подадените заявления е 52 бр., заявените разходи по тях са в размер на 550 070,28 лв., а търсената финансовата помощ – 429 142,75 лв. Кандидатите, депозирали заявления за предоставяне на финансова помощ са фирми и физически лица. По мярката не са кандидатствали групи и организации на производители.

По сключените 52 договора за предоставяне на финансова помощ са одобрени разходи по застрахователни премии в размер на 475 990,95 лв., като изплатената финансова помощ е 380 792,76 лв. на 52 бенефициента.

Мярка „Събиране на реколтата на зелено“.

Целта на мярката е подпомагане на производители, които са физически или юридически лица, вписани в лозарския регистър като гроздопроизводители с регистрирани лозарски стопанства по реда на Закона за виното и спиртните напитки.

По мярка „Събиране на реколтата на зелено“ се подпомага пълното ръчно отстраняване на гроздовете, докато все още не са узрели, като по този начин добивът от съответната заявена площ се намалява до нула. Мярката може да се прилага за всички сортове винени лозя съгласно Официалната сортова листа на Република България.

Подпомагането за събиране на реколтата на зелено се предоставя като обезщетение под формата на плащане с фиксиран размер на хектар, определен в чл. 7, т. 10 от Преходните и заключителни разпоредби на Наредба № 6 от 26.10.2018 г.

Подпомагането на събирането на реколтата на зелено допринася за възстановяване на равновесието между търсенето и предлагането на пазара на вино в Европейският съюз с оглед предотвратяването на пазарни кризи.

Във връзка с продължаващата пандемия породена от COVID-19 и смущенията на пазара в лозаро-винарския сектор мярката се прилага за трети път, но със значителен спад в интереса към нея от страна на кандидатите. Въпреки, че изискването на чл. 78, ал. 2, т. 1 от Наредба № 6 „Недопустими за подпомагане по мярката са едни и същи площи през две последователни години“ не се прилага през 2022 г., са подадени едва 21 броя заявления и са сключени 12 договора, като са от тях са изпълнени 10 договора и е изплатена финансова помощ на стойност 874 490,02 лв.

Мярка „Популяризиране в трети държави“.

Промоционалните проекти се разработват за период от 1 до 3 години. Те са насочени към промоция на вина със защитено наименование за произход (ЗНП) и защитено географско указание (ЗГУ) и към сортови вина без ЗНП и ЗГУ.

През месец март 2022 г. е извършено окончателно плащане по сключения договор в размер на 26 790,40 лв.

Мярка „Информирание в държавите членки“.

За втори път през 2022 финансова година бе приложена мярка „Информирание в държавите членки“. По мярката е отворен прием през 2022 г., като са подадени четири заявления за предоставяне на финансова помощ. Одобрени са двама кандидати и са сключени договор с ДФ „Земеделие“ на стойност 196 328,65 лв.

Схема „Лицензии за износ“

Издадените Лицензии за износ или Сертификат за предварително фиксиране AGREX през 2022 г. са 59 на брой.

АДМИНИСТРИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА

Таблица № 13 – Бюджет 2022 г. по Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор.

БЮДЖЕТ 2022 Г.				
Мярка	Бюджет 2022	Изплатени средства от бюджет 2022	Ангажирани средства от бюджет 2023	Остатък от бюджет 2022
<i>Преструктуриране и конверсия на лозя</i>	28 687 551.60	19 924 663.29	10 565 326.92	8 762 888.31
<i>Инвестиции в предприятия</i>	20 367 580.20	17 241 800.00	15 930 932.33	3 125 780.20
<i>Популяризиране в трети държави</i>	0.00	26 790.40	153 757.25	- 26 790.40
<i>Събиране на реколтата на зелено</i>	950 000.00	874 490.02	0.00	75 509.98
<i>Застраховане на реколтата</i>	300 000.00	380 792.76	0.00	- 80 792.76
<i>Информирание в държави членки</i>	0.00	0.00	357 215.41	0.00
ОБЩО:	50 305 131.80			

3.2 ОТДЕЛ „ ПЧЕЛАРСТВО, ПУБЛИЧНИ ИНТЕРВЕНЦИИ И ЧАСТНО СКЛАДИРАНЕ”

3.2.1 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Национална програма по пчеларство (НПП)

С решение за изпълнение (ЕС) 2021/974 на ЕК от 9 юни 2021 година са одобрени измененията по Националната програма по пчеларство и е определен бюджетът за пчеларските 2021 и 2022 г., като същият достига 8 073 093 лева за всяка от посочените години. В резултат на това решение за българските пчелари са осигурени допълнителни средства в размер на близо 3 346 000 лева за мерките по НПП, от които по 1 673 000 лева за 2021 и 2022 г.

Средствата са осигурени от ЕС и националния бюджет (по 50%) и представляват най-големия финансов ресурс, разпределян по пчеларската програма за всичките години на нейното прилагане.

С изплащането на субсидиите за финансовата 2022 г. успешно приключи пети тригодишен период от прилагането на Националната програма по пчеларство (2020-2022 г.). В рамките на този период българските пчелари получиха финансова помощ в размер на над **18 млн. лева**. Постигнат е най-висок процент на усвояемост на разполагаемия бюджет за всички периоди на програмата (**82%**). Въпреки продължаващата трета поредна година извънредна ситуация в международен мащаб, по НПП през 2022 г. е усвоен бюджет в размер

на над 7 млн. лева, като това представлява най-големия размер на изплатена финансова помощ по НПП за всички години на прилагането ѝ (от 2008 година до момента). Запази се тенденцията за висока усвояемост на определените по пчеларската програма средства (близо 90%), което се дължи основно на мярката за закупуване на пчеларско оборудване.

Традиционно високият интерес на пчеларите към мерките от НПП продължи да се наблюдава, като през финансовата 2022 г. са приети най-големия брой заявления за подпомагане в историята на програмата (2 374). По подадените заявления са сключени 2 250 договора за финансиране при условията на програмата, от които 475 под условие за изплащане на финансовата помощ по дейност 1 на мярка А при наличие на неусвоен бюджет по програмата.

По 2 081 броя от сключените договори (93%) са подадени заявления за плащане с общ размер на заявената финансова помощ 7.3 млн. лева.

След извършване на всички административни проверки и проверки на място е изплатена финансова помощ в размер на 7.058 млн. лева.

През третата последна година на НПП е изплатена финансова помощ по мерки и дейности, която е отразена в Таблица 14:

Таблица № 14 – Бюджет и изплатена финансова помощ в лева по НПП за 2022 година

Мярка/дейност	Бюджет (лева)*	Изплатена финансова помощ (лева)	Усвоен бюджет (%)
Мярка А - Техническа помощ - общо	3 667 691.00	3 616 310.97	99%
дейност 1 - Подпомагане на закупуването на техническо оборудване при първичен добив и обработка на пчелни продукти	3 661 736.00	3 613 362.17	99%
дейност 2 - Обмен на знания и добри технологични практики за отглеждане на пчелните семейства	5 955.00	2 948.80	50%
дейност 3 - Популяризиране на българските пчелни продукти чрез организиране на базари, в които участват местни пчелари	0.00	-	-
Мярка Б - Борба с/у агресорите и болестите в кошера, особено с/у вароатозата - общо	989 362.30	540 172.87	55%
дейност 1 - Закупуване на ВМП с/у вароатозата	989 362.30	540 172.87	55%
дейност 2 - Изследване за резистентност на Varroa destructor към ВМП, разрешени за употреба за борба срещу вароатозата	0.00	-	-
дейност 3 - Изследване на пчелните семейства за наличие на нозематоза и нейното разпределение на територията на страната	0.00	-	-
Мярка В - Рационализиране на подвижното пчеларство - общо	188 936.67	116 276.67	62%
дейност 1 - Подпомагане на закупуването на нов прикачен инвентар за подвижно пчеларство	22 126.67	17 166.67	78%
дейност 2 - Възстановяване на разходите за подвижно пчеларство за придвижване на пчелните семейства	166 810.00	99 110.00	59%
Мярка Г - Мерки за подкрепа на лабораториите за анализ на пчелните продукти - общо	57 730.60	43 305.64	75%
дейност 1 - ФХА на пчелния мед	57 730.60	43 305.64	75%
дейност 2 - Изследване на проби от хранителни запаси на пчелните семейства /мед, прашец/ за остатъчни количества от пестициди над пределните норми	0.00	-	-
Мярка Д - Мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в ЕС - общо	3 169 372.00	2 741 813.00	87%
дейност 1 - Закупуване на нови кошери	1 572 282.00	1 373 683.00	87%
дейност 2 - Закупуване на отводки	805 300.00	669 925.00	83%
дейност 3 - Закупуване на пчелни майки	791 790.00	698 205.00	88%

Мярка Е - Сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти - общо	0.00	-	-
ОБЩО	8 073 092.57	7 057 879.15	87%

Източник: ИСАК, модул НПП - прием за 2022 г.

Забележки: *Съгласно заповед № 09-154/01.03.2022 г. на министъра на земеделието

Пчеларите, получили подкрепа по Програмата за 2022 г., са реализирали одобрените от ДФЗ разходи в периода от 1 август на предходната финансова година до 31 юли на 2022 г. Средствата са преведени след приключване на задължителните административни проверки и направените проверки на място, чрез които се установява дали кандидатите са изпълнили дейностите по договорите коректно.

Частно складиране на свинско месо.

През 2022 г., секторът на свинското месо изпита сериозни затруднения. Значителното намаляване на износа за Китай, нарастващото разпространение на африканската чума по свинете в повече държави членки и продължаващото въздействие на ограниченията, свързани с Covid-19, създават натиск върху пазара на Съюза за свине за клане. Руското нашествие в Украйна доведе до допълнителни смущения на пазара и оказва значително въздействие върху износа на свинско месо от Съюза. Това доведе до рязък спад в търсенето за износ на някои продукти от свинско месо.

С оглед обстоятелствата посочени по-горе, ЕК взе решение за предоставяне на помощ за частно складиране на свинско месо.

Въз основа на РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2022/470 НА КОМИСИЯТА от 23 март 2022 година за предоставяне на помощ за частно складиране на свинско месо и за предварително определяне на нейния размер в Държавен фонд „Земеделие” - Разплащателна агенция отвори прием на заявления за предоставяне на помощ за частно складиране на свинско месо на 01 Април. В периода до 29 Април са приети 5 заявления за складиране на свежо свинско месо при условията на РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2022/470 НА КОМИСИЯТА от 23 март 2022 година.

До края на м. Юни се подписаха 3 бр. Договори за предоставяне на помощ за частно складиране на свинско месо на обща стойност 60 285 евро, с легова равностойност 117 905,41 лева, а до края на м. Август и останалите 2 бр.

След изтичане на договорените срокове за складиране, съответно получаването на докладите за проверка на място преди, по време и след срока, съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/1240, се установи наличие и напълно съответствие на естеството и състава на количеството складирано месо с договореното такова от всички кандидати.

Кризисна мярка

На основание РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2022/467 НА Комисията от 23 март 2022 г. за предоставяне на извънредна помощ за приспособяване на производителите в селскостопанския сектор, съответно заповед на изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), на 29 Юли се отвори прием по мярка за извънредна финансова помощ във връзка с преодоляване на последиците от войната в Украйна, с определен бюджет в размер на **62 259 820.44 лева**. Определената от Европейската комисия помощ за България от 10,6 млн. евро, беше допълнена от националния бюджет до 62,2 млн. лева.

До 30 септември 2022 г. ДФ „Земеделие“ трябваше да изплати финансовата подкрепа на допустимите кандидати след извършване на всички административни проверки, включително и проверки на място. Документи за подпомагане се приемаха в Областните дирекции на ДФ „Земеделие“, отдел „Прилагане на схемите и мерките за подпомагане“

(ОПСМП) по постоянен адрес на физическото лице или по адрес на управление на едноличния търговец или юридическото лице.

През м. Август след приключване на приема на 17.08 се извърши и предоставяне на данни по осъществения прием по Наредба № 1 от 12 юли 2022 г. за условията и реда за предоставяне на извънредна финансова помощ на земеделските стопани от определени сектори до МЗм, с цел определяне на ставки на помощта за животновъдни единици (ЖЕ) от съответната категория животни и за хектар с винено грозде и оранжерийни култури (зеленчуци) за отопляеми и неотопляеми оранжерии.

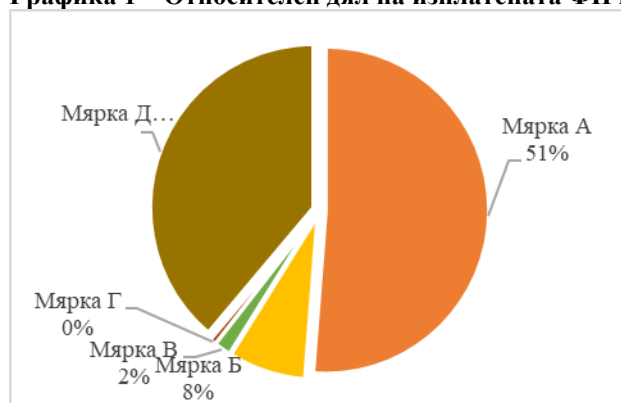
АДМИНИСТРИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА

Национална програма по пчеларство (НПП)

Най-висок процент на усвояване на бюджета през 2022 г. е постигнат по мярка А – Техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари (99%), следвана от мярка Д - Мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в ЕС (87%) и мярка Г - Мерки за подкрепа на лабораториите за анализ на пчелните продукти (75%).

През 2022 г. над 50% от изплатената финансова помощ е по мярка А – Техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари, 39% по мярка Д - Мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в ЕС, 8 % по мярка Б - Борба срещу вароатозата, 2 % по мярка В - Рационализиране на подвижното пчеларство и под 1% по мярка Г - Мерки за подпомагане на лабораториите за анализ на пчелните продукти.

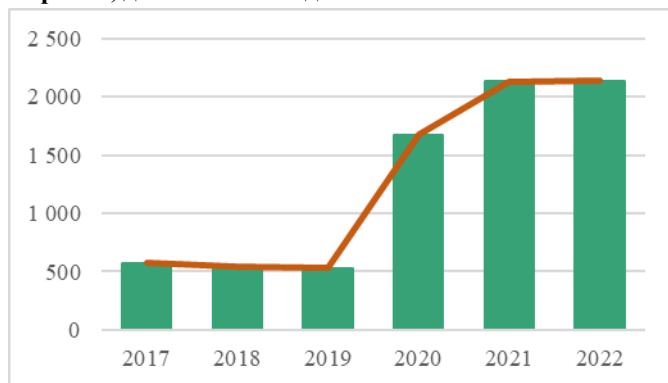
Графика 1 – Относителен дял на изплатената ФП по мерки

Източник: ИСАК, модул Национална програма по пчеларство

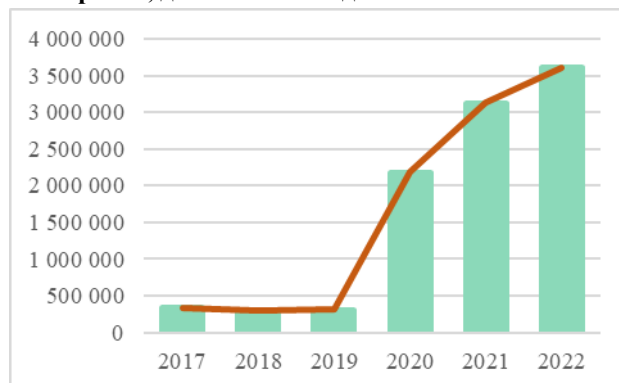
През 2022 година по дейност 1 на мярка А – Техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари са закупени общо 2 137 актива/оборудване за първичен добив и обработка на пчелни продукти и е изплатена финансова помощ в размер на 3 613 362.17 лева. Посочената финансова помощ е с най-висок размер за всички години на прилагане на дейността по програмата, като е усвоен 99% от разполагаемия бюджет.

Графика 2 – Брой финансирани активи по мярка А, дейност 1 по години

Източник: ИСАК, модул Национална програма по пчеларство

Графика 3 - Размер на изплатената ФП по мярка А, дейност 1 по години

Частно складиране на свинско месо

До 31.12.2022 г. на база подадените заявления за плащане от всички одобрени кандидати, са изплатени 185 330.44 лв след преглед на всички административни и проверки на място. Изготвени са и съответните уведомителни писма за плащане по схемата за частно складиране на свинско месо и са освободени депозирани банкови гаранции. Извършено е и задължителното докладване на ЕК – ЧРЕЗ ISAMM относно целия процес на частното складиране в нашата страна в изискуемия срок.

Кризисна мярка

На 27.09.2022 г. Държавен фонд „Земеделие“-Разплащателна агенция (ДФЗ-РА) изплати **62 259 397,88 лева** на земеделски стопани от сектори „Свиневъдство“, „Птицевъдство“, „Лозаро-винарски“ сектор и „Оранжерийно производство на зеленчуци“ във връзка с преодоляване на последиците от войната в Украйна.

Свиневъдите получиха 24 999 854,48 лв. На птицевъдите са изплатени 24 999 827,26 лв. 6 259 815,75 лв. е преведената финансова помощ на производителите на оранжерийни зеленчуци, от които 5 007 856,29 лв. са изплатени за отопляеми оранжерии и 1 251 959,46 лв. за неотопляеми оранжерии. На лозаро-винарите са преведени 5 999 900,42 лв.

ДФ „Земеделие“ извърши своевременно всички заложи административни проверки и проверките на място по одобрените заявления при съблюдаване на ставките, определени със Заповед № РД09-994/01.09.2022 г. на министъра на земеделието, като е спазен крайният срок за изплащане на помощта до 30 септември 2022 г., съгласно Делегиран Регламент 467 от 23 март 2022 г.

В периода на приема 29.07.-17.08.2022 г. са подадени общо 1722 заявления. 76 са подадените заявления за сектор „Свиневъдство“ за свине майки и прасета за угояване. 264 за сектор „Птицевъдство“ за кокошки носачки, родители, бройлери, гъски, пуйки и патици. 695 – за лозаро-винарски сектор за площи с винено грозде и за оранжерийно производство на зеленчуци – 696. В 9 заявления е кандидатствано за подпомагане в повече от един сектор.

3.3 ОТДЕЛ „ОПЕРАТИВНИ ПРОГРАМИ И ДОГОВОРНИ ОТНОШЕНИЯ“

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Схема „Оперативни програми“

През 2022 г. две организации на производители „Хепи фрутс“ ООД и „Дунав плод“ ООД изпълняват оперативни програми, всяка от които е с продължителност 3 години.

За една оперативна програма 2022 година се явява първа година на изпълнение, а оперативната ѝ програма е втора поредна за организацията.

През август 2022 г. две организации подадоха заявления за изменение на одобрени оперативни програми за 2023 и следващи години, като същите са одобрени през ноември 2022 г. и са сключени е сключен допълнителни споразумения към договорите за финансово подпомагане с ДФ „Земеделие“.

Обработено е и едно уведомление за промяна на вноски в оперативен фонд.

Договорените за изпълнение през 2023 година инвестиции, разходи и дейности към ноември 2022 г. са на обща стойност 627 247,42 лв. с индикативен размер на финансовата помощ от ЕФГЗ и НБ 458 063,12 лв. Разпределение на договорените инвестиции, дейности и разходи по цели, които оперативните програми си поставят, са посочени в Табл. № 15.

Таблица № 15 – Разпределение на договорените за 2023 година инвестиции, дейности и разходи по цели, които оперативните програми си поставят към ноември 2022 г.

Цели на оперативните програми, за чието постигане са насочени инвестициите, дейностите или разходите	Обща стойност на договорените инвестиции и дейности за 2022 г.
Планиране на производството	280 714,74 лв.
Подобряване на качеството на продуктите	293 812,91 лв.
Увеличаване на търговската стойност на продуктите	44 395,15 лв.
Консултантски услуги и техническа помощ	6 324,62 лв.
Екологични мерки - действия, насочени към икономията на енергия, действия за създаване или поддържане на местообитания, които благоприятстват биоразнообразието или за съхраняване на ландшафта, действия за запазване на почвата	2 000,00 лв.
Общо	627 247,42 лв.

През 2022 г. са приети и обработени две заявки за окончателно плащане за 2021 година по две оперативни програми, с които се отчитат извършени инвестиции, разходи и дейности през 2021 г, както и две заявки за междинно плащане за 2022 г. по две оперативни програми. Общо изплатените средства през 2022 година по схема „Оперативни програми“ са на обща стойност 572 529,73 лв, като 166 480,26 лв са от ЕФГЗ, а 406 049,47 лв са от НБ.

От 2018 година до момента нараства броя на организациите на производители на плодове и зеленчуци, които предвиждат междинни плащания в оперативните си програми. Това им осигурява по – голяма гъвкавост при планирането и изразходването на средства от оперативния фонд, намалява събирането на еднократни големи вноски от организацията и/или членовете ѝ за изпълнение на оперативната програма и осигурява ритмичното постъпване на средствата от финансовата помощ.

През 2022 година стартираха административните проверки и проверките на място за контрол по спазване на нормативни и договорни задължения след плащане по схеми „Оперативни програми“ и „Групи производители“.

По схема „Оперативни програми“ бяха извършени проверки на две организации на производители на плодове и зеленчуци, приключили изпълнение на оперативните си

програми. В хода на извършване на проверките беше установено спазване на задълженията от страна на организациите.

Схема „Групи производители на плодове и зеленчуци“.

По схема „Групи производители“ през 2022 г. няма изплатени средства. Плановете за признаване на всички групи производители са приключили, целите, заложи в тях са постигнати и всички групи получиха признаване като организации на производители на плодове и/или зеленчуци.

През 2022 година бяха извършени 9 проверки за спазване на нормативни и договорни задължения по изпълнени планове за признаване на групи производители на плодове и зеленчуци след плащане. След приключване на проверките не бяха установени съществени неспазвания на задълженията, които да доведат до възстановяване на финансовата помощ.

Схема „Допълнителни временни извънредни мерки за подпомагане на пазара в сектора на зеленчуците и плодовете“

По схема „Допълнителни временни извънредни мерки за подпомагане на пазара в сектора на зеленчуците и плодовете“ през 2022 г. не е откриван прием.

Договорни отношения в сектора на млякото.

След отпадането на квотния режим за производство на сурово краве мляко в България на 31.03.2015 г. се въведоха задължителни договорни отношения между производителите на сурово мляко от всички видове (краве, козе, овче и биволско) и първия изкупвач, на когото се предава/доставя млякото. Целта е да се осигури жизнеспособно развитие на производството в бранша и произтичащият от него добър производствен стандарт на млекопроизводителите. В резултат на това се очаква да се подобрят възможностите на млекопроизводителите за договаряне с преработвателите, което да доведе до по-справедливо разпределение на добавената стойност по веригата на доставките.

От въвеждането на регулаторния режим до момента са извършени промени в законодателството, касаещо схемата, с цел облекчаване на административната тежест и съответно намаляване на административния капацитет за регистрирането и контрола на схемата в ДФЗ. Във връзка с горепосочения регулаторен режим в сектора на млякото и с цел облекчаване на административната тежест от 2020 година е предоставена и услуга за електронно регистриране на договори от първи изкупвач.

Отчитайки проблемите и чувствителността на млечния сектор в България, налагането на такива големи суми за санкции и глоби и несъотнесимостта им към смисъла на регистрационния режим на договорните отношения, но свързаността на регистрирането на договорите, със схемите и мерките за обвързвано подпомагане на животновъдния сектор, прилагани от Дирекция „Директни плащания“, доведе през 2020 г. до промяна на ЗПООПЗПЕС. С нея беше увеличен срока за регистриране на договорите от 14 на 30 дни и съответно намали наказателните прагове на глобите/ санкциите за неспазване на разпоредбите по регистрационния режим.

От декември 2021 г. бяха приети промени в Закона за административните нарушения и наказания, свързани с прилагането на чл. 72а от Закона за прилагане на общите организации на пазарите на Европейския съюз. С тях беше предвидена възможност за сключване на споразумение между нарушителя и наказващия орган и по този начин на нарушителя се налага по-ниска глоба/имуществена санкция, възможност за заплащане на глоба/санкции в намален размер, ако нарушителят не желае да я обжалва, бяха увеличени сроковете за възражение срещу АУАН и обжалване на постановленията, настъпиха промени в уредбата на маловажния случай при административните нарушения и др.

За 2022 г. са назначени 241 проверки на производители и 192 бр. на изкупвачи. Издадени са 16 бр. АУАН, за които наказателното производство произтича в издаване на 4 наказателни постановления /НП/ и са издадени 3 мотивирани резолюции за прекратяване на производството. С НП са наложени имуществени санкции на стойност 25 000,00 лв., няма наложени глоби. До края на декември 2022 г. доброволно са заплатени имуществени санкции на стойност 15 400,00 лв. след сключени споразумения с нарушителите по останалите 9 АУАН.

По схема „Договорни отношения в сектора на млякото“ през 2022 година са приети и обработени 1 310 заявления, отнасящи се за 7 993 бр. договора/анекси/прекратявания между производители и първи изкупвачи на сурово краве, овче, козе и биволско мляко. Постъпили електронно са отчетени 105 бр. заявления за регистриране на договори в системата за електронни услуги на ДФЗ, като нараства тенденцията все повече изкупвачи да се възползват от системата за електронни услуги спрямо предходни години.

Таблица № 16- АДМИНИСТРИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА

Изпълнение на прилаганите схеми към 31.12.2022 г.							
Бюджет по програмата за 2022 г., във връзка с който са извършени плащания				Реално изплатени суми през 2022 г.			
схема	Общо	финансиране от ЕС	национално съфинансиране	Общо към 31.12.2022 г.	% на изпълнение	ЕС част	% на изпълнение
Оперативни програми*	572 529,73	166 480,26	406 049,47	572 529,73	166 480,26	406 049,47	100%

* В размера на договорените средства по схема "Оперативни програми" са посочени само договорените средства за тези организации на производители, по които са извършени плащанията през 2022 г.

3.4 ОТДЕЛ „УЧИЛИЩНИ СХЕМИ“

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

1.Схема за предлагане на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти за учебни години за периода 2022-2023 – основни акценти

С Решение за изпълнение (ЕС) 2022/493 на Комисията от 21 март 2022 година за определяне на окончателното разпределение между държавите членки на помощта от Съюза в рамките на схемата за предлагане на плодове и зеленчуци и на мляко в училищата за периода от 1 август 2022 г. до 31 юли 2023 г. и за изменение на Решение за изпълнение (ЕС) 2021/462., е определен бюджет за учебната година 2021/2022 по схема „Училищен плод“ в размер на 2 145 718 евро и по схема „Училищно мляко“ в размер на 1 020 451 евро. Също така е определен и бюджет за учебната година 2022/2023 по схема „Училищен плод“ в размер на 2 145 826 евро и по схема „Училищно мляко“ в размер на 1 020 451 евро, като бюджетът е намален.

По схемата е осигурено и националното финансиране в размер на 22 185 926 лева, което се отпуска като допълнение към европейското, с цел да се постигне оптимално изпълнение на заложените цели. Разпределението на средствата е индикативно, като разчетът е направен въз основа на опита от прилагането на схемите „Училищен плод“ и „Училищно мляко“, така че да се достигне пълно финансиране на всички доставки на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти и да се покрият разходите по съпътстващите мерки, оценката и мониторинга на схемата.

2.Прилагане на схемата за училищата за учебните години 2021-2022 г. и 2022-2023 г., общи индикатори

През изминалата учебна 2021/2022 г. по двете схеми бяха обхванати над 432 000 деца, които посещават повече от 3326 учебни заведения (1685 детски градини, 1635 училища и 56 ЦСОП) в цялата страна. От доставките по схемите „Училищен плод“ и „Училишно мляко“, които се финансират от ЕС и се прилагат от почти всички страни-членки на Общността, се възползват децата от подготвителните групи и учениците от I до IV клас включително, които посещават държавните, общинските и частните училища и детски градини.

За изминалата учебната година 2021/2022 Държавен фонд „Земеделие“ до момента е изплатил 35 млн. лв. (35 220 507лв.) по двете схеми „Училищен плод“ и „Училишно мляко“. От тях близо 29 млн. лв. (28 421 509 лв.) са за реализирани доставки на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти, на пресни плодове и зеленчуци в училищата и детските градини. Останалите средства, в размер на 946 900 лв., са за възстановяване на разходи за доставка на пчелен мед. ДФЗ изплати и 5 852 098 лв. за възстановяване на Данък добавена стойност (ДДС) на одобрени фирми – изпълнители..

Изпълнението на бюджета от ЕФЗ по схема "Училищен плод" е 100% (БЮДЖЕТ ЕФЗ 4 196 595 лв./ИЗПЛАТЕНО ЕФЗ 4 189 299 лв.), а изпълнението по схема "Училишно мляко" е 98% (БЮДЖЕТ ЕФЗ 1 995 798 лв./ИЗПЛАТЕНО ЕФЗ 1 958 120 лв.)

В ДФ „Земеделие“ са одобрени 104 заявления по Училищните схеми за доставка на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти. През учебната година 2022/2023 доставки на плодове и зеленчуци ще получават 422 671 деца в 3 347 училища и детски градини, както и млечни продукти ще се раздават в 3 336 учебни заведения с включени 421 029 деца.

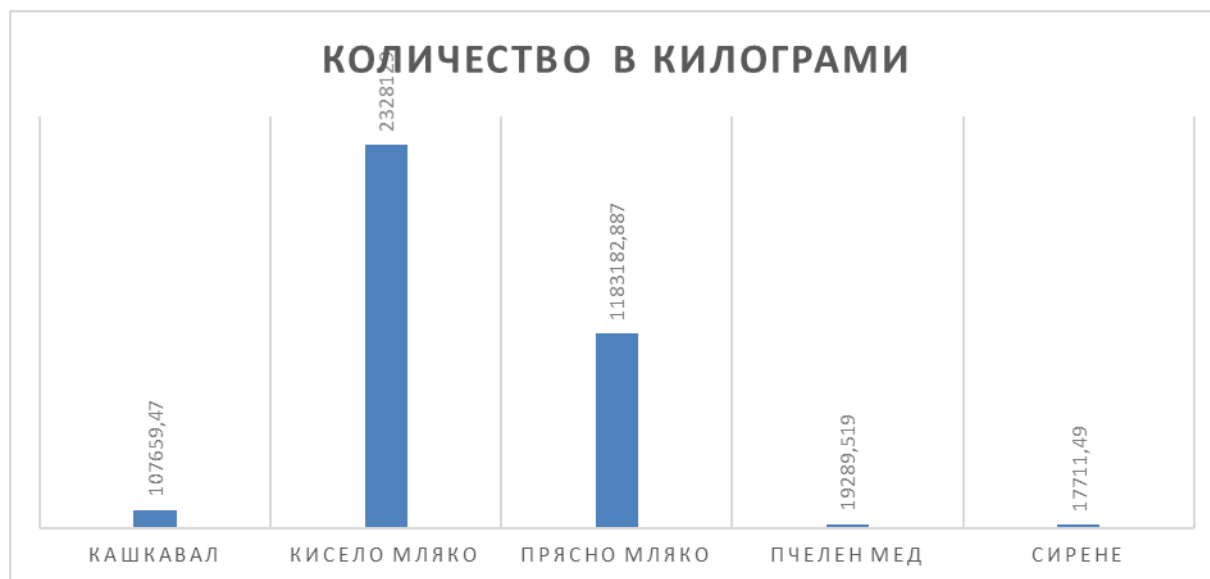
През учебната година схемата за училищата обхваща над 95 % от всички деца и ученици попадащи в обхвата на целева група в Р България.

Отчитайки лавинообразната флукуация на цените на стоки и услуги, породена от военния конфликт в Украйна, както и в следствие на задълбочаващата се икономическа рецесия в световен мащаб е изготвено изменение на Методика за стандартни таблици за единични разходи по схема за предлагане на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти в детските градини и училищата в Република България от учебната 2020/2021 до учебната 2022/2023 година, при което цената на порция на разходите за плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти биологично и конвенционално производство и био пчелен мед като съпътстваща мярка се индексира с общия индекс на потребителски цени (ИПЦ) от НСИ за съответния месец два пъти за учебната 2022/2023 г.

Във връзка с изискванията на чл.8 от Регламент (ЕС) 2017/39 от 3 ноември 2016 година относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на помощта от Съюза за доставка на плодове и зеленчуци, банани и мляко в учебните заведения за всеки шестгодишен период, обхванат от стратегията, изготвена в съответствие с член 23, параграф 8 от Регламент (ЕС) № 1308/2013, е проведена процедура „публично състезание“ по Закона за обществените поръчки (ЗОП) и с класирания на първо място участник „ЕСТАТ“ ЕООД е сключен договор с изх.№ 09-2600/12 от 22.02.2022 г. за възлагане на обществена поръчка с предмет „Оценка на изпълнението на схемата за предлагане на плодове, зеленчуци мляко и млечни продукти в учебните заведения“. Цената на договора е 59 800,00 (петдесет и девет хиляди и осемстотин) лева без ДДС или 71 760,00 (седемдесет и една хиляди седемстотин и шестдесет) лева с ДДС.

Във връзка с подписан договор за възлагане на обществена поръчка с №09-2600/12 от 22.02.2022 г. с предмет „Оценка на изпълнението на схемата за предлагане на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти в учебните заведения“, с възложител ДЪРЖАВЕН ФОНД „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ и изпълнител „ЕСТАТ“ ЕООД, изпълнителят „ЕСТАТ“ ЕООД е изпълнил качествено и в срок възложената от възложителя ДЪРЖАВЕН ФОНД „ЗЕМЕДЕЛИЕ“ услуга. Изпълнителят е представил окончателен доклад, приет без забележки от възложителя.

Таблица № 17: Извършени доставки по схема Училищно мляко за учебна година 2021/2022

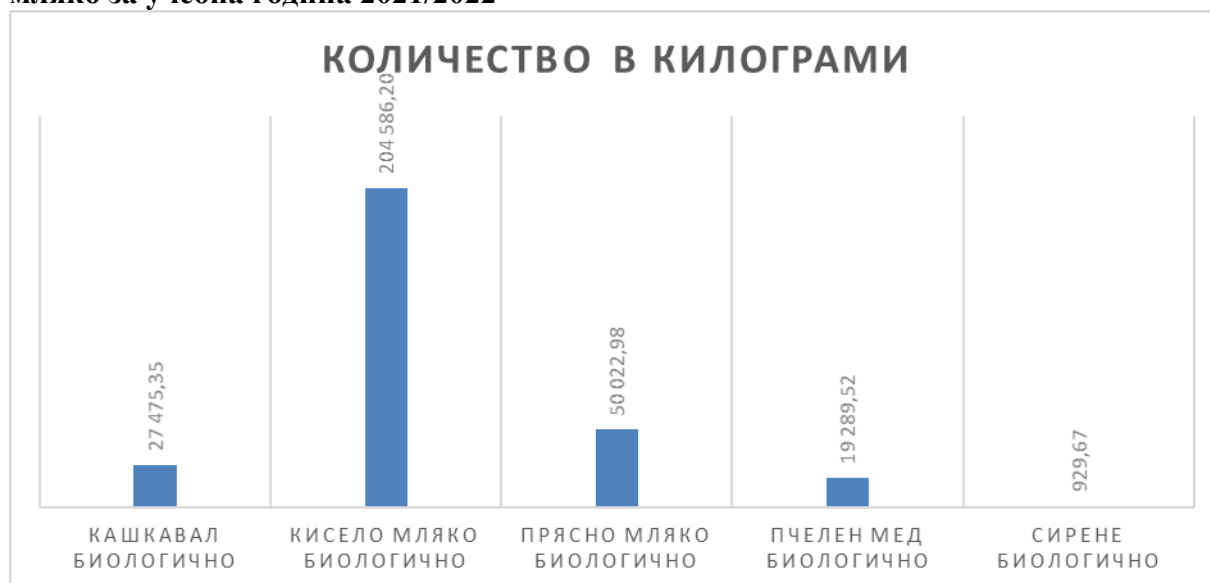

Източник: ИСАК, модул Плодове и зеленчуци– кампания 2021

За поредна учебна година най-голям дял от доставките на мляко и млечни продукти има киселото мляко по БДС с количества 233 тона, което е традиционен български продукт и е предпочитан от децата и учениците за консумация.

По схема Училищно мляко броят на доставките на мляко и млечни продукти за една учебна година е не повече от 50. С Най-малко 1/2 от доставките на всеки заявител са прясно пастеризирано мляко или кисело мляко, като най-малко една доставка месечно е прясно пастеризирано мляко. Броят на доставките на сирене и кашкавал не надвишава броя на доставките на прясно пастеризирано мляко за съответния месец. Продуктите се раздават равномерно чрез извършване средно по две доставки на седмица, но не повече от 10 доставки на месец.

Таблица № 18: Извършени доставки на биологични продукти по схема Училищно мляко за учебна година 2021/2022

Източник: ИСАК, модул Плодове и зеленчуци– кампания 2021

От учебната година 2021/2022 по схема „Училищно мляко“ най-малко 4 от доставките, но не повече от 6, трябва да са на биологично произведено прясно

пастьоризирано мляко и млечни продукти. През изминалата учебна година основен дял при доставката ба биологично произведени продукти по схемата има киселото мляко, като са доставени над 204 тона. На следващо място по количество доставен биологичен продукт по схемата е прясното мляко, което представлява над 50 тона.

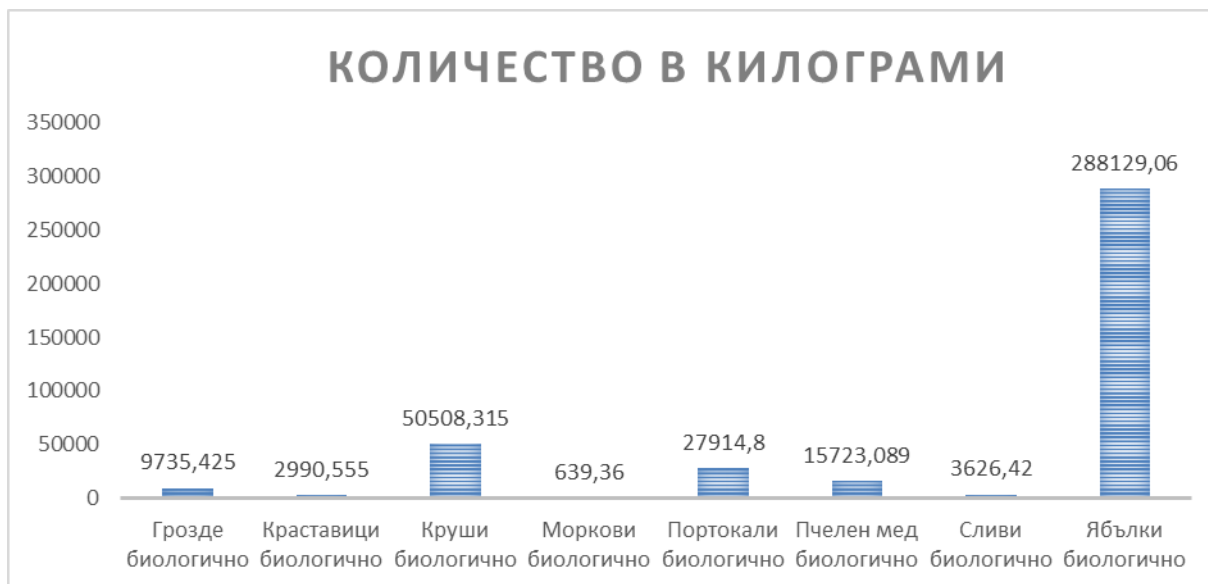
Таблица № 19: Извършени доставки на продукти по схема Училищен плод за учебна година 2021/2022

Източник: ИСАК, модул Плодове и зеленчуци– кампания 2021

Най висок дял от доставките на плодове и зеленчуци имат ябълките (над 1 600 тона), а на следващо място по количество са крушите (668 тона). Другата предпоставка за високите дялове на доставки на ябълки и круши е, че голяма част от тях са произведени от български производители и са доставени, в съответствие с изискването най-малко 1/2 от доставяните плодове и зеленчуци трябва да са произведени от земеделски стопани, регистрирани по Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани .

Таблица № 20: Извършени доставки на биологични продукти по схема Училищен плод за учебна година 2021/2022

Източник: ИСАК, модул Плодове и зеленчуци– кампания 2021

1.Индикатори по схема за предлагане на плодове, зеленчуци мляко и млечни продукти в учебните заведения

Таблица № 21 : Индикатори по схема за предлагане на плодове, зеленчуци мляко и млечни продукти в учебните заведения за календарна 2022 година

схема	Брой одобрени заявители	Брой одобрени учебни заведения	Брой участващи деца	Бюджет ЕФЗ (лв.)	Бюджет НБ (лв.)	Изпълнение бюджет ЕФЗ (лв.)	Изпълнение бюджет НБ (лв.)	Изплатено ДДС (лв.)	Изпълнение ЕФЗ % към 15.12.2022
Предлагане на плодове, зеленчуци мляко и млечни продукти в учебните заведения учебна година 2021/2022	104	3 326	420 993	6 192 393	22 997 775	6 147 419	22 997 775	5 852 098	99.27%
Предлагане на плодове, зеленчуци мляко и млечни продукти в учебните заведения учебна година 2022/2023	103	3 357	424 116	6 192 605	22 185 925	909 078	5 337 661	1 246 967	14.68%
					ОБЩО	7 056 497	28 335 436	7 099 065	

Таблица № 22: Разпределение на бенефициентите за схема „Училищно мляко“ и „Училищен плод“ по области за учебната година 2021/2022 година

ОБЛАСТ	Вид на учебното заведение	Брой участващи деца и ученици участващи по схема "Училищно мляко"	Брой участващи деца и ученици участващи по схема "Училищен плод"	Брой консумирани порции по схема "Училищно мляко"	Брой консумирани порции по схема "училищен плод"	Количество (кг.) по схема "Училищно мляко"	Количество (кг.) по схема "Училищен плод"
Благоевград	детска градина	10040	10024	530303	534519	92016	92936
	училище	10482	10490	543415	554872	93518	96662
Бургас	детска градина	12411	12423	634603	718159	102540	122899
	училище	14537	14520	752460	710068	129365	122979
Варна	детска градина	11695	11591	614665	609615	103712	106751
	училище	11878	11925	620977	627624	105849	109854
Велико Търново	детска градина	6237	6215	337340	319783	56403	57477
	училище	6385	6440	346910	328805	57757	59523
Видин	детска градина	1572	1581	84675	78467	13080	14365
	училище	1813	1691	99464	83898	16574	15430
Враца	детска градина	4866	4865	270014	244188	39801	45070
	училище	5402	5407	295576	271354	48345	49904
Габрово	детска градина	2729	2730	141303	144648	24514	25296
	училище	2691	2695	139379	136644	23739	24495
Добрич	детска градина	4205	4205	213603	218879	36776	38507
	училище	4272	4277	204812	210729	35324	37388
Кърджали	детска градина	3455	3443	186567	179271	31656	31757
	училище	4148	3836	225504	195380	38245	35112
Кюстендил	детска градина	2853	2862	156952	142299	26305	25518
	училище	3345	3356	173746	163087	29849	29292
Ловеч	детска градина	3154	3152	168065	163789	28217	29127
	училище	3367	3367	174051	175608	29890	31028
Монтана	детска градина	3199	3235	164465	167067	27830	28422
	училище	3956	4171	190009	200354	32054	35050
Пазарджик	детска градина	6725	6748	349539	359817	61751	62242
	училище	8009	8536	410091	455351	72886	78437
Перник	детска градина	3398	3396	180256	179013	28160	30981
	училище	3759	3753	199683	198988	31143	34836
Плевен	детска	5836	5832	299095	304906	48970	51663

	градина училище	6484	6477	330909	311182	54602	53589
Пловдив	детска градина	20124	20097	1059648	1063845	182335	186834
	училище	19554	21144	1114686	1130834	192241	198144
Разград	детска градина	3237	3242	174707	170475	29376	30232
	училище	3538	3537	185225	187243	31750	32763
Русе	детска градина	5532	5617	296052	282317	50091	50971
	училище	6167	6161	328702	320230	56477	57043
Силистра	детска градина	2572	2534	127606	142514	22619	23957
	училище	3245	3249	162416	181011	28914	30411
Сливен	детска градина	5053	5051	268975	267526	44622	47323
	училище	8572	8544	454490	454462	76510	80154
Смолян	детска градина	2743	2743	144434	143725	24365	25474
	училище	2561	2561	133850	133059	22465	23567
София-град	детска градина	39850	39877	2166928	2063955	346430	368511
	училище	46763	46833	2546335	2424460	420569	435819
София-област	детска градина	6509	6435	352010	330312	58144	59645
	училище	7506	7389	397100	366499	66776	65333
Стара Загора	детска градина	8876	8880	473461	495218	81754	87760
	училище	7846	8308	531895	559536	91428	98836
Търговище	детска градина	2757	2758	140836	137893	23079	25450
	училище	3328	3339	132994	168030	21140	30807
Хасково	детска градина	5800	5822	308186	302130	52040	53352
	училище	7221	7215	362735	352133	61619	62217
Шумен	детска градина	4623	4598	240724	247510	41254	43073
	училище	4742	4759	238041	257502	41200	43953
Ямбол	детска градина	3061	3066	157066	162877	27150	28624
	училище	4587	4588	237978	238727	40752	41770
	ОБЩО	409270	411590	21775511	21572387	3655972	3808615

Прилагане на мерките по схемата за училищата - изводи

Въпреки продължаващата втора поредна година извънредна епидемична обстановка и провеждането на голяма част от учебните занятия в присъствена форма на обучение, схемата за предлагане на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти в училищата и детските градини се прилага успешно, като са извършени над 43.5 млн. доставки и е усвоен над 98 % от средствата отпуснати по линия на ЕФГЗ.

С цел намаляване на загубите на заявителите, е въведена извънредна мярка, с която се възстановят суми на доставчиците на бързоразвалящи се стоки (плодове, зеленчуци и млечни

продукти), които е трябвало да бъдат разпределени на училища, участващи в схемата за предоставяне на плодове и зеленчуци и на мляко и млечни продукти в учебните заведения, когато продуктите са безвъзмездно предоставени на центрове за социално подпомагане и Български червен кръст (БЧК).

Също така за поредна учебна година се наблюдава висок интерес за участие от страна на училищата и детските градини, като участват над 95% от децата и учениците в България.

Таблица № 23 - Изразходвани суми за пазарни мерки през 2022 г. (лева)

Схема	ЕФГЗ	НБ	Общо
Училищни схеми	6 424 881	25 728 948	32 153 829
Плодове и зеленчуци	166 480	406 049	572 530
Вино. Насърчаване - трети страни	20 093	6 698	26 790
Вино. Преструктуриране и преобразуване на лозовите масиви	11 169 947		11 169 947
Вино. Реколта на зелено	874 490		874 490
Вино. Застраховане на реколтата	380 793		380 793
Вино. Инвестиции	16 074 727		16 074 727
Вино. Помощ за кризисно съхранение на вино	-32		-32
Пчеларство	3 536 587	3 536 589	7 073 176
Мерки за публично и частно складиране	185 330		185 330
Извънредни мерки (Украйна 2022)	20 750 553	41 508 845	62 259 398
Възстановени суми	-1 333 846	-505 665	-1 839 511
Общо	58 250 004	70 681 464	128 931 468

* Възстановените суми представляват намаления на плащанията и възстановявания по глоби, санкции и дългове на бенефициенти заради извършени нередности

3.5 РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИ ОДИТИ – информация за всички отдели

През 2022 година по линия на селскостопанските пазарни механизми са проведени следните одити:

- Годишен сертификационен одит, стартирал през 2022 г., като към края на годината все още не е завършен и няма окончателен доклад.

- Извършен е 1 одитен ангажимент от страна на дирекция „Вътрешен одит“, като повечето от препоръките са приети. Проведени са и два одита за проследяване на препоръките от предходни години, като за значителна част от несъответствията са отстранени, а останалите са в процес на отстраняване.

През 2022 г. са извършвани и проверки от страна на дирекция „Противодействие на измамите“ (вече „Специализирани проверки и последващ контрол“), завършили без препоръки, отнасящи се до работата на дирекция „Селскостопански пазарни механизми“.

4. ПРОГРАМА ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО /ПМДР/ 2014-2020

Съгласно чл. 11 а, ал. 1 от ЗПЗП Разплащателната агенция „приема, проверява и взема решение по заявки за плащане по схеми и мерки на Общата политика по рибарство“.

4.1. МЕЖДИННО ЗВЕНО

4.1.1 Информация за извършеното подпомагане по ПМДР 2014-2020 г. през 2022г.:

По силата на Споразумение за делегиране на функции по прилагане на ПМДР 2014-2020 ДФ „Земеделие“ – Разплащателна агенция в качеството на Междинно звено на Управляващия орган извършва верификация на разходите след подадено искане за плащане.

За периода 01.01.2022 – 31.12.2022г. чрез ИСУН 2020 са приети, верифицирани и платени искания за плащане съгласно по-долу представената таблица.

Таблица № 24 - Приети, регистрирани, обработени и платени искания за плащане в периода 01.01.2022 – 31.12.2022г.

Платени проекти по мерки от ПМДР 2014-2020 за периода 01.01.2022г. до 31.12.2022г.				
Мярка	Брой	Платена сума	Национално финансиране	Европейско финансиране
1.1 Диверсификация и нови форми на доход	1	131 027,34 лв.	35 036,72 лв.	95 990,62 лв.
1.6. Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми и компенсационни режими в рамките на устойчивите риболовни дейности	2	112 800,00 лв.	30 162,72 лв.	82 637,28 лв.
1.8.Инвестиции за подобрене на инфраструктурата в рибарските пристанища, инвестиции за подобрене на кейови места за разтоварване.Изграждане или модернизацията на лодкостоянки	1	2 929 281,02 лв.	783 289,75 лв.	2 145 991,27 лв.
1.9 Подкрепа на собственици на риболовни кораби и рибари за преодоляване на икономическите последици от избухването на COVID-19 поради временно преустановяване на риболовната дейност.	61	2 243 994,08 лв.	600 044,03 лв.	1 643 950,05 лв.
2.2.Продуктивни инвестиции в аквакултура	6	1 198 891,18 лв.	299 722,81 лв.	899 168,37 лв.
2.3 Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури	4	1 624 223,33 лв.	406 055,84 лв.	1 218 167,49 лв.
2.5. Аквакултури, осигуряващи екологични услуги	5	370 959,36 лв.	92 739,84 лв.	278 219,52 лв.
2.6.Подкрепа на производители на риба и други водни организми за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID19	2	3 103,10 лв.	775,77 лв.	2 327,33 лв.
3.1.Контрол и изпълнение	2	-573 555,53 лв.	-57 355,54 лв.	-516 199,99 лв.
3.2 Събиране на данни	3	1 373 899,47 лв.	274 779,89 лв.	1 099 119,58 лв.
4.2.Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие	105	7 258 086,02 лв.	1 088 712,95 лв.	6 169 373,07 лв.
5.3.Създаване на организации на производители, на асоциации от организации на производители или на междубраншови организации.Търсене на нови пазари и подобряване на условията за пускане на пазара на продукти от риболов и аквакултури	2	92 025,60 лв.	23 006,40 лв.	69 019,20 лв.

5.4 Преработване на продуктите от риболов и аквакултури	4	1 485 695,68 лв.	371 423,91 лв.	1 114 271,77 лв.
6.1 Интегрирано морско наблюдение	2	1 390 200,00 лв.	347 550,00 лв.	1 042 650,00 лв.
6.3.Повишаване на знанията за състоянието на морската среда	5	1 105 938,33 лв.	276 484,59 лв.	829 453,74 лв.
7.1Техническа помощ	13	2 031 541,06 лв.	507 885,27 лв.	1 523 655,79 лв.
Общо:	218	22 778 110,04	5 080 314,95	17 697 795,09

4.1.2 Общ напредък в изпълнението на Програма за морско дело и рибарство 2014-2020 към 31.12.2022г. :

Приоритет 1 „Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите“

Мярка 1.1. „Диверсификация и нови форми на доход“

Извършени плащания – 1 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 131 027 лв.

Мярка 1.2.Инвестиции за подобрене на хигиената, здравето, безопасността и условията на труд на борда или индивидуално оборудване, при условие че посочените инвестиции надхвърлят изискванията съгласно правото на Съюза или националното право

Извършени плащания – 2 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 15 762 лв.

Мярка 1.3.”Окончателно преустановяване на риболовните дейности”

Извършени плащания – 8 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 483 173 лв.

Мярка 1.6 Опазване и възстановяване на морското биологично разнообразие и екосистеми и компенсационни режими

Извършени плащания – 5 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 512 042 лв.

Мярка 1.7.„Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов“

Извършени плащания – 4 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 359 673 лв.

Мярка 1.8.„Инвестиции за подобрене на инфраструктурата в рибарските пристанища, инвестиции за подобрене на кейови места за разтоварване. Изграждане или модернизацията на лодкостоянки“

Извършени плащания – 20 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 23 587 470 лв.

Мярка 1.9“Подкрепа за собственици на риболовни кораби и рибари за преодоляване на икономическите последствия от избухването на COVID-19, поради временно преустановяване на риболовната дейност“

Извършени плащания – 131 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 4 059 370 лв.

Приоритет 2. „Насърчаване на устойчивото в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания аквакултури с ефективно използване на ресурсите“

Мярка 2.2.“Продуктивни инвестиции в аквакултура“

Извършени плащания – 94 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 18 204 140 лв.

Мярка 2.3.„Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури“

Извършени плащания – 20 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 5 569 204 лв.

Мярка 2.5. „Аквакултури, осигуряващи екологични услуги“

Извършени плащания – 10 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 774 343 лв.

Мярка 2.6. „Подкрепа за производители на риба и други водни организми за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

Извършени плащания – 104 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 3 531 937 лв.

Приоритет 3. „Насърчаване на изпълнението на ОПОР”

Мярка 3.1. „Контрол и изпълнение“

Извършени плащания – 36 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 10 347 383 лв.

Мярка 3.2. „Събиране на данни“

Извършени плащания – 10 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 5 042 379 лв.

Приоритет 4. „Увеличаване на заетостта и териториалното сближаване”

Мярка 4.1. „Подготвителна помощ за стратегии за ВОМР , в това число създаване на Национална рибарска мрежа“

Извършени плащания – 13 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 506 393,76 лв.

Мярка 4.2. „Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие“

Извършени плащания – 302 бр. на обща стойност на субсидията 16 241 257 лв.

Приоритет 5 „Насърчаване на предлагането на пазара и преработването”

Мярка 5.1. Планове за производство и предлагане на пазара

Извършени плащания – 1 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 49 920,00 лв.

Мярка 5.3. Създаване на организации на производители, на асоциации от организации на производители или на междубраншови организации. Търсене на нови пазари и подобряване на условията за пускане на пазара на продукти от риболов и аквакултури

Извършени плащания – 9 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 1 276 203 лв.

Мярка 5.4. „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“

Извършени плащания – 38 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 15 797 029 лв.

Мярка 5.4. Подкрепа за преработвателни предприятия на продукти от риболов и аквакултури за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

Извършени плащания – 35 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 2 650 962 лв.

Приоритет 6. Насърчаване на изпълнението на интегрираната морска политика

Мярка 6.1 Интегрирано морско наблюдение

Извършени плащания – 3 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 2 295 327 лв.

Мярка 6.3 Повишаване на знанията за състоянието на морската среда

Извършени плащания – 6 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 1 293 983 лв.

Приоритет 7 „Техническа помощ”

Извършени плащания – 69 бр. с обща стойност на безвъзмездната финансова помощ 10 412 545 лв.

4.1.3 Мониторинг:

Съгласно чл. 2 от Споразумението за делегиране на функции по прилагане на ПМДР 2014 - 2020 стартираха проверките за изпълнение на производствените програми на бенефициерите, за използване на финансираните активи по предназначение, както и проверките за изпълнение на мониторинговите индикатори за резултат за предходната 2021 г. През 2022 г. на база риск анализ за административни проверки и проверки на място са избрани 103 проекта, попадащи в период на мониторинг след окончателно изплащане на безвъзмездната финансова помощ. Резултатите от проверките са обобщени и докладвани на УО на ПМДР.

4.1.4 Финансиране на разходи за ДДС на общини с одобрени проекти по ПМДР

Към 31.12.2022 г. са оторизирани и възстановени разходи за ДДС на общини с одобрени проекти по ПМДР в размер на 1 110 768 лв. Средствата са осигурени с Постановление на Министерския съвет № 45 от 07.04.2022 г. за одобряване на допълнителни разходи за 2022 г. по бюджета на Държавен фонд „Земеделие” за финансиране на разходи за данък върху добавената стойност на общини по одобрени за подпомагане проекти по Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. и по Програмата за морско дело и рибарство за периода 2014 – 2020 г.

4.1.5 Финансиране с безлихвени заеми разходите на общини с одобрени проекти по ПМДР

Към 31.12.2022 г. са оторизирани и възстановени разходи за безлихвени заеми на общини с одобрени проекти по ПМДР в размер на 492 461,34 лв. Средствата са осигурени с Постановление на Министерския съвет № 221 от 20.08.2020 г. за условията и реда за отпускане на временни безлихвени заеми от централния бюджет по бюджетите на общините за финансиране на разходи за междинни и окончателни плащания по одобрени за подпомагане проекти по Програмата за морско дело и рибарство за периода 2014 – 2020 г.

Таблица № 25 - Извършени плащания в лева от ПМДР 2014-2020 г. за 2022 г.

Подмярка	ЕФМДР	НБ	Общо
1.1. Диверсификация и нови форми на доход	95 991	35 037	131 027
1.6. Опазване и възст. на морското разнообразие и екосистеми	82 637	30 163	112 800
1.8. Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси	2 145 991	783 290	2 929 281
1.9. Временно преустановяване на риболовната дейност - COVID 19	1 643 950	600 044	2 243 994
2.2. Продуктивни инвестиции в аквакултурите	899 049	299 683	1 198 732
2.3. Насърчаване на нови производители на аквакултури	1 218 168	406 056	1 624 223
2.5. Аквакултури, осигуряващи екологични услуги	278 220	92 740	370 959
2.6. Мерки в областта на общественото здраве COVID-19	2 327	776	3 103
3.1. Контрол и изпълнение 90%/10%	-569 794	-63 310	-633 105
3.2. Събиране на данни	1 098 571	274 643	1 373 213
4.2. Изпълнение на стратегиите за BOMP	6 169 373	1 088 713	7 258 086
5.3. Предлагане на пазара	69 019	23 006	92 026

5.4. Преработване на продуктите от риболов и аквакултури	1 104 208	368 069	1 472 278
6.1. Насърчаване изпълн. на ИМП - чл.80,т.1,ал.1 от Рег.508/2014	1 042 650	347 550	1 390 200
6.3. Насърчаване изпълн. на ИМП - чл.80,т.1,ал.3 от Рег.508/2014	829 454	276 485	1 105 938
7.1.Техническа помощ ПМДР	1 523 656	507 885	2 031 541
Общо	17 633 469	5 070 829	22 704 298

*Източник: Счетоводна система на отдел „Финансова отчетност“

Таблица № 26 - Извършени плащания в лева от ПМДР 2014-2020 г. към 31.12.2022 г. (лева)

Мярка	ЕФМДР	НБ	Общо
М01 - Насърчаване на устойчивото в екологично отношение, иновативно, конкурентноспособно и основано на знания рибарство с ефективно използване на ресурсите	21 241 818	7 906 700	29 148 518
М02 - Насърчаване на устойчивото в екологично отношение, иновативно, конкурентноспособно и основано на знания аквакултури с ефективно използване на ресурсите	21 035 236	7 011 746	28 046 983
М03 - Насърчаване на изпълнението на ОПОР	13 139 063	2 190 465	15 329 527
М04 -Увеличаване на заетостта и териториалното сближаване	14 380 517	2 536 879	16 917 396
М05 - Насърчаване на предлагането на пазара и преработката	14 820 518	4 940 173	19 760 691
М06 - Насърчаване на изпълнението на интегрираната морска политика	2 691 982	897 327	3 589 310
М07 - Техническа помощ	7 916 033	2 638 678	10 554 712
Общо	95 225 169	28 121 968	123 347 136

*Източник: Счетоводна система на отдел „Финансова отчетност“

4.2. СЕРТИФИЦИРАЩ ОРГАН ПО ОПРСР 2007-2013 г. и ПМДР 2014-2020 г.

4.2.1. Сертификация на разходите по Програмата за морско дело и рибарство 2014 – 2020 г. (ПМДР)

През 2022 г. в съответствие с член 131, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от Сертифициращият орган (СО) на ПМДР 2014 – 2020 г. са изпратени четири заявления за междинно плащане до Европейската комисия за възстановяване на разходите направени от бенефициерите и платени за изпълнение на операциите. Сертифицираните от СО за 2022 г. публични разходи по ПМДР 2014 – 2020 г. са общо в размер на 25 816 293,86 лв., от които 19 967 673,37 лв. е съфинансиране от Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) и 5 848 620,49 лв. са средствата от

Националния бюджет и включват разходи декларираните от бенефициентите по общо 193 броя подадени искания за плащане. От началото на програмата до 31.12.2022 г. кумулативно от СО са сертифицирани 119 579 409,35 лв. публични средства, от които 92 157 929,35 лв. са от ЕФМДР и 27 421 480,00 лв. е националното съфинансиране. Отчетеното изпълнение на бюджета по ПМДР общо е 58,63 % и е с 12,66 % в повече спрямо 2021 г.

Таблица № 27 - Сертифицирани разходи по приоритетни оси по ПМДР 2014 – 2020 г. към 31.12.2022 г. в лева.

Приоритетна ос	Бюджет общо по ПМДР 2014-2020	Сертифицирани разходи			Процент на изпълнение към бюджета
		Съфинансиране от ЕС	Национално съфинансиране	Общо публични средства	
1	2	3	4	5	6
Приоритетна ос 1 - Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите	35 918 704.08	21 249 302.83	7 908 135.03	29 157 437.86	81.18%
Приоритетна ос 2 - Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите	60 339 827.10	20 963 929.23	6 987 977.15	27 951 906.38	46.32%
Приоритетна ос 3 - Насърчаване изпълнението на ОПОР	22 691 856.77	11 619 418.25	1 893 496.13	13 512 914.38	59.55%
Приоритетна ос 4 - Увеличаване на заетостта и териториалното сближаване	36 338 246.23	13 663 044.26	2 411 126.45	16 074 170.71	44.23%
Приоритетна ос 5 - Насърчаване на предлагането на пазара и преработването	31 860 785.93	14 834 805.04	4 944 935.12	19 779 740.16	62.08%
Приоритетна ос 6 - Насърчаване на изпълнението на интегрираната морска политика	6 062 980.00	1 911 396.25	637 132.09	2 548 528.34	42.03%
Приоритетна ос 7 - Техническа помощ	10 756 900.00	7 916 033.49	2 638 678.03	10 554 711.52	98.12%
Общо:	203 969 300.11	92 157 929.35	27 421 480.00	119 579 409.35	58.63%

Източник: ДФ „Земеделие“

В изпълнение на дейностите по прилагане на ПМДР 2014 - 2020 г. на 23.03.2022 г. се прие от Европейската комисия Годишният счетоводен отчет изпратен от СО за седма счетоводна година с период от 01.07.2020 г. – 30.06.2021 г. съгласно чл. 126 (б) и във връзка с чл. 138 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

Преведените за 2022 г. средства от Комисията са общо в размер на 19 025 522,15 лв. представляващи годишно предварително финансиране по Програмата и възстановени междинни плащания. През 2022 г. постъпиха средства общо в размер на 1 661 373,88 лв. от

предварителното финансиране по Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г.

4.3. ПРОВЕДЕНИ ОДИТИ ПРЕЗ 2022 г.

През 2022 г. от Одитен орган на ПМДР 2014-2020 – Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от европейските земеделски фондове“ (ИАСОСЕЗФ) са извършени следните одити:

- Шести системен одит за изразяване на увереност относно ефективното функциониране на Системите за управление и контрол (СУК) на Управляващия орган (УО) и Междинното звено (МЗ) по ПМДР 2014-2020. Окончателният одитен доклад е представен на 10 февруари 2023 г.

- Пети одит на операциите за оценка на законосъобразността и редовността на декларираните пред Европейската комисия разходи през периода 01.07.2021 г. - 30.06.2022 г. по ПМДР. Окончателните одитни доклади с резултатите от проверките на 27 проекта са представени на 8 февруари и 10 февруари 2023 г.

- Пети системен одит за изразяване на увереност относно ефективното функциониране на Системите за управление и контрол (СУК) на Сертифициращия орган (СО) по ПМДР 2014-2020. Окончателният одитен доклад е представен на 14 февруари 2023 г.

Оценени са всички ключови изисквания, засягащи СУК на УО/МЗ и СО, в съответствие с Указанията за Комисията и държавите членки относно обща методология за оценяване на системите за управление и контрол в държавите членки. Категоризираната от одита оценка на системите за управление и контрол в УО/МЗ и СО е, че системите работят ефективно като е необходимо е известно подобрене.

4.2.2 Осъществяване на дейности по приключване на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ (ОПРСР) 2007 - 2013 г.

През 2022 г. от Сертифициращия орган по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ 2007 - 2013 г. са осъществявани дейности свързани с актуализиране и поддържане на книгата на длъжниците по програмата. От Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА), Управляващ орган (УО) на ОПРСР е прието трето предложение за предварително приключване на Програмата и са предприети действия по възстановяване на Комисията изчислената крайна сума по уравниването на сметките.

5. ОБОБЩЕНИ ДАННИ ЗА СУМИТЕ ПО ЛИНИЯ НА РАЗПЛАЩАТЕЛНАТА АГЕНЦИЯ ПО ПРОГРАМИ И ФОНДОВЕ ЗА 2021 г.

Таблица № 28 - Реално възстановените средства от страна на Европейската комисия към България през 2022 г.

ЕФГЗ	1 579 657 846
ЕЗФРСР	426 842 979

ЕФМДР	19 025 522
ЕФМДРА (авансово)	1 661 374
Общо	2 027 187 721

6. АДМИНИСТРИРАНЕ НА НЕРЕДНОСТИ И ЛОШИ ВЗЕМАНИЯ В РАЗПЛАЩАТЕЛНАТА АГЕНЦИЯ

Във връзка с администрирането и управлението на възникналите лоши вземания на РА, се изпълняват следните дейности:

- Проследяване и отразяване на събираемостта на вземанията на Разплащателна агенция от Националната агенция за приходите;

- В изпълнение на задължението за докладване на тримесечна база до дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз” (АФКОС)/МВР на всички приложени процедури, във връзка с регистрираните нередности и проследяване на всички последващи административни и съдебни действия, за всяко тримесечие на 2022 г. са изготвени и изпратени уведомления за нередности през модул IMS;

- Изготвяне на годишен финансов отчет по нередности до Главна дирекция „Земеделие” на ЕК за 2022 финансова година;

- В изпълнение на препоръките на одитно проучване СЕВ2022004BGDIV на ЕК е внедрена Системата за електронно докладване на нередности.

През 2022 г. в Държавен фонд „Земеделие” - РА са регистрирани 1183 бр. нови нередности, по схемите/мерките на Разплащателната агенция, от които 799 бр. са по схеми и мерки за директни плащания, 337 бр. – по ПРСР и 47 бр. – по селскостопански пазарни механизми. От горепосочените нарушения 609 бр. са случаите на установени вземания, 5 бр. са случаите на съмнение за измама, 245 бр. са случаите на потенциални вземания и 5 бр. случаи без финансови последици. За 319 бр. от общо регистрираните нередности е установена липса на нередност и са приключени чрез прекратяване (Таблица № 29).

Таблица № 29 - Брой на нарушенията по схеми/мерки на РА през 2022 г.

Мярка/Схема	ДП	ПРСР	СПМ	Общо
Установени вземания	444	131	34	609
Потенциални вземания	72	160	13	245
Случаи без финансови последици	0	5	0	5
Съмнения за измама	0	5	0	5
Установена липса на нередност	283	36	0	319
Общо	799	337	47	1183

За 2022 г. финансовите последици за случаите на регистрирани нередности са в размер на 21 509 355,76 лв. (Таблица № 30).

Таблица № 30 - Финансов ефект по схеми/мерки

Мярка/Схема	ДП	ПРСР	СПМ	Общо (лв.)
-------------	----	------	-----	------------

Установени вземания (лв.)	4 438 466,73	13 291 241,14	2 500 439,22	20 230 147,09
Съмнения за измама (лв.)	0.00	1 279 208,67	0,00	1 279 208,67
Общо (лв.)	4 438 466,73	14 570 449,81	2 500 439,22	21 509 355,76

Възстановените средства през 2022 г. по регистрирани лоши вземания към РА са в размер на 15 533 476,44 лв.

II. ПРОГРАМА САПАРД

1. Информация за извършената дейност

1.1. Администриране на нередности

Администрирането и управлението на възникналите лоши вземания по проекти от програма САПАРД включва следните дейности:

- Поддържане и актуализиране на информацията, налична в „Централния регистър на длъжниците” и „Книгата на длъжниците” по програмата за всички налични в тях бенефициери;
 - Изготвяне на доклади до дирекция „Национален фонд” на Министерство на финансите за приключени като несъбираеми случаи на нередности по програма САПАРД;
 - Проследяване и отразяване на събираемостта на вземанията по програма САПАРД от Националната агенция за приходите;
 - Изготвяне и изпращане до дирекция „Национален фонд” на Министерство на финансите на коректно осчетоводените приходи и разходи, възникнали във връзка с регистрираните лоши дългове; на тримесечните финансови отчети, отразяващи общия размер на лошите дългове; на отразената информация на тримесечна база за движението по параграфите на Единната бюджетна класификация и на съставените на тримесечна база баланс и оборотна ведомост на програма САПАРД.
 - Осчетоводяване на постъпили погасителни плащания; ежемесечно изчисляване и осчетоводяване на дължими лихви от бенефициери - лоши длъжници по програма САПАРД. Изготвяне на тримесечни финансови отчети, месечен отчет по параграфите на ЕБК, сборни оборотни ведомости и баланс, предоставяни на дирекция „Национален фонд” на Министерство на финансите.
 - В изпълнение на задължението за докладване на тримесечна база до дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз” (АФКОС)/МВР на всички приложени процедури, във връзка с регистрираните нередности на ниво проект, и проследяване на всички последващи административни и съдебни действия, за всяко тримесечие на 2022 г. са изготвени и изпратени уведомления за нередности на английски език, на хартиен носител.
 - Съгласно Заповед № 03-РД/2773 от 28.11.2011 г. ежемесечно се извършват регулярни проверки за промени в актуалното състояние на бенефициери - длъжници по програма САПАРД в правно информационна система АПИС. Информацията се обработва по компетентност в срок. В резултат на констатациите се предприемат мерки по администриране на дълговете. В тази връзка периодично се извършва преглед, анализ и комуникация с външни институции, както и с други звена на ДФЗ по отношение окомплектоването и обосновката при изразяване на предложение за вземане на крайно

решение относено прилагане на процедура по регистрирани нередности, с оглед спазване на административните изисквания на дирекцията.

Обобщени данни за моментното състояние на лошите вземания към края на 2022 г. са представени в Таблица № 31.

Таблица № 31 - Проследяване на основните показатели в Книгата на длъжниците към 31.12.2022 г.

Салда в Книга на длъжниците (главници)	Брой Дългове	ЕС лв.	НБ лв.	Всичко лв.
Суми за възстановяване	55	0,00	20 216 179,52	20 216 179,52
Несъбираеми суми	109	0,00	66 235 136,29	66 235 136,29
ВСИЧКО:	164	-	-	86 451 315,81

През 2022 г. възстановените суми от длъжници по програма САПАРД са в размер на 4 096,29 лв., отнесени за погасяване на лихва.

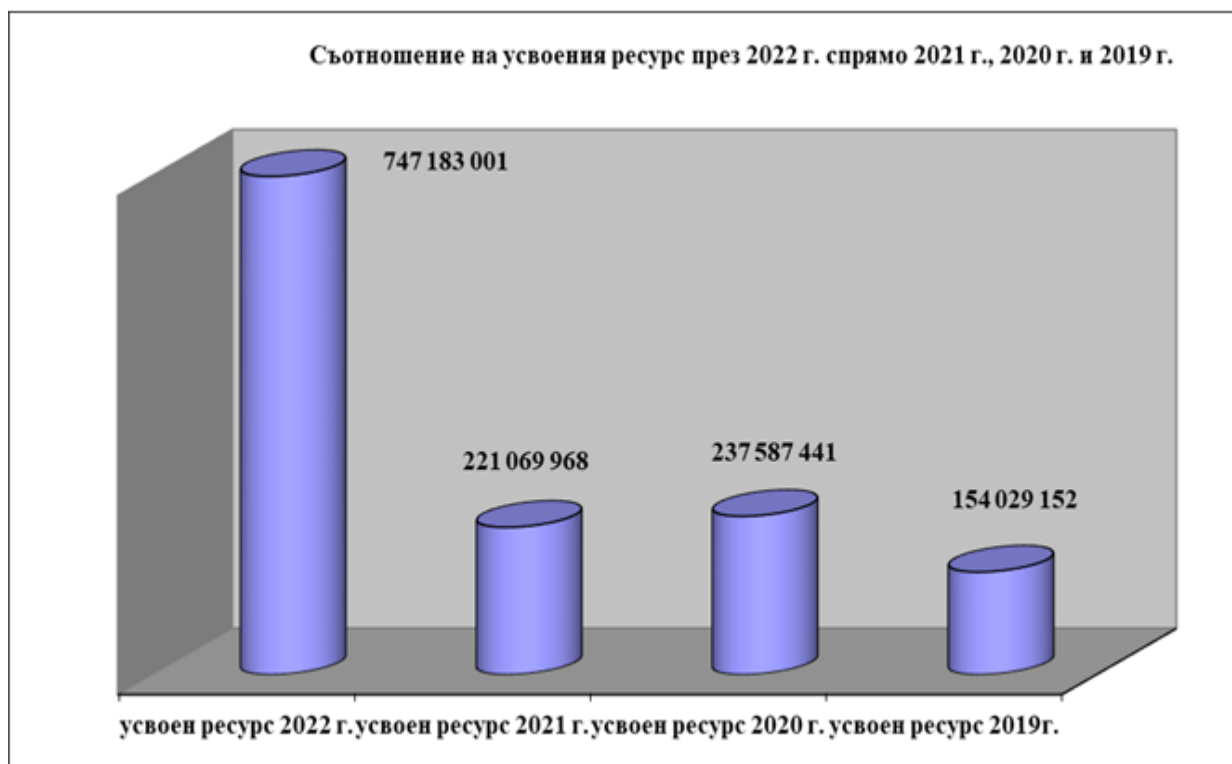
III. НАЦИОНАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

1. КРАТКОСРОЧНИ СХЕМИ ЗА ПОДПОМАГАНЕ

Държавен фонд „Земеделие“, чрез дирекция „Краткосрочни схеми за подпомагане“ осъществява държавното подпомагане, в т.ч. безвъзмездна помощ и краткосрочно кредитиране, по реда и условията на одобрени от Управителния съвет (УС) на ДФ „Земеделие“ целеви субсидии и кредитни линии със средства от Националния бюджет.

През 2022 г. дирекция „Краткосрочни схеми за подпомагане“ работи по 36 схеми за подпомагане на земеделските стопани. По всички действащи схеми за краткосрочно финансиране са подпомогнати 85 772 бенефициери по подадени 88 880 заявления (*при подпомогнати 46 955 бенефициери през 2021 г., 48 447 през 2020 и 30 568 през 2019 г.*)

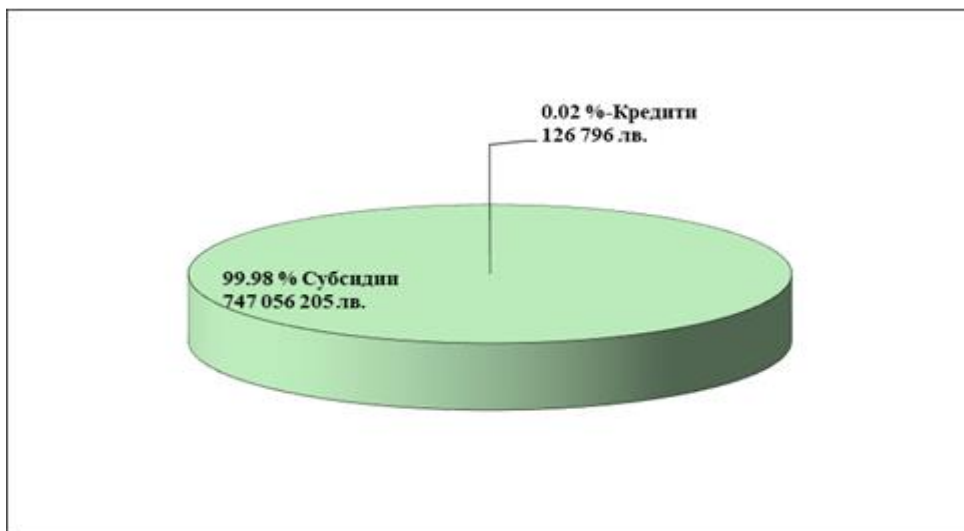
Общо изплатеният ресурс (*Приложение 1*) по мерките на краткосрочно субсидиране и кредитиране е 747 183 001 лв. (*при 221 069 968 лв. през 2021 г., 237 587 441 лв. през 2020 г., 154 029 152 лв. през 2019 г. и 146 984 266 лв. през 2018 г.*). Съпоставяйки с изплатените средства през предходните години се вижда, че усвоеният ресурс през отчетната година се равнява на общо изплатения през предходните четири години.

- Изплатени средства под формата на субсидии – 747 056 205 лв. (*при 219 595 995 лв. през 2021 г., 231 910 286 лв. през 2020 г., 153 945 152 лв. през 2019 г., 144 755 607 лв. за 2018 г., 121 273 914 лв. през 2017 г., 106 559 381 лв. през 2016 г., 119 598 838 през 2015 г., 98 447 131 г. през 2014 г. и 82 606 304 лв. през 2013 год.*), като е налице значителен ръст от 340 % спрямо 2021 г. Усвояването на средствата възлиза на над 99.5 %, спрямо общо утвърдения бюджет от 750 526 964 лв. за отчетната година по направление държавни помощи.

- Изплатени средства под формата на кредити – 126 796 лв. (*при 1 473 973 лв. за 2021 г., 5 677 155 лв. за 2020 г., 0 лв. за 2019 г., 2 228 659 лв. за 2018 г., 2 446 314 лв. през 2017 г., 2 460 601 лв. през 2016 г., 2 779 670 лв. през 2015 г. и 3 048 276 лв. през 2014 год.*), които се явяват като допълнителен инструмент за финансиране на земеделските стопани.

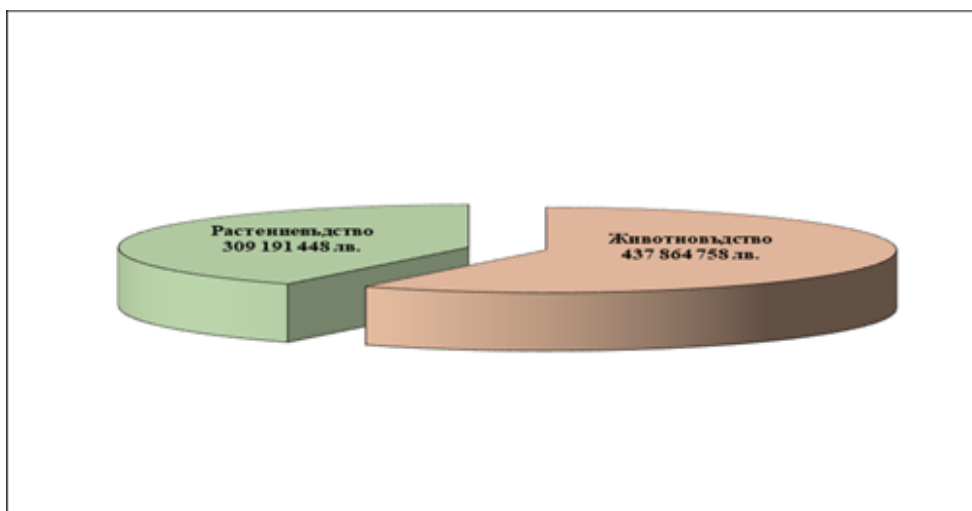
Делът на субсидирането спрямо кредитирането по краткосрочни схеми за подпомагане е над 99,98 % от общото финансиране.

- Подпомагане на сектор „Животновъдство” – 437 864 756 лв. (при 174 971 479 лв. за 2021 г., 179 290 162 лв. за 2020 г., 136 733 134 лв. за 2019 г., 131 824 814 лв. за 2018 г., 104 524 415 лв. през 2017 г., 89 588 952 лв. през 2016 г., 105 194 725 лв. за 2015 г., 84 221 281 лв. за 2014 г. и 59 736 448 лв. през 2013 г.), като е налице ръст на подпомагане над 250 %.

- Подпомагане на сектор „Растениевъдство” – 309 191 448 лв. (при 46 098 489 лв. за 2021 г., 58 297 279 лв. за 2020 г., 17 212 018 лв. за 2019 г., 15 159 452 лв. за 2018 г., 19 195 813 лв. през 2017 г., 16 970 429 лв. през 2016 г., 14 404 113 лв. през 2015 г., 17 274 126 лв. за 2014 г. и 27 186 191 лв. през 2013 г.), като е налице ръст на подпомагането над 670 %.

Финансирането на сектор „Животновъдство” възлиза на над 58.6 % от общия усвоен ресурс.

I. ПРЕДОСТАВЕНИ БЕЗВЪЗМЕЗДНИ ПОМОЩИ

1. Държавни помощи по Регламент (ЕС) № 702/2014

1.1. Помощ за компенсиране разходите на земеделски производители, свързани с изпълнение на мерки по Националната програма за контрол на вредителите в трайните насаждения през зимния период.

- Изплатена субсидия: 7 344 916.68 лв.
- Брой подпомогнати: 3 444 бр. (подадени заявления 3444 за пролетни третираня и 2 665 за есенни)

Помощта се предоставя за компенсиране на част от разходите на земеделските стопани, отглеждани семкови, костилкови овощни видове, ягоди и малини, по закупуване на продукти за растителна защита и продукти за ускоряване на процесите на гниене на листата при овощни видове, ягоди и малини, които се използват за контрол и ликвидиране на вредители, и които са обект на Програмата, в трайните насаждения през зимния период или за т.нар. „зимни пръскания”. Целта е ограничаване на загубите от разпространението на вредители по трайни овощни насаждения (семкови и костилкови овощни видове), ягоди и малини, които се повлияват от приложените извън вегетационния период на културите мерки за контрол и ликвидиране, и с които се унищожават зимуващи форми на вредители. Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2015 г. за нов програмен период и пренотифицирана през 2019 г. до края на 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.2. Помощ за компенсиране разходите при отстраняване и унищожаване на мъртви животни (екарисажи/инсинератори)

- Изплатена субсидия: 7 994 559.37 лв.
- Брой заявления: 1 бр.
- Брой оператори: 2 бр.

Помощта се предоставя за компенсиране разходи при събиране, извозване, отстраняване и унищожаване на мъртви животни. Предоставя се чрез БАБХ на екарисажи/инсинератори, които предоставят субсидирани услуги на земеделски стопани. Помощта е нотифицирана, одобрена от ЕК до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.3. Помощ за сертифициране на стопанства в сектор „Плодове и зеленчуци“ по стандарта GLOBALG.A.P

- Изплатена субсидия: 69 715.67 лв.
- Брой подпомогнати: 63 бр.

Целта на помощта е чрез въвеждане на стандарта GLOBALG.A.P. да се оптимизира процеса по производство на качествени селскостопански продукти в сектор „Плодове и зеленчуци“, да се намали използването на химически суровини и да се сведе до минимум вредното въздействие върху околната среда на земеделските операции. Помощта е

нотифицирана, одобрена от ЕК до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.4. Помощ за участие в изложения и панаири на сектор „Животновъдство” и „Растениевъдство”

- Изплатена субсидия: 1 758 920 лв.
- Брой подпомогнати ползватели: 21 бр.

Помощта за участие в изложения и панаири в сектор „Животновъдство” и „Растениевъдство” се предоставя посредством субсидирани услуги от съответната развъдна асоциация или организация и не включва директни плащания на парични суми към земеделските стопани. Участието в изложенията цели популяризиране постиженията и възможностите на селскостопански животни, култури и преработени земеделски продукти, показване на достиженията в селекцията, обогатяване на знанията и засилване на контактите в рамките на мероприятията. Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2016 г. за нов програмен период до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

Таблица № 32 - Усвояване на разпределен ресурс по схема за държавна помощ „Помощ за участие в изложения” през 2022 г.

№	Наименование на асоциация/организация	Сума
1	Национална овцевъдна и козевъдна асоциация	129 920
2	Асоциация за развъждане на млечните породи кози	20 000
3	ФОНДАЦИЯ „ОТ БГ	3 000
4	Български киноложки клуб за Българско овчарско куче	50 000
5	Сдружение „Българска асоциация на малинопроизводителите“	70 000
6	Организация на развъдчиците на автохтонни породи овце в България-гр. Калофер	45 000
7	Национална БИО асоциация	60 000
8	Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството	280 000

9	Асоциацията за развъждане на породата Ил дьо Франс в България	10 000
10	Асоциация на коневърдите в България	75 000
11	Сдружение „Обединени български животновъди“	70 000
12	Българска асоциация на винените професионалисти	50 000
13	Асоциация на месопреработвателите в България	150 000
14	Сдружение за отглеждане и развъждане на Маришките овце	20 000
15	Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград	50 000
16	Асоциация „Български спортен кон“	8 000
17	Министерството на земеделието	450 000
18	Национален съюз на градинарите в България	40 000
19	Сдружение Съюз на дунавските овощари	40 000
20	Българска асоциация на производителите на оранжерийна продукция	100 000
21	Сдружение „Съвет по туризъм-Пловдив“	38 000
	Общо усвоени:	1 758 920

1.5. Помощ за участие на земеделски стопани в схема за качество за производство на семена и посадъчен материал.

- Изплатена субсидия: 1 150 080.91 лв.
- Брой подпомогнати: 1 бр.

Помощта се предоставя на малки и средни предприятия в растениевъдството, получили разрешение за производство на посевен материал, чрез предоставяне на субсидирани услуги от Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (ИАСАС) и от лицата по чл.6, чл.7 и чл. 31, ал. 5 от ЗППМ, действащи от името и под контрола на ИАСАС. Целта на помощта е увеличаване на производството и използването на сертифицирани (качествени) семена за зърнени, фуражни, зеленчукови, маслодайни култури, картофи и тютюн, памук, овощен посадъчен материал и лозов посадъчен материал. Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2015 г. за нов програмен период до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.6. Помощ за компенсиране разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерките по Държавната профилактична програма и Програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, общо изплатени през 2021 г.

- Изплатена субсидия: 19 125 026.17 лв.
- Брой ползватели: 2 467 бр.

Помощта се предоставя на животновъди, чрез предоставяне на субсидирани услуги от ветеринарни лекари за дейностите по идентификация на животните и извършване на диагностични изследвания на животните при изпълнение на Държавната профилактична програма и програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните. Подпомагат се земеделски стопани, отглеждащи селскостопански животни, чрез покриване на разходите за дейности със задължителен характер, свързани с гарантиране здравето на животните и недопускане на заразни болести и зоонози. Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2015 г. за нов програмен период до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.6.1. За дейности, извършени в периода 16.11.2021 - 31.12.2021

- Изплатена субсидия: 635 665 лв.
- Брой подпомогнати: 584 бр.

Помощта е за животновъди, чрез предоставяне на субсидирани услуги от ветеринарни лекари за дейностите, извършени от тях през 2021 г., които не са били финансирани през същата година.

1.6.2. За дейности, извършени през периода 01.01.2021 г.-31.05.2021

- Изплатена субсидия: 921 лв.
- Брой подпомогнати: 1 бр.

Сумата е за дейности, извършени от през 2021 г., неотчетени през същата година.

1.6.3. За дейности, извършени в периода 01.01.2022 -31.05.2022

- Изплатена субсидия: 9 280 676.83 лв.
- Брой подпомогнати: 931 бр.

1.6.4. За дейности, извършени в периода 01.06.2022 -15.11.2022

- Изплатена субсидия: 9 207 763.34 лв.
- Брой подпомогнати: 951 бр.

1.7. Помощ за компенсирание разходите на земеделски производители, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятели по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*)“.

- Изплатена субсидия: 1 293 340.39 лв.
- Брой подпомогнати: 280 бр.

Помощта се предоставя под формата на компенсирание на част от разходите на земеделските стопани по закупуване на продукти за растителна защита за контрол на вредителите по култура картофи, чрез изплащане частта от разходите на земеделските стопани. Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2015 г. за нов програмен период до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.8. Помощ за компенсирание разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на Доматен миниращ молец - *Tuta absoluta* Meyrick (Lepidoptera)

- Изплатена субсидия: 218 672.24 лв.
- Брой подпомогнати: 100 бр.

Помощта се предоставя за ограничаване загубите на продукцията, причинени от вредителя Доматен-миниращ молец - *Tuta absoluta*, по зеленчукови култури, отглеждани в оранжерии и е под формата на компенсирание на част от разходите на земеделските стопани, отглеждащи домати в оранжерии, по закупуване на продукти и средства за растителна защита за контрол и ликвидиране на вредителя по културата домати. Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2019 г. за нов програмен период до края на 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.9. Държавна помощ за компенсирание на материални щети по загинали селскостопански животни и унищожени пчелни кошери и пчелни семейства в резултат на природни бедствия през 2021 г.

- Изплатена субсидия: 70 317 лв.
- Брой подпомогнати: 4 бр.

Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2015 г. до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова

схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.10. Помощ за съфинансиране на застрахователни премии при застраховане на селскостопанска продукция.

- Изплатена субсидия: 1 826 283.38 лв.
- Брой подпомогнати: 547 бр.

Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2015 г. за нов програмен период до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

1.11. Схема за предоставяне на държавна помощ за създаване и поддържане на родословна книга и за определяне на продуктивността и генетичните качества на животните.

- Изплатена субсидия: 7 882 028.81 лв.
- Брой подпомогнати развъдни организации: 50 бр.

С помощта се подпомагат селекционните дейности в животновъдния сектор чрез предоставяне на субсидирани услуги (за създаване и поддържане на родословна книга и за определяне продуктивността и генетичните качества на животните) от одобрени организации, (развъдни организации по реда на чл. 29 от Закона за животновъдството и Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството (ИАСРЖ), в случаите в които няма одобрена развъдна организация за определена порода). Помощта се предоставя на земеделските производители, чрез развъдните организации и ИАСРЖ.

Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2015 г. за нов програмен период до края на 2020 г. Схемата за държавна помощ се прилага по Регламент (ЕС) № 702/2014 г.), изменен с Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 година по отношение на периода на прилагането. В тази връзка срокът на действие е изменен до 2022 г. Съгласно разпоредбата по член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014 се дава възможност до нотифицирането на нова схема за държавна помощ да се прилага сега действащата помощ, но не по-късно от 30.06.2023 г.

2. Минимални помощи по Регламент № 1408/2013 г. на Комисията от 18 декември 2013 г., изменен с Регламент (ЕС) № 2019/316 от 21 февруари 2019 г., за прилагане на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на ЕС към помощите de minimis в сектора за производство на селскостопански продукти.

С изменението на Регламент № 1408/2013 г. на Комисията от 18 декември 2013 г. с Регламент (ЕС) № 2019/316 се променя максималния индивидуален праг от 15 000 евро на 25 000 евро.

Изплатеният размер през 2022 г. на минималните помощи от типа de minimis по Регламент № 1408/2013, изменен с Регламент (ЕС) № 2019/316, е в размер общо на 30 918 402.05 лв., предоставен на 16 151 земеделски стопани. Предоставеният ресурс е в

рамките на остатъчния ресурс до максимално допустимия за период от три данъчни години (2020-2022 г.).

2.1. Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 1408/2013, на регистрираните по Наредба №3 от 1999 г. земеделски стопани, отглеждащи крави и/или юници и/или биволи, овце майки и/или кози майки

- Изплатена субсидия: 23 116 783.46 лв.
- Брой подпомогнати: 12 610 бр.

2.2. Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 на регистрираните тютюнопроизводители

- Изплатена субсидия: 2 719 076.40 лв.
- Брой подпомогнати: 1 968 бр.

2.3. Помощ de minimis към регистрираните земеделски стопани, произвеждащи оранжерийна продукция, съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013

- Изплатена субсидия: 2 751 550 лв.
- Брой подпомогнати: 840 бр.

2.4. Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 1408/2013 на земеделски стопани, за възстановяване на производствения потенциал на площите (за оперативни разходи за реколта 2022 г.), поради настъпило неблагоприятно климатично събитие градушка през м. август 2021 г. в обл. Пловдив (унищожени под 100%)

- Изплатена субсидия: 1 324 334.22 лв.
- Брой подпомогнати: 70 бр.

2.5. Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 1408/2013 от 18 декември 2013 г. на земеделски стопани за покриване разходите по задължителни мерки за контрол за съответствие във връзка с участие в схема за качество защитеното наименование за произход „Странджански манов мед“/„Манов мед от Странджа“

- Изплатена субсидия: 10 800 лв.
- Брой подпомогнати: 6 бр.

2.6. Помощ de minimis , съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 на земеделски стопани за възстановяване на производствения потенциал на площите (за оперативни разходи за реколта 2022 г.), поради настъпило неблагоприятно климатично събитие градушка през м. май 2022 г. в обл. Пловдив, общ. Садово (унищожени под 100%)

- Изплатена субсидия: 253 917.30 лв.
- Брой подпомогнати: 51 бр.

2.7. Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 за подпомагане на регистрирани тютюнопроизводители за част от разходите за производство

- Изплатена субсидия: 563 999.92 лв.
- Брой подпомогнати: 597 бр.

2.8. Индивидуални помощи de minimis съгласно Регламент (ЕС) 1408/2013

- Изплатена субсидия: 177 940.75 лв.
- Брой подпомогнати: 9 бр.

Помощите се предоставят по инициатива на Министерство на земеделието, след Решение на УС на Фонда.

3. Минимални помощи по Регламент № 1407/2013 г. на Комисията

Максималният размер на помощта *de minimis* за едно и също предприятие (в т.ч. при наличие на обстоятелства по преобразуване: сливане/придобиване/разделяне), не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лв.) за период от три последователни данъчни години (2020 г. – 2022 г.).

3.1. Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 1407/2013 на кланици за организиране изкупуването на дребни преживни животни за компенсиране на част от разходите, свързани с транспорт, логистика и последваща реализация на добито от тях месо

- Изплатена субсидия: 290 810 лв.
- Брой подпомогнати: 14 бр.

На подпомагане подлежат кланици, фигуриращи в националния електронен регистър на БАБХ за предприятия с одобрение за търговия с храни от животински произход със страните членки, отговарящи на Приложение III на Регламент (ЕО) № 853/2004 на Европейския Парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно определяне на специфични хигиенни правила за храните от животински произход, с категория свързана дейност код „SH” (клане).

3.2. Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 1407/2013 за участия в изложения

- Изплатена субсидия: 260 000 лв.
- Брой подпомогнати: 2 бр.

С предоставянето на държавното подпомагане се цели оказване на подкрепа на българските предприятия, ангажирани в сектора на преработка на селскостопански продукти, за повишаване на тяхната конкурентоспособност, създаване и разширяване на пазарни позиции на българските изделия. Подпомагат се асоциации и други организации за организиране и участие в изложения и търговски панаири.

4. Минимални помощи по Регламент № 717/2013 г. на Комисията

Максималният размер на помощта *de minimis* за едно и също предприятие (в т.ч. при наличие на обстоятелства по преобразуване: сливане/придобиване/разделяне), не може да

надхвърля левовата равностойност на 30 000 евро (58 674 лв.) за период от три последователни бюджетни години (2020 г. – 2022 г.).

4.1. Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 717/2014 на производителите на сладководна риба за 2022 г.

- Изплатена субсидия: 558 967.14 лв.
- Брой подпомогнати: 30 бр.

Помощта е част от производствените разходи по отглеждане на сладководни видове риби. Подпомагането е насочено за покриване на част от увеличените разходи за закупуване на фураж за изхранване на сладководни видове риби. Размерът за подпомагането се определя на база реално закупен и използван фураж (зърнени фуражи, комбиниран и екструдирани фураж за риба) за отглеждането на сладководни риби (шаранови, есетрови и пъстървови видове в землени или бетонни басейни, садки и рециркуляционни системи).

5. Нотифицирани държавни помощи в съответствие с чл. 107, параграф 3 от Договора за функциониране на ЕС

Държавна помощ за компенсиране на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични условия, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия

Европейската комисия предостави на България възможност да реагира гъвкаво при изплащането на държавни помощи от националния бюджет в случай на неблагоприятни климатични условия и природни бедствия. Средствата могат да бъдат предоставени в срок до 4 години след неблагоприятното събитие.

Помощта е нотифицирана и одобрена от ЕК през 2015 г. до края на 2020 г. Предвид удължаването на срока на прилагане на Насоките на Европейския съюз за държавната помощ в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за периода 2014 — 2020 г. с 2 години (от 31.12.2020 г. до 31.12.2022 г.). В допълнение, с Решение на ЕК С(2022)8442 от 21.11.2022 г., срокът за прилагане се удължава до 31.12.2027 г.

5.1. Държавна помощ за компенсиране на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични условия, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, през 2021 г.

- Изплатена субсидия: 871 430.06 лв.
- Брой подпомогнати: 102 бр.

5.2. Държавна помощ за компенсиране на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични условия, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, през 2022 – градушка в област Пловдив, общ. Садово

- Изплатена субсидия: 166 726.59 лв.
- Брой подпомогнати: 12 бр.

През 2022 г., помощ бе предоставена на земеделските стопани, предвид огромните щети, нанесени на културите, вследствие регистрирана на 31.05.2022 г. градушка в общ. Садово, област Пловдив.

5.3. Държавна помощ за компенсиране на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични условия, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, през 2022 г.

- Изплатена субсидия: 1 584 004.11 лв.
- Брой подпомогнати: 153 бр.

6. Нотифицирани държавни помощи в съответствие с точка 51 от Насоките на Общността за държавни помощи в секторите на земеделието и горското стопанство

Помощта се предоставя на земеделските стопани за реализиране на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към животните в сектори птицевъдство и свиневъдство. Предоставя се за покриване на допълнителни разходи или пропуснати доходи, свързани с изпълнение на доброволни ангажименти, поети за най-малко 5 години. Помощта е нотифицирана, одобрена е от ЕК за нов програмен период и се прилага от 01.01.2018 г. до 31.12.2022 г. В допълнение, с Решение на ЕК С(2022)8442 от 21.11.2022 г., срокът за прилагане се удължава до 31.12.2024 г.

6.1. Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към птиците за 2022 г.

- Изплатена субсидия: 36 809 107.92 лв.
- Брой подпомогнати птицевъди: 298 бр.

6.2. Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към свинете за 2022 г.

- Изплатена субсидия: 58 038 462.20 лв.
- Брой подпомогнати свиневъди: 66 бр.

7. Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на епидемичен взрив от COVID-19

За подпомагане на държавите членки, с цел преодоляване на последиците от пандемията от COVID-19, конкретна възможност се даде от Европейската комисия чрез Съобщение на Комисията - Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19, за разработване на временни мерки за държавна помощ за осигуряване на ликвидност и достъп до финансиране на предприятията, които през този период са изправени пред внезапен недостиг на средства, за да им се даде възможност да се възстановят от настоящото положение.

Временната рамка очертава периметъра на целенасочена публична подкрепа, за да се гарантира, че на пазарите ще остане достатъчна ликвидност, за да се противодейства на

щетите, нанесени на стопанските единици и да се запази непрекъснатостта на икономическата дейност по време на разпространението на COVID-19 и след това.

7.1. Помощ за подкрепа за осигуряване на ликвидност на земеделските стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие от COVID-19 (за подпомагане на ЕПЖ, ДПЖ, пчелни семейства, плодове и зеленчуци) през 2022 г.

- Общо изплатена субсидия: 143 463 860.63 лв.
- Брой общо подпомогнати земеделски стопани: 26 674 бр.

•
Подпомагането по направления, съгласно указанията, е както следва:

7.1.1. Помощ за земеделските стопани, отглеждащи Едри и дребни преживни животни

- Изплатена субсидия: 70 985 444 лв.
- Брой подпомогнати земеделски стопани: 11 822 бр.

7.1.2. Помощ за земеделските стопани, отглеждащи пчелни семейства

- Изплатена субсидия: 7 991 412 лв.
- Брой подпомогнати земеделски стопани: 4 790 бр.

7.1.3. Помощ за земеделските стопани, отглеждащи плодове и зеленчуци

- Изплатена субсидия: 64 487 005 лв.
- Брой подпомогнати земеделски стопани: 10 691 бр.

•
Общият брой бенефициери по т. 7.1. не съответства на сбора по направления (т.7.1.1., т.7.1.2. и т.7.1.3.), тъй като има бенефициери, които са кандидатствали и получили подпомагане по няколко направления.

8. Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна.

При спазване на правилата Временната рамка за мерки за държавна помощ при кризи в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна, Европейската комисия одобри държавна помощ „Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна“.

Целта на финансовата подкрепа е осигуряване на достатъчна ликвидност за земеделските стопани от първичното селскостопанско производство – животновъди, отглеждащи едри и дребни преживни животни, коне и пчелни семейства, и производители на плодове и зеленчуци, маслодайна роза, ориз, винени лозя, черупкови плодове (орехи, бадеми и лешници), салати и марули, бамя, тиквички и тютюн, за да се противодейства на негативното влияние на руската агресия срещу Украйна и/или от наложените санкции или предприетите ответни мерки, и за осигуряване на непрекъснатостта на икономическата дейност.

8.1. Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна

- Изплатена субсидия: 425 360 574.06 лв.
- Брой подпомогнати земеделски стопани: 35 277 бр.

Подпомагането по направления, съгласно указанията, е както следва:

8.1.1. Помощ за земеделските стопани, отглеждащи Едри и дребни преживни животни, коне и пчелни семейства

- Изплатена субсидия: 203 705 179 лв.
- Брой подпомогнати земеделски стопани: 18 362 бр.

8.1.2. Помощ за земеделските стопани, отглеждащи плодове и зеленчуци, маслодайна роза, ориз, винени лозя, черупкови плодове, салати и марули, бамя, тиквички и тютюн

- Изплатена субсидия: 221 655 395 лв.
- Брой подпомогнати земеделски стопани: 18 494 бр.

II. ПРЕДОСТАВЕНИ КРАТКОСРОЧНИ КРЕДИТИ

1. Краткосрочен кредит на земеделските стопани за производство на плодове и/или зеленчуци (полски и/или оранжерийни) и за отглеждане на едри и/или дребни преживни животни през 2022 г.

- Отпуснат кредит: 126 795.72 лв.
- Брой подпомогнати: 14 бр.

Предоставените краткосрочни кредити са с лихва над референтен лихвен процент и нямат елемент на държавна помощ. Цели се покриване на част от разходите по отглеждане и производство на плодове и на зеленчуци (полско и оранжерийно производство), реколта 2022 г., както и за отглеждане на едри преживни животни (ЕПЖ) и/или дребни преживни животни (ДПЖ).

Обезпечението по договорите за предоставяне на кредит е учредяване на особен залог на бъдещо вземане по схеми за обвързано подпомагане за плодове и/или зеленчуци (полски и/или оранжерийни) за Кампания 2022 г. и/или по схемите за обвързано подпомагане за животни за Кампания 2022 и/или по Преходна национална помощ за овце-майки и/или кози-майки, обвързана с производството (ПНДЖЗ) Кампания 2022 г. (в зависимост от направлението, за което кандидатстват по настоящата кредитна схема)

III. ОТСРОЧВАНЕ НА КРЕДИТИ

1. Отсрочване на кредити за животновъди, птицевъди и свиневъди, получени през 2008, 2009 и 2010 година и за животновъди, получени през 2012 г.

Предвид проблемите на сектор „Животновъдство“, включително и смущенията на пазара, в края на 2021 г. на заседание на УС на Фонда е взето решение за отсрочване на предоставените краткосрочни кредити до 25.11.2022 г. Лихвата по отсрочването е в размер на 2 %.

Отсрочването на кредитите е основно за птицевъди и свиневъди. Предвид предоставената възможност от погасяване на кредитите на животновъдите с ЕПЖ и ДПЖ, от

възможността за ново отсрочване на дължимите кредити могат да се възползват само кредитополучатели, които са подали заявление по схема за държавна помощ „Помощ за подкрепа за осигуряване на ликвидност на земеделските стопани, извършващи дейност в първичното селскостопанско производство за преодоляване на последствията от негативното икономическо въздействие от COVID-19“ през 2020 г., за погасяване на кредити до 100 000 евро, като отсрочването е за остатъка от непогасеното задължение.

В края на отчетната година, на заседание на УС на Фонда е взето решение за ново отсрочване до 27.11.2023 г. на предоставените краткосрочни кредити. Лихвеният процент за отсрочване на предоставените краткосрочни кредити се запазва на 2 %, като същия не следва да е по-малък от референтния лихвен процент за Република България, приложим към датата на сключване на анекса за отсрочване на кредита, и се начислява от 26.11.2022 г. (датата, следваща падежа).

Кредитния дълг по главницата на отсрочените кредити възлиза на 6 095 270 лв. и 957 085 лв. по лихва, за 95 бенефициера (в т.ч. 28 бр. животновъди, 50 бр. птицевъди и 17 бр. свиневъди) по сключени 129 договора.

IV. ПРЕДОСТАВЕН РАЗМЕР НА МИНИМАЛНИ ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ ЗА ПЕРИОД ОТ ТРИ ДАНЪЧНИ ГОДИНИ ОТ 2020 ДО 2022 Г.

1. Минимални помощи de minimis по Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година, изменен с Регламент (ЕС) 2019/316 от 21 февруари 2019 г.

От 2019 г., Регламент (ЕС) № 1408/2013 е изменен с Регламент (ЕС) 2019/316 от 21 февруари 2019 г. С него се изменят максималния индивидуален праг от 15 000 евро на 25 000 евро, а националният праг за България - от 85 059 046 лв. (43 490 000 евро) на 124 437 825 лв. (63 624 050 евро).

Общо усвоените средства под формата на минимални помощи de minimis по Регламент (ЕС) № 1408/2013, изменен с Регламент (ЕС) 2019/316, за период от три данъчни години от 2020 до 2022 г., възлиза на сумата от 116 962 942.78 лв. С усвоеният размер не се надвишава националният праг на максималния кумулиран размер на помощта de minimis за тригодишен период от 124 437 825.71 лв.

Таблица № 33 – усвоени средства под формата на минимални помощи De minimis по Регламент (ЕС) № 1408/2013 за период от три данъчни години от 2020 до 2022 г.

МАКСИМАЛЕН ПРАГ НА DE MINIMIS ЗА 3 ГОДИНИ (лв.)	124 437 825.71
Общо усвоен ресурс по de minimis за периода 2020-2022 г. (лв.), в т.ч.:	116 962 942.78
Усвоен ресурс по de minimis през 2020 г. (лв.)	64 206 219.59
Усвоен ресурс по de minimis през 2021 г. (лв.)	21 838 321.14
Усвоен ресурс по de minimis през 2022г. (лв.)	30 918 402.05
ОСТАТЪК ЗА УСВОЯВАНЕ ПО DE MINIMIS ДО НАЦИОНАЛНИЯ ПРАГ (лв.)	7 474 882.93

2. Минимални помощи de minimis по Регламент (ЕС) № 717/2014

Максималният размер на помощта *de minimis* за едно и също предприятие (в т.ч. при наличие на обстоятелства по преобразуване: сливане/придобиване/разделяне), не може да надхвърля левовата равностойност на 30 000 евро (58 674 лв.) за период от три последователни бюджетни години (2020 г. – 2022 г.). Националният праг по помощта за България е в размер на левовата равностойност на 1 270 000 евро (2 483 904 лв.).

През периода от три данъчни години от 2020 до 2022 г., усвоените средства под формата на минимални помощи *de minimis* по Регламент (ЕС) № 717/2014 в сектора на рибарството и аквакултурите, възлиза на сумата от 558 967.14 лв. С усвоеният размер не се надвишава националния праг на максималния кумулиран размер на помощта *de minimis* за тригодишен период от 2 483 904 лв.

Таблица № 34 – Минимални помощи de minimis по Регламент (ЕС) № 717/2014

МАКСИМАЛЕН ПРАГ НА DE MINIMIS ЗА 3 ГОДИНИ (ЛВ.)	2 483 904.00
Общо усвоен ресурс по de minimis за периода 2020-2022 г. (ЛВ.), в т.ч.:	558 967.14
Усвоен ресурс по de minimis през 2020 г. (ЛВ.)	0.00
Усвоен ресурс по de minimis през 2021 г. (ЛВ.)	0.00
Усвоен ресурс по de minimis през 2022г. (ЛВ.)	558 967.14
ОСТАТЪК ЗА УСВОЯВАНЕ ПО DE MINIMIS ДО НАЦИОНАЛНИЯ ПРАГ (ЛВ.)	1 924 936.86

V. АДМИНИСТРИРАНЕ НА КРАТКОСРОЧНИТЕ СХЕМИ ЗА ПОДПОМАГАНЕ

С цел оптимизиране на работата и синхронизиране с изискванията за контрол, през 2022 г., дирекция „Краткосрочни схеми за подпомагане” продължи с разработване на нови функционалности по модули за администриране на краткосрочните схеми под ИСАК. В преобладаващата си част вече се работи в ИСАК, с изключение на схеми, които се прилагат от единични бенефициери и не е приложимо администрирането под ИСАК.

Актуализирани бяха 26 модула за прилагане на краткосрочни схеми за подпомагане и са разработени 2 нови модула по прилагане на нови държавна помощ.

Таблица № 35 - Усвояване на краткосрочни схеми за подпомагане, Държавни помощи и краткосрочни кредити през 2022 г.

Наименование на финансиране		Утвърден бюджет	Усвояване	Брой заявления	Брой бенефициери
Общо държавни помощи-краткосрочни схеми, в т.ч.		750 526 964	747 056 205.38	88 866	85 758
* Растениевъдство		310 609 676	309 191 447.87		37 424
* Животновъдство		439 917 288	437 864 757.51		50 461
Общо минимални помощи de minimis по Регламент 1408/2013		30 952 303	30 918 402.05		16 151
Общо кредити			126 795.72	14	14
Общо държавни помощи и кредити			747 183 001.10	88 880	85 772
№	Наименование на държавната помощ	Усвояване (лева)	Брой заявления	Брой бенефициери	
I. РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 702/2014					
1	Помощ за компенсиране разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по Националната програма за контрол на вредителите по трайните насаждения през зимния период	7 344 916.68	6 109	3 444	
2	Помощ за компенсиране на разходите при отстраняване и унищожаване на мъртви животни-екарисажи/инсинератори - за периода от 01.10.2021 до 31.12.2021 г.	7 994 559.37	2	2	
3	Помощ за сертифициране на стопанства в сектор „Плодове и зеленчуци“ по стандарта GLOBALG.A.P	69 715.67	63	63	
4	Помощ за участие в изложения	1 758 920.00	21	21	
5	Помощ за участие на земеделски стопани в схема за качество за производство на семена и посадъчен материал	1 150 080.91	1	1	
6	Помощ за компенсиране разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерките по Държавната профилактична програма и Програмите за надзор и ликвидиране на болести по животните, в т. ч.:	19 125 026.17			

6.1	* за дейности, извършени в периода 16.11.2021 - 31.12.2021	635 665.00	584	584
6.2	* за дейности, извършени в периода 01.01.2021 - 31.05.2021 г., неотчетени през 2021 г.	921.00	1	1
6.3	* за дейности, извършени в периода 01.01.2022 -31.05.2022	9 280 676.83	931	931
6.4	* за дейности, извършени в периода 01.06.2022 -15.11.2022	9 207 763.34	951	951
7	Помощ за компенсиране разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятели по картофите от сем. Телени червеи (Elateridae)	1 293 340.39	280	280
8	Помощ за компенсиране разходите на земеделски производители, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на Доматен миниращ молец - Tuta absoluta Meurick (Lepidoptera)” - оранжерийно производство	218 672.24	100	100
9	Помощ за компенсиране на материални щети по загинали селскостопански животни и унищожени пчелни кошери и пчелни семейства в резултат на природни бедствия през 2021 г.	70 317.00	4	4
10	Помощ за съфинансиране на застрахователни премии при застраховане на селскостопанска продукция	1 826 283.38	547	547
11	Помощ за създаване и поддържане на родословна книга и за определяне продуктивността и генетичните качества на животните	7 882 028.81	98	50
II. РЕГЛАМЕНТ 1408/2013				
1	Минимална помощ de minimis за 2022 година, съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 на регистрираните по Наредба № 3 от 1999 г. земеделски стопани, отглеждащи крави и/или юници, и/или биволи, овце-майки и/или кози-майки	23 116 783.46	12 610	12 610

2	Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 1408/2013, изменен с Регламент (ЕС) 2019/316, на регистрираните тютюнопроизводители.	2 719 076.40	1 968	1 968
3	Помощ de minimis към регистрираните земеделски стопани, произвеждащи оранжерийна продукция, съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013	2 751 550.00	840	840
4	Помощ de minimis , съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 от 18 декември 2013 г. на земеделски стопани за възстановяване на производствения потенциал на площите (за оперативни разходи за реколта 2022 г.), поради настъпило неблагоприятно климатично събитие градушка през м. август 2021 г. в обл. Пловдив (унищожени под 100%)	1 324 334.22	70	70
5	Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 1408/2013 от 18 декември 2013 г. на земеделски стопани за покриване разходите по задължителни мерки за контрол за съответствие във връзка с участие в схема за качество ЗНП „Странджански манов мед“/„Манов мед от Странджа“	10 800.00	6	6
6	Помощ de minimis , съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 на земеделски стопани за възстановяване на производствения потенциал на площите (за оперативни разходи за реколта 2022 г.), поради настъпило неблагоприятно климатично събитие градушка през м. май 2022 г. в обл. Пловдив, общ. Садово (унищожени под 100%)	253 917.30	51	51
7	Помощ de minimis съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 за подпомагане на регистрирани тютюнопроизводители за част от разходите за производство	563 999.92	597	597
8	Индивидуална помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013	177 940.75	9	9
III. РЕГЛАМЕНТ 1407/2013				

1	Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на кланици за организиране изкупуването на дребни преживни животни за компенсирание на част от разходите, свързани с транспорт, логистика и последваща реализация на добито от тях месо	290 810.00	14	14
2	Индивидуална помощ de minimis за 2022 г., съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013, на Национален браншови съюз на хлебарите и сладкарите (НБСХС)	200 000.00	1	1
3	Индивидуална помощ de minimis за 2022 г., съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013, на Българска асоциация на биопроизводителите (БАБП)	60 000.00	1	1
IV. РЕГЛАМЕНТ 717/2014				
1	Помощ de minimis, съгласно Регламент (ЕС) 717/2014 на производителите на сладководна риба за 2022 г.	558 967.14	30	30
V. Нотифицирани държавни помощи в съответствие с чл. 88, параграф 3 от Договора за създаване на ЕО				
1	Помощ за компенсирание на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични условия, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, през 2021 г.	871 430.06	102	102
2	Помощ за компенсирание на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични условия, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, през 2022, в обл. Пловдив, общ. Садово	166 726.59	12	12
3	Помощ за компенсирание на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични условия, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия, през 2022 г.	1 584 004.11	153	153
VI. Нотифицирани държавни помощи в съответствие с точка 51 от Насоките на Общността за държавни помощи в секторите на земеделието и горското стопанство				

1	Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към птиците за 2022	36 809 107.92	508	298
2	Помощ за реализирането на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към свинете за 2022	58 038 462.20	251	66
VII. Временна рамка - Ковид мярка				
1	Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на COVID-19 за 2022 г., в т.ч.:	143 463 860.63	26 674	26 674
1.1	Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на COVID-19 (ЕПЖ, ДПЖ)	70 985 444	11 822	11 822
1.2	Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на COVID-19 (пчели)	7 991 412	4 790	4 790
1.3	Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на COVID-19 (плодове и зеленчуци)	64 487 005	10 691	10 691
VIII. Временна рамка - Украйна				
1	Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна, в т.ч.:	425 360 574.06	35 277	35 277
1.1	Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна (ЕПЖ, ДПЖ, коне и пчели)	203 705 179	18 362	18 362
1.2	Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна (растениевъдство)	221 655 395	18 494	18 494

Забележка:

1. Общият брой по ред "Общо държавни помощи-краткосрочни схеми, в т.ч." не съответства на брой по направления (Растениевъдство и Животновъдство), тъй като има бенефициери, които са кандидатствали и получили подпомагане по няколко направления.

2. По Раздел VII и Раздел VIII, общият брой бенефициери не съответства на брой по направления, тъй като има бенефициери, които са кандидатствали и получили подпомагане по няколко направления.

Краткосрочни кредити				
1	Краткосрочен кредит на земеделските стопани за производство на плодове и на зеленчуци (полски и/или оранжерийни), реколта 2022 г. и за отглеждане на едри преживни и/или дребни преживни животни през 2022 г. (обезпечение залог на бъдещо вземане по схема за обвързано подпомагане за плодове и/или зеленчуци за 2021 г.)	126 795.72	14	14

2. ИНВЕСТИЦИОННИ СХЕМИ ЗА ПОДПОМАГАНЕ

През 2022 г. националното подпомагане на земеделските производители се осъществява чрез прилагането на схеми за кредитиране и схеми за държавни помощи, както следва:

1. Схема за кредитиране със средства на Държавен фонд „Земеделие” на лица с одобрени проекти по „Национална програма по пчеларство за тригодишния период 2020 – 2023 година”;
2. Кредитна схема на Държавен фонд „Земеделие” за инвестиции в селското стопанство;
3. Държавна помощ „Инвестиции за закупуване на съоръжения за добив и съхранение на сурово мляко и съоръжения за изхранване на новородени животни с мляко“;
4. Държавна помощ „Инвестиции в материални активи в земеделски стопанства, свързани с първично производство на растениевъдна земеделска продукция“;
5. Държавна помощ „Инвестиции за закупуване или изграждане на обекти за преработка и/или обработка на сурово мляко“;
6. Държавна помощ „Инвестиции за изграждане на кланични пунктове”.

1. Схема за кредитиране със средства на Държавен фонд „Земеделие” на лица с одобрени проекти по „Национална програма по пчеларство за тригодишния период 2020 – 2023 година”.

Схемата за кредитиране със средства на Държавен фонд „Земеделие” на лица с одобрени проекти по Националната програма по пчеларство (НПП) се прилага за единадесета поредна година, като това допринесе за значително увеличение в усвояването на средствата по Националната програма по пчеларство. Съгласно условията на схемата се

предоставя възможност на голям брой земеделски производители да осигурят чрез кредит необходимия им финансов ресурс за реализация на одобрени проекти по Мерки А, Б, В и Д от НПП - закупуване на нови кошери, отводки, пчелни майки, ветеринарно-медицински препарати, пчеларско оборудване и прикачен инвентар за подвижно пчеларство. Максималният размер на кредита е до 95 % от размера на полагащата се безвъзмездна финансова помощ по мерки А, Б, В и Д от НПП, а лихвеният процент е в размер на 2,5 % годишна лихва.

За срока на прием по схемата са подадени 195 заявления за кредит, като всички са обработени и са финансирани. Сумата на предоставените средства е 827 169.00 лева. Погасяването на кредита и дължимите лихви се осъществява чрез прихващане от одобрената финансова помощ по НПП. При наличие на остатък по кредита, се дава възможност кредитополучателят да погаси разликата за собствена сметка, еднократно или за срок от една година. След извършено прихващане с одобрената финансова помощ напълно са погасени 195 бр. кредита в размер на 827 169.00 лева, което е 100 % от предоставения ресурс. Разпределението на финансираните средствата по области е отразено в таблица 36.

Таблица № 36 - Разпределение по области

Областна дирекция	Брой кредити	Финансирана сума (лева)
Бургас	4	16 500.00
Варна	14	57 987.17
Велико Търново	13	55 540.25
Видин	1	1 710.00
Враца	4	21 034.00
Габрово	1	4 037.50
Добрич	22	89 503.78
Ловеч	1	4 322.50
Монтана	2	8 130.00
Пазарджик	1	7 170.00
Перник	2	11 540.00
Плевен	8	38 643.80
Пловдив	4	21 266.00
Разград	7	31 901.00
Русе	9	35 306.33
Силистра	31	105 437.95
Сливен	9	44 255.00
София - град	4	14 213.00
София-област	2	6 524.00
Стара Загора	3	8 680.85
Търговище	24	103 087.50
Хасково	7	33 271.06
Шумен	1	2 368.00
Ямбол	21	104 739.30

Общо:	195	827 168.99
--------------	------------	-------------------

Източник: информационна система „Кредитен регистър”

2. Кредитна схема на Държавен фонд „Земеделие” за инвестиции в селското стопанство цели стимулиране на инвестиционния процес, повишаване на конкурентоспособността и качеството на произведената селскостопанска продукция посредством облекчаване на достъпа до кредитен ресурс. Кредитната схема на Държавен фонд „Земеделие” за инвестиции в селското стопанство е с три основни направления - „Растениевъдство”, „Животновъдство” и „Техническо обезпечаване”.

Дейностите и обектите, предвидени за финансово подпомагане са:

- създаване, възстановяване и отглеждане на трайни насаждения и инвестиции в оранжерийното производство;
- създаване и оборудване на животновъдни ферми и закупуване на чистопородни, хибридни и стокови животни;
- закупуване на техника, оборудване и инвентар, използвани в селското стопанство.

Кредитите по схемата са със срок на погасяване от 12 месеца до 114 месеца в зависимост от вида на инвестицията, в които срокове се включват и гратисни периоди по отношение издължаване на главницата. Инвестиционните проекти се финансират при годишен лихвен процент, равен на референтния лихвен процент, приложим към датата на сключване на договора за кредит, но не по-нисък от определения от Управителния съвет на Държавен фонд „Земеделие” за 2022 г. – 2.5 % при пряко кредитиране и до 7 % при рефинансиране чрез търговски банки. За финансираните пряко от Държавен фонд „Земеделие” кредити таксата за обработка и управление е 0.5 %.

3. Схемата за държавна помощ „Инвестиции за закупуване на съоръжения за добив и съхранение на сурово мляко и съоръжения за изхранване на новородени животни с мляко“.

През 2022 г. за четвърта поредна година бе приложена схемата за държавна помощ „Инвестиции за закупуване на съоръжения за добив и съхранение на сурово мляко и съоръжения за изхранване на новородени животни с мляко“. Схемата за държавна помощ дава възможност за възстановяване на 50 % от извършените разходи за закупуване на съоръжения за добив и съхранение на сурово мляко и съоръжения за изхранване на новородени животни с мляко, но не повече от 25 000.00 лева. В обхвата на схемата се включва закупуването на съоръжения за добив на сурово мляко – стационарни доилни инсталации, оборудване и съоръжения, мобилна доилна инсталация, включително разположена върху платформа, оборудване на помещение за съхранение на мляко – хладилна вана, хладилен танк, мивка и хладилник, както и съоръжения за изкуствено захранване на новородени животни с мляко. Срокът за изпълнение на инвестицията за всеки проект е до 9 месеца от датата на сключване на договора.

С Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 702/2014, (ЕС) № 717/2014 и (ЕС) № 1388/2014 срокът на прилагане на схемата е удължен до 31.12.2022 г. Съгласно член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014, всички схеми за помощ, освободени по предвидения в него ред, остават освободени в рамките на период за приспособяване от шест месеца. Тази разпоредба дава възможност до 30.06.2023 г. да се прилагат сега действащите схеми за държавна помощ.

В периода 24-ти август - 16-ти септември 2022 г. беше отворен прием по схемата с определен от УС на Държавен фонд „Земеделие“ максимален бюджет за подпомагане в размер на 2 500 000 лева. В срока за прием са подадени 83 проектни предложения с обща стойност на инвестиционните разходи в размер на 3 188 551.23 лева и максимално допустим размер на държавната помощ за тях от 1 572 333.21 лева. Към 31.12.2022 г. са сключени 77

договора за държавна помощ на обща стойност 1 438 286.45 лева. Средствата ще бъдат изплатени през 2023 г.

Разпределението на подадените през 2022 г. проекти по схемата за държавна помощ е отразено в таблица 37 и е извършено на база на данните от одобрените проекти.

Таблица № 37- Подадени проекти през 2022г.

Проекти	Брой проекти	Размер на държавната помощ (лева)
Общо подадени проекти, в т.ч.:	83	1 572 333.21
Одобрени проекти към 31.12.2022г.	77	1 438 286.45

Към 31.12.2022 г. са финансирани общо 73 заявки за изплащане на държавна помощ в общ размер 1 287 131.53 лева, в т.ч. 1 заявка от прием 2022 г. за 6 208.34 лева, 70 заявки от прием 2021 г. на стойност 1 252 423.19 лева и 2 заявки от прием 2020 г. на стойност 28 500 лева.

Разпределението на финансираните през 2022 г. проекти по схемата за държавна помощ е отразено в таблица 38.

Таблица № 38- Финансирани проекти през 2022г.

Финансирани проекти	Брой	Размер на изплатената държавната помощ (лева)
Общо финансирани, в т.ч.:	73	1 287 131.53
Прием 2020	2	28 500.00
Прием 2021	70	1 252 423.19
Прием 2022	1	6 208.34

4. Схемата за държавна помощ „Инвестиции в материални активи в земеделски стопанства, свързани с първично производство на растениевъдна земеделска продукция“.

През 2022 г. за четвърта поредна година бе приложена схемата за държавна помощ „Помощ за инвестиции в материални активи в земеделски стопанства, свързани с първично производство на растениевъдна земеделска продукция“.

Схемата дава възможност за възстановяване на 50 % от извършените разходи за инвестиции в материални активи в земеделски стопанства, свързани с първично производство на растениевъдна земеделска продукция, но не повече от 120 000.00 лева. В обхвата на схемата се включва: закупуване и/или инсталиране/монтиране на машини, оборудване и линии, необходими за подготовка за продажба, включително приемане, сортиране, калибриране и пакетиране/опаковане, етикетирание; закупуване и/или инсталиране/монтиране на машини, оборудване и линии, необходими за охлаждане и съхранение, включително хладилно оборудване, хладилни камери, хидрокулери, вакуумкулери, техника за складиране, бокспалети и каси/щайги за многократна употреба; закупуване и/или инсталиране/монтиране на машини, оборудване и съоръжения за защита от слана и градушки. Срокът за изпълнение на инвестицията за всеки проект е до 9 месеца след датата на сключване на договора. С Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември

2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 702/2014, (ЕС) № 717/2014 и (ЕС) № 1388/2014 срокът на прилагане на схемата е удължен до 31.12.2022 г.

Съгласно член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014, всички схеми за помощ, освободени по предвидения в него ред, остават освободени в рамките на период за приспособяване от шест месеца. Тази разпоредба дава възможност до 30.06.2023 г. да се прилагат сега действащите схеми за държавна помощ.

В периода 8-ми март – 8-ми април 2022 г. беше отворен прием по схемата с определен от УС на Държавен фонд „Земеделие“ максимален бюджет за подпомагане в размер на 10 000 000 лева. В срока за прием са подадени 175 проектни предложения с обща стойност на инвестиционните разходи в размер на 26 287 260 лева и максимално допустим размер на държавната помощ за тях от 12 634 596.96 лева. Към 31.12.2022 г. са сключени 164 договори за държавна помощ на обща стойност 11 827 381.18 лева. Средствата ще бъдат изплатени през 2023 г.

Разпределението на подадените през 2022 г. проекти по схемата за държавна помощ е отразено в таблица 39 и е извършено на база на данните от одобрените проекти.

Таблица № 39 - Подадени проекти през 2022 г.

Проекти	Брой проекти	Размер на държавната помощ (лева)
Общо подадени проекти, в т.ч.:	175	12 634 596.96
Одобрени проекти към 31.12.2022г.	164	11 827 381.18

Утвърденият от УС на ДФ „Земеделие“ бюджет по схемата към 31.12.2022 г. е 4 340 000 лева. Финансирани са общо 60 заявки за изплащане на държавна помощ, като размерът на изплатените средства е 3 389 647.26 лева, в т.ч. 2 заявки от прием 2019 г. на стойност 208 015 лева, 4 заявки от прием 2020 г. на стойност 321 547.14 лева и 54 заявки от прием 2022 г. на стойност 2 860 085, 12 лева.

Разпределението на финансираните през 2022 г. проекти по схемата за държавна помощ е отразено в таблица 40.

Таблица № 40- Финансирани проекти през 2022г.

Финансирани проекти	Брой	Размер на изплатената държавната помощ (лева)
Общо финансирани, в т.ч.:	60	3 389 647.26
Прием 2019	2	208 015.00
Прием 2020	4	321 547.14
Прием 2022	54	2 860 085.12

5. Схемата за държавна помощ „Инвестиции за закупуване или изграждане на обекти за преработка и/или обработка на сурово мляко”.

През 2022 г. за четвърти път бе приложена и схемата за държавна помощ „Инвестиции за закупуване или изграждане на обекти за преработка и/или обработка на сурово мляко”.

Максималният интензитет на помощта е до 50 % от приемливите разходи за един инвестиционен проект, но не повече от 60 000 лева за срока на прилагане на помощта.

Подпомагането се предоставя под формата на капиталова субсидия за покриване на част от разходите за реализация на инвестиции за изграждане на обект за преработка и/или

обработка на сурово мляко с необходимото оборудване (мини мандри) или закупуване на временен обект за търговия на дребно за преработка и/или обработка на сурово мляко с необходимото оборудване (преместваеми модулни обекти, които могат да се транспортират). Срокът за изпълнение на инвестицията е до 9 месеца от датата на сключване на договор за помощта, когато в инвестицията не се включват строително-монтажни работи и до 18 месеца, когато в инвестицията се включват строително-монтажни работи. С Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 702/2014, (ЕС) № 717/2014 и (ЕС) № 1388/2014 срокът на прилагане на схемата е удължен до 31.12.2022 г. Съгласно член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014, всички схеми за помощ, освободени по предвидения в него ред, остават освободени в рамките на период за приспособяване от шест месеца. Тази разпоредба дава възможност до 30.06.2023 г. да се прилагат сега действащите схеми за държавна помощ.

В периода 20-ти юни - 20-ти юли 2022 г. беше отворен прием по схемата с определен от УС на ДФ „Земеделие“ максимален бюджет за подпомагане в размер на 1 000 000 лева. В срока за прием са подадени 14 проектни предложения с обща стойност на инвестиционните разходи в размер на 1 522 046.60 лева и максимално допустим размер на държавната помощ за тях от 754 773.30 лева. Към 31.12.2022 г. са сключени 8 договора за държавна помощ на обща стойност 392 000 лева. Средствата ще бъдат изплатени през 2023 г.

Разпределението на подадените през 2022 г. проекти по схемата за държавна помощ е отразено в таблица 41 и е извършено на база на данните от одобрените проекти.

Таблица № 41 - Подадени проекти през 2022 г.

Проекти	Брой проекти	Размер на държавната помощ (лева)
Общо подадени проекти, в т.ч.:	14	1 522 046.60
Одобрени проекти към 31.12.2022г.	8	392 000.00

Утвърденият от УС на ДФ „Земеделие“ бюджет по схемата към 31.12.2022 г. е 660 000 лева. През годината е финансирана 1 заявка за изплащане на държавна помощ от прием 2020 г. в размер на 59 350 лева.

Разпределението на финансираните през 2022 г. проекти по схемата за държавна помощ е отразено в таблица 42

Таблица № 42- Финансирани проекти през 2022г.

Финансирани проекти	Брой	Размер на изплатената държавната помощ (лева)
Общо финансирани, в т.ч.:	1	59 350.00
Прием 2020	1	59 350.00

6. Схема за държавна помощ „Инвестиции за изграждане на кланични пунктове”.

През 2022 г. за трети път се прилага схемата за държавна помощ „Инвестиции за изграждане на кланични пунктове”. По схемата се възстановяват до 50% от извършените разходите за инвестиции, като максималният размер на помощта е в размер до 90 000 лева.

Подпомагането се предоставя под формата на капиталова субсидия за покриване на част от разходите за изграждане на стационарни кланични пунктове и/или за закупуване на мобилни такива за добив и транжиране на месо от собствени едри преживни животни (млечно и месодайно направление) и/или дребни преживни животни. Срокът за изпълнение на инвестицията за всеки проект е от 9 до 18 месеца от датата на сключване на договора. С Регламент (ЕС) 2020/2008 на Комисията от 8 декември 2020 г. за изменение на регламенти (ЕС) № 702/2014, (ЕС) № 717/2014 и (ЕС) № 1388/2014 срокът на прилагане на схемата е удължен до 31.12.2022 г. Съгласно член 51(4) от Регламент (ЕС) 702/2014, всички схеми за помощ, освободени по предвидения в него ред, остават освободени в рамките на период за приспособяване от шест месеца. Тази разпоредба дава възможност до 30.06.2023 г. да се прилагат сега действащите схеми за държавна помощ.

В периода 20-ти юни до 20-ти юли 2022 г. беше отворен прием по схемата с определен от УС на Държавен фонд „Земеделие“ максимален бюджет за подпомагане в размер на 1 000 000 лева. В срока за прием са подадени 2 проектни предложения с обща стойност на инвестиционните разходи в размер на 321 174 лева и максимално допустим размер на държавната помощ за тях от 160 587 лева. Заявленията са обработени и с кандидатите са сключени договори за държавна помощ с общ размер 138 670 лева Средствата ще бъдат изплатени през 2023 г.

Разпределението на подадените през 2022 г. проекти по схемата за държавна помощ е отразено в таблица 43 и е извършено на база на данните от одобрените проекти.

Таблица № 43 Подадени проекти през 2022 г.

Проекти	Брой проекти	Размер на държавната помощ (лева)
Общо подадени проекти, в т.ч.:	2	160 587.00
Одобрени проекти към 31.12.2022г.	2	138 670.00

Утвърдението от УС на ДФ „Земеделие“ бюджет по схемата за 2022 г. е в размер на 150 000 лева. През 2022 г. е финансирана 1 заявка за изплащане на държавна помощ от прием 2020 г. в размер на 90 000 лева.

Разпределението на финансираните през 2022 г. проекти по схемата за държавна помощ е отразено в таблица 44.

Таблица № 44 Финансирани проекти през 2022

Финансирани проекти	Брой	Размер на изплатената държавната помощ (лева)
Общо финансирани, в т.ч.:	1	90 000.00
Прием 2020	1	90 000.00

7. Схема за държавна помощ „Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство” за 2022 г.:

Схемата за държавна помощ „Помощ под формата на отстъпка от стойността на акциза върху газьола, използван в първичното селскостопанско производство” е нотифицирана пред Европейската комисия (ЕК) и на 16.09.2016 г. е публикувана в регистъра на държавните помощи на ЕК под номер SA. 46425. Механизмът по схемата за държавна помощ се прилага за календарните години от 2016 до 2021 г. включително. Във връзка с удължаване срока на прилагане на Регламент (ЕС) 651/2014 до 31.12.2023 г., на 08.12.2020 г.

чрез системата SANI2 беше нотифицирано удължаване на срока на прилагане на схемата до 31.12.2023 г. Европейската комисия предостави нов номер на удължената мярка – SA. 60138.

Агенция „Митници“ възстановява частта от стойността на акциза по схемата за държавна помощ по реда на чл. 47ж от Закона за подпомагане на земеделските производители за сметка на централния бюджет чрез Държавен фонд „Земеделие“ до размера съгласно чл. 59 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г. – 100 000 000 лв.

Помощта се предоставя на земеделските стопани под формата на намаление на акцизната ставка на газьола, използван за механизирани дейности в първичното селскостопанско производство в секторите „Растениевъдство“ и „Животновъдство“. На подпомагане подлежат земеделски стопани, които имат валидно заявление за подпомагане по Схемата за единно плащане на площ (СЕПП) и схемите за обвързано подпомагане за животни за годината, предхождаща годината на кандидатстване по схемата за държавна помощ. Право на подпомагане имат и фермерите, чиито видове животни не попадат в обхвата на схемите за обвързано подпомагане, но имат регистриран животновъден обект по Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Съгласно условията на схемата, Националната агенция за приходите (НАП) извършва проверка за съответствие на данните от фактурите, по които земеделските стопани са заявили закупен газьол, с данните посочени в дневниците за продажби на съответните доставчици по всяка фактура, а Агенция „Митници“ превежда по сметка на ДФЗ частта от стойността на акциза по схемата.

2022 г. е седмата година на прилагане на схемата за държавна помощ, в която може да бъде заявен за възстановяване акциз по фактури за закупен газьол за 2021 г.

Въз основа на определените индивидуални годишни квоти на бенефициерите с подадени заявления за кандидатстване, министърът на земеделието определи отстъпка от стойността на акциза за литър закупен газьол в размер на 0,41 лева, както и индивидуалните размери на държавната помощ за всеки бенефициер.

За прием 2022 г. по схемата за държавна помощ са одобрени за подпомагане 13 602 земеделски стопани с общ размер на държавната помощ 98 933 123.41 лева.

През 2022 година Държавен фонд „Земеделие“ изплати общо 99 996 356.35 лева държавна помощ по схемата, както следва:

- 9 624 751.72 лева – одобрена държавна помощ за II – ри транш от прием 2021 г.;
- 837 127.66 лева – одобрена държавна помощ от прием 2021 г. след извършени корекции на заявените данни от представените от кандидатите фактури;
- 89 534 476.97 лева – одобрена държавна помощ за I – ви транш от прием 2022 г. Сумата представлява 90,50 % от индивидуалните размери на държавната помощ за прием 2022 г. и е изплатена въз основа на утвърден списък от министъра на земеделието.

• Остатъкът от полагащата се държавна помощ ще бъде изплатена на бенефициерите през 2023 г.

Администриране на кредитния портфейл

Администрирането и управлението на дългосрочния кредитен портфейл на Държавен фонд „Земеделие“ включва следене за изпълнението на условията по сключените договори, анализ на информацията от протоколите за проверка, изпращани от Областните дирекции и търговските банки. Въз основа на това за всички финансирани и рефинансирани кредити се предприемат необходимите действия за отстраняване на пропуските и нарушенията и превеждането им в редовност.

В бюджета на Фонда за инвестиционни кредити за 2022 г. са заложили 90 млн. лева, при условие за поддържане на нетно салдо до минус 40 млн. лева.

Към 01.01.2022 г. в Държавен фонд „Земеделие“ е администриран кредитен портфейл от 165 кредита с остатъчен дълг в размер на 19 656 641.68 лева.

За периода 01.01.2022 г. – 31.12.2022 г. са погасени 203 кредита и са финансирани 195 нови на стойност 827 169.00 лева. В същия период са постъпили плащания в размер на 1 887 250.91 лева, в т.ч по главница 977 677.38 лева и лихвени плащания на стойност 909 573.53 лева. Към 31.12.2022 г. администрираният кредитен портфейл се състои от 157 кредита с остатъчен дълг в размер на 19 506 043.29 лева.

IV.ТЕХНИЧЕСКИ ИНСПЕКТОРАТ

Основната функция на дирекция „Технически инспекторат“ (ДТИ) е да извършва проверки на място на подадените от кандидатите заявления за подпомагане и заявки за плащане, за да гарантира съответствието на заложените с установените на място параметри, както и спазване на нормативните изисквания. Чрез упражнявания контрол се предоставя увереност на ръководството на ДФ „Земеделие” относно правилното, законосъобразно и ефективно управление на средствата от Европейския съюз и националния бюджет.

Друга основна задача на ДТИ е постигане на всички цели, заложен в годишния план, както следва:

- извършване на всички проверки качествено и в срок;
- разработването и акредитиране на процедурите за работа в съответствие с приложимата национална и европейска нормативна уредба и правилата за всеки конкретен прием;
- провеждане на обучения, с цел повишаване качеството на работа на служителите;
- участие в изготвяне на нормативни документи;
- анализиране и предоставяне на потребностите на дирекцията от провеждане на обществени поръчки, участие в комисии, изготвяне на задания и технически спецификации;
- повишаване на степента на взаимодействие между ДФ „Земеделие” и други държавни институции и държави членки на ЕС, изразяващо се в участие на служители от ДФЗ в работни срещи с представители на други държавни институции с цел обмяна на опит;
- участие в процеса на развитие на Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), свързано с различните приеми и усъвършенстване на разработените контроли;
- участие в процеса на разработване на документацията свързана с новия програмен период, в това число и системата за наблюдение на площ.

За 2022 година са извършени общо **18 462** броя проверки, както следва:

1. Извършени проверки на място:

1.1. Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г., 2014-2020 г.

Вид на проверките на място по ПРСР 2014-2020 г.	Брой проверки
ПРСР - М 112	1
ПРСР - М 1.1	19
ПРСР - М 2.1.2	45

ПРСР - М 16.1	10
ПРСР - М 16.4	1
ПРСР - М 19.1	3
ПРСР - М 19.2	86
ПРСР - М 19.3	10
ПРСР - М 19.4	21
ПРСР - М 20	12
ПРСР - М 4.1	84
ПРСР - М 4.1.2	21
ПРСР - М 4.2	37
ПРСР - М 5.1	10
ПРСР - М 6.1	111
ПРСР - М 6.1 помощник оценители	97
ПРСР - М 6.3	191
ПРСР - М 6.3 помощник оценители	647
ПРСР - М 6.4.1	27
ПРСР - М 7.2	82
ПРСР - М 7.6	8
ПРСР - М 8.3	4
ПРСР - М 8.4	2
ПРСР - М 8.6	4
ПРСР - М 9	13
ПРСР - М14 - Хуманно отношение към животните	114
Контролни проверки – ДТИ ЦУ по ПРСР	120

Общо проверки по ПРСР – **1780 броя**

1.2. Директни плащания на площ

Вид на проверките на място	Брой проверки
ДПП-2021 - частични ПнМ	35

ДПП-2019 - стандартна	1
ДПП-2020 - стандартна	1
Кръстосано спазване ДТИ частични - 2021	1
Възстановяване на ЕЧ ПЗП – 2021/2022	209
М12 "Натура 2000" за спазване на забраната за косене на постоянно затревените площи	49
10 "Агроекология и климат" установено разораване ПЗП 2021	18
Частични проверки по кръстосано съответствие за спазване на изискванията на ЗИУ 2.4, ЗИУ 2.7 и НС 7г	49
Предварителна проверка за спазване на забраната за торене с азотосъдържащи торове върху замръзнала/покрита със снежна покривка почва в нитратно уязвими зони (ЗИУ 1.1. и ЗИУ 1.5.)	177
ДПП-2022 - частични ПнМ	189
ДПП-2022- стандартна	944
ДПП 2022- Извънредна подмярка 22.1	78
ДПП-2022 - ЗДП междинни култури	21
ДПП-2022 памук	11
ДПП-2022- с диверсификация (точна култура)	282
Кръстосано спазване ДТИ основни - 2022	319
Кръстосано спазване ДТИ частични - 2022	974
ДПП-2022 (Д.К стандартен)/Бърза ПнМ	1997
ДПП-2022 (Д.К- точна култура)/Бърза ПнМ	872
ДПП-2022 (ДК стандартен/зона МЗХГ)/Бърза ПнМ	139
ДПП-2022 (Д.К с диверсификация - точна култура)	518
ДПП-2022 (Д.К стандартен)	2222
ДПП-2022 (ДК стандартен/зона МЗХГ)	388
Мярка 10 Агроекология и климат - 2022	529
Мярка 11 Биологично земеделие - 2022	158
НАТУРА-2022	828
НДЖ-2022 национален бюджет	615
НДЖ-2022 специфично подпомагане	1269
Контролни проверки – ДТИ ЦУ по ДП	549

Общо проверки по ДП – **13 442 броя**

1.3. Селскостопански пазарни механизми

Вид на проверките на място	Брой
Вино	352

СПМ – училищни схеми	320
СПМ-Оперативни програми - Организации	16
СПМ-Оперативни програми – Организации - членове	93
СПМ-Договорни отношения в сектора на млякото	436
СПМ-Пчели	470
СПМ-Промоционални програми	6
СПМ - Извънредна помощ в определени сектори (2022)	94
СПМ - Схема - помощ за частно складиране на свинско месо	15
Контролни проверки – ДТИ ЦУ по СПМ	132

Общо проверки по СПМ – **1 934 броя**

1.4. По проверки на място по оперативна програма за морско дело и рибарство

Вид на проверките на място	Брой
ИСУН	110
Контролни проверки – ДТИ ЦУ по РБА	13

Общо проверки по РБА - **123 броя**

1.5. По проверки на място към дирекция „Краткосрочни схеми за подпомагане“

Вид на проверките на място:	Брой
КСП - хуманно отношение към птиците	314
КСП - хуманно отношение към свинете	99
КСП-Застрахователни премии	512
КСП-доматен миниращ молец	108
КСП-национална програма за контрол на картофите	34
КСП - Краткосрочни кредити за производство на зеленчуци/плодове	29
КСП-Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделските стопани - Украйна	87

Общо проверки по КСП - **1183 броя**

В периода януари – август, се извърши обучение на служителите на ДТИ, с цел годишно опресняване на знанията, както и запознаване с новите схеми и мерки. Също така, се проведе обучение на нови експерти, от центровете за дистанционно обучение, които извършват проверки по директни плащания, чрез дистанционен контрол. Извърши се и посещение на определени имоти на територията на страната с цел изготвянето на каталог Култури, който е неразделна част от работата чрез дистанционен контрол и който се опреснява ежегодно.

В периода септември – ноември, бяха стартирани 3 извънредни приема във връзка с войната в Украйна. За да се гарантира навременното изплащане на субсидиите към бенефициерите по мерките, в спешен порядък бяха разработени контролни листа и

процедури. ДТИ извърши над 200 проверки свързани с допълнителното подпомагане за Украйна, успоредно с кампанията по СЕПП, ПРСР и СПМ.

В тази връзка, беше оказано съдействие от служители отдели РТИ, в приема на заявления за подпомагане по извънредна схема „Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна“ за 2022 г., прилагана в съответствие с Указания за прилагане на държавна помощ „Помощ в подкрепа на ликвидността на земеделски стопани за преодоляване на негативното икономическо въздействие на руската агресия срещу Украйна“, утвърдени от министъра на земеделието, въз основа на решение по т. 2.3. от Протокол № 198 от проведено заседание на УС на ДФ „Земеделие“ от дата 26.08.2022 г.

- **Кампанията СЕПП 2022 беше приключена възможно най-рано, което за първи път позволи толкова рано изплащане на субсидиите към земеделските стопани.**

2. Дейност на отдел „Последващ контрол“

Основна дейност на отдела представляват проверките, последващи плащанията, към бенефициери и свързаните с тях трети лица по схемите на ДСПМ на ЕФГЗ. Утвърдените графици за проверки, които обхващат 2021 г., съгласно Регламент (ЕО)1306/2013 са изпълнени и докладвани на ЕК в необходимия срок.

Комуникацията със страните-членки и ЕК е извършвана регулярно, в рамките установените срокове (Тримесечни доклади, Годишно предложение за програма за проверки, Годишно Предложение за Анализ на риска, Годишен доклад, Уведомления за наличие на плащания и/или предприятия в страните/членки или трети страни).

За изминалият период 01.01.2022 г. – 31.12.2022 г. в отдела бяха извършени следните дейности:

Съгласно утвърдените графици за проверки на отдела за 2021-2022 г. и 2022-2023 г. обхващащи финансовата 2019-2020 г. и 2021-2022 г. бяха извършени проверки на 13 бенефициери.

- Общо извършени проверки на транзакции на основните бенефициенти – 19 броя
- Проверки на място при бенефициенти – 13 броя.
- Проверки на място при трети лица - 7 броя
- Ад хок проверки – 18 броя
- Изготвени доклади - 13 броя
- Процедурни проверки – 35 броя

Други текущи, свързани с функционирането на отдела дейности, съгласно Правилник за работа на Дирекция „Технически инспекторат“:

- Участие в работни групи – не.
- Изготвяне и представяне пред ЕК на Годишно предложение за Риск анализ.
- Изготвяне и представянето пред ЕК на Годишна програма за проверки.
- Изготвяне и представяне пред ЕК на тримесечни доклади.
- Изготвяне и представяне пред ЕК, МЗ и Министерски съвет на Годишен доклад.
- Комуникации със страните членки на ЕО за наличието на предприятия в трети страни.

Глава втора

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

ИНТЕГРИРАНА СИСТЕМА ЗА АДМИНИСТРИРАНЕ И КОНТРОЛ (ИСАК)

През 2022 г. продължи разширението на Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), което е пряко свързано с осигуряването на среда за осъществяване на приемите и допълнителната обработка по схемите и мерките, прилагани от ДФ „Земеделие“-РА, както за текущия програмен период, така и подготовката за предстоящия.

ДФ „Земеделие“-РА продължи изграждането, внедряването и разширението (което е непрекъснат процес, свързан с обработката на постъпилите сигнали от потребителите и изменението в нормативните изисквания) на „Система за електронни услуги в ДФЗ (СЕУ). Системата осигурява възможност за дефиниране и предоставяне на електронни услуги за прием на документи и комуникация с бенефициерите, съобразно изискванията по схемите и мерките за подпомагане. Основната цел на системата е да намали административната тежест за кандидатите за подпомагане и да минимизира риска от грешки от страна на служителите, както и да отговори на изискванията на промените в законодателството. Броят на външните потребители в СЕУ нарасна на 36 000, което силно подобри качеството на работа и се отрази пряко върху натоварването в териториалните подразделения както на ДФ „Земеделие“, така и на общински служби по земеделие към Министерство на земеделието. Разширен бе и механизмът за проверка на данни от външни регистри и удостоверяване на авторството посредством КЕП.

Изградени са нови и са разширени съществуващите модули в ИСАК по схемите и мерките на ПРСР, ДП и Държавни помощи за зареждане на подадени от бенефициери електронни файлове, с цел спазване на заложените изисквания и поетите ангажименти в национален план.

Продължи и развитието на внедрената система за генериране на електронно подписани документи за бенефициерите на ДФ „Земеделие“ и последващото връчване чрез механизъм на СЕУ, като за 2022 броят на електронно предоставените писма възлиза на 147 245 броя, а общия брой електронни документи е над 2 000 000 броя.

През 2022 г. продължи подготовката и бе внедрявано поетапно преминаването към електронно подаване и отчитане на документи по схемите и мерките от ОСП, в синхрон с промените в законодателството.

Осигурена е поддръжка и е разширен обхвата на услугите за електронен обмен на данни между ИСАК и външни регистри, в т.ч. тези на МС, БАБХ, АМ, МЗм и др.

От 2022 г. се извършват разширени проверки с извличане на данни от външни регистри за ДФЗ от държавната администрация, чрез директно свързване на ИСАК със средата на междурегистров обмен (ReGiX), както през потребителски интерфейс, така и чрез достъп „машина към машина“. Целта е поетапна интеграция на данните от ИСАК във възприетата държавна стратегия за е-управление, с цел спазването на принципа за еднократното въвеждане на данни и тяхното многократно използване, намалявайки по този начин административната тежест към бенефициерите.

Посоката на развитие на интегрираната система и всички нейни модули е пълната свързаност с регистрите на първичните регистратори на данни, без да се налага ДФЗ да извършва корекции по тях, предвид факта, че Фонда е само техен ползвател.

И през 2022 г. година от страна на звено ИСАК към ДФ „Земеделие“ бяха следвани стандартите, добрите практики и съвременните тенденции в разработката и внедряването на функционалности в информационните системи и фундаменталните принципи на електронното управление.

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ИЗМАМИТЕ

Основната цел на дирекция „Противодействие на измамите“ е да подпомага работата на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ в осъществяване на контролните му функции, свързани с противодействие на неправомерно бъдещо разходване на средства от европейските фондове и от държавния бюджет, както и на предоставените вече на физически и/или юридически лица кандидати за подпомагане средства от европейските фондове и от държавния бюджет.

Компетенциите на дирекция „Противодействие на измамите“, контролните действия и проверки, които са извършвани се прилагани за всички програми, схеми и мерки за подпомагане в ДФ „Земеделие“ на основание чл. 28. (1) от Устройствения правилник на ДФ „Земеделие“, както и на Утвърдените вътрешни правила за администриране на нередности в ДФ „Земеделие“, разработени на основание чл.13, ал.2 от Наредба за администриране на нередностите по Европейските структурни и инвестиционни фондове, приета с ПМС №173 от 13.07.2016г.

Дирекция „Противодействие на измамите“ е част от общата администрация, съгласно чл.23 от Устройствения правилник на ДФ „Земеделие“. Съгласно Заповед № 03-РД/2476 от 03.08.2021г. В този период дирекцията е на пряко подчинение на изпълнителния директор на Фонда.

В посоченият период от администриращите мерките дирекции към дирекция „Противодействие на измамите“ са насочени 46 бр. сигнали за нередности по отношение на 61 бр. кандидати/бенефициери.

Служителите на дирекцията са приключили проверките по общо 97 постъпили сигнали за нередност, касаещи 204 бенефициера. Служителите на ДПИ са изготвили 24 сигнала до компетентните органи по отношение на 39 кандидати/бенефициера. До ВКП са изпратени 14 сигнала и 10 сигнала до Европейската прокуратура.

Във връзка с изпратените сигнали за отчетния период в ДПИ е постъпила информация за образуване на 2 досъдебни производства от Европейската прокуратура и 2 досъдебни производства от ВКП. Дирекцията е била уведомена от ВКП за отказ от образуване на досъдебно производство по 5 сигнала. Европейската прокуратура е уведомила ДПИ, че 5 сигнала са извън обхвата на компетентност на ЕП, които своевременно са били препратени към компетентните национални органи.

Резултатите от всяка проверка са предоставени своевременно от ДПИ на администриращи съответната схема/мярка дирекции за взимане на решения по компетентност.

В Регистър „Сигнали за нередности“ в ИСАК от ДПИ са актуализирани общо 393 записа, въз основа на ново постъпила информация, свързана с промени в етапите на проверките, както и постъпила информация от прокуратура и разследващи органи за текущи, прекратени, спрени, или образувани наказателните производства и др.

За посочения период към дирекция „Противодействие на измамите“ чрез деловодната система „Архимед“ са разпределени за изпълнение 756 задачи.

Дирекция „Противодействие на измамите“ е отразила в наличните и вътрешни регистри, постъпилата от МВР, Прокуратура, ДАНС, КПКОНПИ, НАП и др. институции информация по 674 бр. писма за извършвани от тях проверки и разследвания.

През изминалата година са били организирани и проведени дванадесет заседания на Комисията за прослушване на телефонна линия „горещ телефон“ и ел. поща: signali@dfz.bg.

Получените и регистрирани сигнали за отчетния период са 156 бр., от които 107 сигнала са били разпределени към администриращите мерките дирекции, а 49 сигнала са препратени по компетентност към други институции.

Съгласно заложените цели по качеството на Дирекция „ПИ“ за 2022г. и внедрената системата за управление на качеството са обхванати всички процеси и дейности в дирекцията, оказващи влияние върху оптимизиране процеса на обработка на преписките и намаляване на срока за докладване на резултатите от проверките. През 2022г. ДПИ систематично и непрекъснато е подобрявала организацията си на работата, с цел изпълнение на заложените цели. От своя страна постигането на планираните цели е повишила ефективността и ефикасността на извършваните дейности.

Стремежът към качествено и в срок изпълнение на поставените задачи в дирекцията е довело до подобряване работата на администриращите дирекции и намаляване на времето при изпълнение на процедурите за одобрение, отпускане и усвояване на Европейски и национални средства. Сnižаването на прага на неправомерното подпомагане е в резултат на навременни и адекватни реакции основаващи се на заложените на всички етапи контролни механизми. Без излишно забавяне и в резултат на доброто взаимодействие между администриращите дирекции във Фонда и взаимодействие с външни институции са оптимизирани процедурите и сроковете при проверките и обработката при различните схеми, мерки и програми.

През отчетния период Дирекция „Противодействие на измамите“ е работила в тясно сътрудничество с останалите звена в ДФ „Земеделие“ при предоставянето на информация и документи, необходими за нуждите на разследващите органи и съдебната власт в Република България, както и предоставяне на становища по текущи проверки, насочване за обжалване на постановления за отказ от образуване, или постановления за спиране.

За периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. дирекция „Противодействие на измамите“ е изготвила 364 бр. писма, от които 180 бр. към външни институции, юридически и физически лица и 184 бр. вътрешна кореспонденция.

В посочения отчетен период експерти на дирекция „Противодействие на измамите“ изготвиха:

- Нова Политика за борба с измамите на ДФ „Земеделие“. Политиката е изготвена във връзка с насоките на Европейската комисия при оценка на риска от измами и ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите и проведено проучване № РAYR/2020/003/BG, относно прегледа на критериите за акредитация. Политиката отразява измененията в нормативната уредба и структурните промени в ДФ „Земеделие“ през този период и налага обединение на усилията на всички служители за по-добра координация, комуникация и сътрудничество, с цел ефективна защита на финансовите интереси на Европейския съюз и националния бюджет.;

- Вътрешна стратегия за противодействие на измамите в изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) 907/2014, утвърдена със Заповед вх. № 03-РД/334 от 08.02.2022 г. Основната цел на прилагането и е извършването на непрекъснат мониторинг и осъществяване на вътрешен контрол от страна на отделните административни звена в рамките на своите дейности. Фонда е носител на нулева толерантност към измамите във всякакъв вид и за това процедурите се изпълняват в пълен обем във всяка област, независимо от степента на оцененния риск.

Дирекция „Противодействие на измамите“ инициира създаването на работна група с предмет: Актуализиране на съществуващата 24 часова открита телефонна линия „горещ телефон“ и ел. адрес: signali@dfz.bg за подаване на сигнали за измама и корупционни практики на интернет страницата на ДФ „Земеделие“. В работната група взеха участие дирекция „ПИ“, дирекция „ВОПК“, дирекция „Правна“ и дирекция „ИТ“. Работната група създаде нова: електронна форма за подаване на сигнали /на български и английски език/, информационна бланка с насоки реда и начина на подаване на сигнали /на български и английски език/ и съдържание на гласово съобщение, при включване на телефонния оператор.

Дирекция „Противодействие на измамите“ инициира създаването на постоянна работна група, която в рамките на своите заседания осъществява анализ на въведените контролни дейности, с цел установяване слабостите и пропуските на въздействие на индикаторите /червените знамена/ при оценка на риска от измами. За отчетния период е проведено първото заседание на работната група.

Представители на дирекция „Противодействие на измамите“ взеха участие:

- В работна група за утвърждаване на предложение за промяна на политиката по отношение на чувствителните постове в ДФЗ, по-точно в промени по т.15 относно експертните длъжности и засиления в тази връзка контрол.;

- По инициатива на началника на отдел "Методология и контрол" - ДДПМРСР, на 15.03.2022г., служители от Дирекция „ПИ“ взеха участие в работна среща за обсъждане на предложения за оптимизация на РСН-нов, в работна група за изменение и допълнение на „Вътрешни правила за администриране на нередности“ и „Инструкции за администриране на сигнали за нередност и установени нередности“ и „Вътрешните правила за издаване на АУПДВ и РФК“- проведено през месец юни 2022г.;

- В работна среща в изпълнение на Заповед № 03-РД/886 от 17.03.2022 г. касаеща съхранението на данни в централен регистър за лоши вземания в ДФ „Земеделие“.;

- С цел спазване изискванията в областта на защитата на личните данни и предотвратяване на инциденти при работата, служители от Дирекция „ПИ“ са участвали в учебна сесия проведена в дискусийна форма с директорите от ЦУ на ДФ „Земеделие“, която се състоя на 13.04.2022 г. с обсъждане на видовете лични данни събирани от Фонда в работния процес, начините за съхранението им, сроковете, в които е необходимо да се пазят и/или заличават, както и правилата и изискванията при създаването и работата с вътрешни регистри.;

- На 05.04.2022 г. представител на ДПИ участва в заседанието на Форума по качество и информационна сигурност към ДФ „Земеделие“.;

- Съвместно с представител на дирекция „Финансова“, Дирекция „ПИ“ взе участие в работна среща и дискусия в Националния институт на правосъдието с европейските делегирани прокурори в периода 17.05.2022г. - 31.05.2022г.;

- Дирекция „ПИ“ участва в оценката на риска от измами при изпълнение на Националния план за възстановяване и устойчивост.;

- Дирекция „ПИ“ участва при изготвянето на антикорупционния план на ДФ „Земеделие“ за 2022 г.;

- Във връзка с полученият протокол от двустранна среща по Проучване № РАУР/2020/003/ВГ, ДПИ участва в работна група за изготвяне на отговор по проучването.;

- Служители от ДПИ взеха участие в онлайн заседание на постоянна работна група по нередностите (ПРН) – Дирекция АФКОС- МВР.;

- Служители от ДПИ взеха участие във връзка с провеждане на одитен ангажимент за оценяване на напредъка по изпълнение на плановете за действие, по одиторски доклад 21 FU-01-01, касаещо дейността на дирекцията.;

- Служители от ДПИ взеха участие в изготвянето на отговор по предварителния доклад по одитен ангажимент 22 МА 01 01 "Управленски процеси".;

- Служители от ДПИ взеха участие в изготвянето на отговор във връзка с констатациите от Годишния доклад за сертификация за ФГ 2021 г. и Акредитационния одит за 2020 г.;

- Във връзка със стартирал одит на БГ Сметна палата по подмярка 7.2 - улици, Дирекция „ПИ“ оказва съдействие по предоставяне на информация относно приключването на процедурата по установяване на нередности по шест проектни предложения, както и данни относно резултатите за извършените от дирекция проверки, ведно с документите към тях.;

- Служители от ДПИ взеха участие в работна група във връзка със стартиране работата по изграждане на нов интернет сайт на ДФ „Земеделие“.;

- Служители от ДПИ взеха участие в работна група за изготвяне на проект за изменение и допълнение на Устройствен правилник на ДФ „Земеделие“;
- Служители от ДПИ взеха участие в работна група за разработване и внедряване на система за управление за борба с подкупването в съответствие със стандарт ISO 37001/2016.;
- Служители от ДПИ взеха участие при подготовката на Доклада за 2022 г. на Европейската комисия до Европейския парламент и Съвета по чл. 325 от ДФЕС.;
- Служители от ДПИ взеха участие в отчета за изпълнение на задачите, заложи в Плана за действие за 2022 г. за изпълнение на Националната стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз за периода 2021-2027 г.;
- Служители от ДПИ взеха участие в подготовката при изготвяне на Плана за действие за 2023г. в изпълнение на Националната стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз за периода 2021-2027 г.;
- Служители от ДПИ взеха участие в две редовни заседания на Съвета АФКОС проведени на 19.04.2022г. и 15.12.2022 г.;
- В изпълнение на чл. 8, ал. 1, т. 1 и 2 от ПМС №18/2003 г. за създаване на Съвета за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз / Съвета АФКОС /, ДПИ своевременно актуализира данните за лицата по чл. 8, ал. 1, т. 1 и 2.;
- Служители от ДПИ взеха участие в обсъждането на обобщения проект на годишен отчет на ДФ „Земеделие“ и РА за 2021 г.;

В качеството на Национален орган, ДФ „Земеделие“ е задължен да докладва всяко криминално провинение, което може да попада в компетентността на Европейската прокуратура. Това задължение следва да бъде изпълнено като се докладва директно към децентрализираното звено на Европейската прокуратура (Европейската делегирана прокуратура в България), или към Компетентни национални органи (КНО), които могат да предадат на Европейска прокуратура в Люксембург - централно звено.

За изпълнение на посоченото горе задължение, ДФ „Земеделие“ /State Fund Agriculture/ е излъчил двама служители за контакт с Европейска прокуратура, съответно по един от Дирекция „ПИ“ и един от Дирекция „Правна“.

През отчетния период на служителите на дирекция „Противодействие на измамите са проведени следните обучения:

- Вътрешно обучение на експертите от Дирекция „ПИ“ относно прилагане на новите изискванията на Вътрешните правила за администриране на нередности в ДФЗ и Инструкциите към тях, както и новата Политиката за борба с измамите на ДФЗ.;
- Обучение на новопостъпил служител от дирекция „Противодействие на измамите“ – чрез проведен курс „Въведение в държавната служба“ в Института по публична администрация.;
- Изготвени са индивидуални работни планове и са проведени вътрешни обучение на трима новоназначени служители в дирекция „Противодействие на измамите“.;
- В съответствие с изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд, обучението на длъжностните лица - ръководители, длъжностни лица провеждащи инструктажи и членовете на КУТ/ГУТ, директора на ДПИ участва в дистанционна форма на обучение.;
- Двама експерти от Дирекция „ПИ“ участваха съвместно със служители на Дирекция „ТИ“ в специализирано обучение и практическа подготовка по кръстосано съответствие проведено в Аграрен университет гр. Пловдив.;
- Един експерт от дирекцията взе участие в обучение на тема “Комуникационни и презентационни умения в международната среда“ в периода 18.07.-19.07.2022г.;

- Служителите на дирекция „ПИ“ при ДФ „Земеделие“ преминаха курс чрез онлайн семинар на тема: „Нека бъдем по-бързи от измамниците. Разберете как ОЛАФ защитава парите на данъкоплатците и как можете да помогнете.“ Организиран от ОЛАФ в рамките на седмицата на регионите на ЕС, проведено на 10.10.2022 г.;

- Служителите на Дирекция „ПИ“ участваха в електронен курс на тема: „Правна уредба на защитата на личните данни“, предоставен от Института по публична администрация.;

- Служителите на Дирекция „ПИ“ при ДФ „Земеделие“ участваха в електронен курс на тема: „Кибер хигиена при използване на е-поща“ предоставен от Института по публична администрация в периода от 14.11. до 28.11.2022г.;

- Служителите на Дирекция „ПИ“ участваха в Международна конференция на тема „Борба с измамите и конфликт на интереси в контекста на Общата селскостопанска политика“. В конференцията участваха представители на Генерална Дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“, Европейска служба за борба с измамите (ОЛАФ), представители на разплащателните агенции на страните от ЕС, представители на АФКОС, европейските делегирани прокурори в България, завеждащият отдел 08 „Престъпления против финансовите интереси на ЕС и взаимодействие с Европейската прокуратура“ във ВКП, зам.-председателя на КПКОНПИ, изпълнителния директор на НАП, изпълнителния директор на ИА СОСЕЗФ.;

- Служители на ДПИ участваха в работни срещи в обмен на опит с колегите от Ирландската РА по темата за конфликт на интереси, чрез видео среща на 13.01.2022г. българско време.

Представители на Дирекция „ПИ“ взеха участие в качеството им на лектори по предварително зададени теми, както следва: „Прилагане на новите изискванията на Вътрешните правила за администриране на нередности в ДФ „Земеделие“ и Инструкциите към тях. „Червени знамена“ за измами и нередности.

- В периода от 11.05.2022 г. до 13.05.2022г. е проведено обучение в гр. Банско и са обучени 170 служители от РТ.;

- В периода от 18.05.2022г. до 20.05.2022 г. е проведено обучение в гр. Трявна и са обучени 200 служители от РТИ.;

- На 08.06.2022г. в ЦУ на ДФ „Земеделие“ е проведено обучение на служители от дирекция „Финансова“ на тема: „Несъответствия нередности и разкриване на измами“.;

- В периода от 20.06.2022г. до 30.06.2022 г. в ЦУ на ДФ „Земеделие“ , е осъществено присъствено обучение на служителите на дирекциите: „ДПМРСР“ и „ОППМРСР“, а служителите от отделите „ПСМП“ и „ПРА“ към областните дирекции на ДФ „Земеделие“ са обучени онлайн.;

- На 26.06.2022г. в х-л „Земята и хората“ са обучени служители на ръководна позиция - 28 директори на ОД на ДФ „Земеделие“ на тема: „Противодействие на измамите и работа с постъпилите сигнали за нередности“.;

На 29.09.2022 г. служители от ДПИ взеха участие в работна среща съвместно с представители на дирекция АФКОС-МВР и делегация от Република Косово във връзка с посещение в страната ни за споделяне на опит в областта на защита на финансовите интереси на ЕС. Делегатите на Република Косово бяха запознати с добрите практики при провеждане на административни проверки и проверки на място, както и с методологията при оценката на риска, относно нередностите и измамите със средствата на ЕС. В рамките на срещата е представен и координационния механизъм в борбата с измамите в сътрудничеството на ДФ „Земеделие“ с Дирекция АФКОС- МВР.

В периода 23.11 - 25.11.2022г. представител от ДПИ участва в Международна конференция на тема „Превенция, разкриване, разследване, нови предизвикателства в борбата с измамите и нередностите, свързани с разходи“, проведено в гр. Прага, Чешка република, организирана от Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ). Конференцията е насочена към обсъждане на възможните отговори на новите предизвикателства в борбата с измамите и нередностите през програмен период 2021-2027 г.,

за да се защитят парите на европейските граждани и да се гарантира, че те се използват за определени конкретни цели. В хода на конференцията е представен опит и добри практики по линия на защита на финансовите интереси на ЕС, на различни координационни служби за борба с измамите (AFCOS) в държавите-членки, на Европейската служба за борба с измамите. В хода на извършваните от Службата административни разследвания, като в допълнение бе споделен и опита на различни одитиращи организации, в това число на Европейската Сметна Палата, Съвместна дирекция за одит по сближаване и др.

С цел, повишаване на ефективността на наказателните и административните производства за престъпления и нарушения, засягащи средствата предоставени от ЕСИФ, дирекция „Противодействие на измамите“ участвала през годината в:

- Две работни срещи с представители на ГДНП - МВР;
- Пет работни срещи с представители на ГДБОП и ДАНС;
- Две работни срещи с представители на ЕП.;
- Една работна среща с ИД на „ИАРА“;

През отчетния период са реализирани пет съвместни проверки със служители на дирекция АФКОС – МВР във връзка с получени сигнали за некачествено изпълнение на публични проекти по подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ на Общините: Чупрене, Павликени и Трявна. Целта на извършените съвместни проверки на място е да се установи реалното изпълнение на проектите по под мярка 7.2 от ПРСР 2014-2020г. При някои от проверките е установено наличието на неправилно, неточно, некачествено и/или непълно изпълнение на СМР. За изясняването на фактическото изпълнение на проектите в присъствието на представители на ДФ „Земеделие“, служителите на дирекция АФКОС-МВР и бенефициерите, се извърши и физическо разкриване (чрез разкопаване) на извършени и актувани от изпълнителя дейности, както и обследване по документи и на място за качеството на вложените материали и изпълнени СМР.

От събраните в хода на административните проверки данни, както и от извършените физически инспекции и анализи от страна на дирекция АФКОС – МВР е изготвено писмо, в което е направена препоръка към ДФ „Земеделие“ за извършване на цялостен анализ на правната и договорна рамки, уреждащи отчетността и контрола при изпълнението на СМР, подлежащи на закриване по смисъла на чл. 7, ал. 3, т. 12 от Наредба № 3 от 31 юли 2003 г.

Неглижирането и пренебрегването на отправената от дирекция АФКОС-МВР препоръка, би довело до възникването на сериозни нарушения и нередности в разрез с поетите ангажименти за защита на финансовите интереси на Европейския съюз, което е наличие на съществени предпоставки за злоупотреба от страна на недобросъвестни бенефициери.

Към настоящия момент становището на дирекция “Специализирани проверки и последващ контрол“ е, че е необходима адекватна и своевременна реакция и предприемане на законоустановени действия от страна на ДФ „Земеделие“ - РА за отстраняване на възникналата правна празнота в Наредба № 3 от 31 юли 2003 г. и предлагане на превантивни способности за намаляване /възпиране/ на измамни дейности и улесняване предотвратяването и откриването им.

В духа на утвърдилото се вече сътрудничество между ДФ „Земеделие“ и МВР, след разпореждане на изпълнителния директор на Фонда, дирекция „Противодействие на измамите“, съвместно със служители на ОДМВР-гр. Плевен оказаха съдействие на РТИ при ОД ДФЗ-гр. Плевен за извършване на конкретна ПнМ.

Служители от ДПИ взеха участие съвместно с други служители от Фонда, при извършването на ПнМ в присъствието на служители на ДАНС и служители на ОДБХ Бургас. Извършените проверки касаят схеми и мерки за подпомагане по Директни плащания за кампания 2022.

При извършените ПнМ отново на преден план възникна казус, свързан със заявени по схеми и мерки на ДП плащания за култура памук.

Обръщаме внимание, че с докладна записка от 2021г., дирекция „Противодействие на измамите“ е направила мотивирано предложение до изпълнителния директор на Фонда, дирекция „Директни плащания“ да изготви и изпрати становище до МЗХГ, с оглед допълване на чл.17 от Наредба № 3/17.02.2015 г., в която да се добави алинея за обвързване добива на памук с неговата реализация, чрез представяне на протоколи, стокови разписки и платежни документи за реално извършени плащания при направени доставки на памук за съответната кампания.

Във връзка с измененията във Вътрешните правила за администриране на нередности и Инструкциите към тях в сила от 01.01.2022 г., отнасящи се до нова организация при регистрирането на постъпилите сигнали в модул Регистър сигнали за нередности-Нов (РСН-Нов), както и конкретните срокове, свързани с етапите на регистриране и обработка на сигналите за нередности, след извършен анализ дирекция „Противодействие на измамите“ е установила някои пропуски, за които са предприети действия за отстраняването им.

За отчетния период служители на ДПИ присъстваха и участваха активно в срещи с представители на различни организации (асоциации, сдружения и др.) по теми с висок обществен интерес.

ИНСПЕКТОРАТ

Инспекторатът към ДФ „Земеделие“ е самостоятелна структура в ДФ „Земеделие“ на пряко подчинение на изпълнителния директор за осъществяване на административен контрол в администрацията на фонда.

Основните функции на Инспектората като самостоятелна структура за вътрешен административен контрол върху дейността на администрацията, са регламентирани в чл. 46, ал. 6 от Закона за администрацията и чл. 19 от Устройствения правилник на ДФ „Земеделие“, а именно:

Инспекторатът е структура във Фонда на пряко подчинение на изпълнителния директор за осъществяване на административен контрол.

Дейността на инспектората е насочена към пълно и точно изясняване на проверяваните случаи и предлагане на мерки за тяхното разрешаване с цел:

1. Предотвратяване и отстраняване на нарушения при функционирането на администрацията;
2. Независима и обективна оценка на дейността на администрацията;
3. Подобряване работата на администрацията.

Инспекторатът осъществява дейността си съгласно вътрешни правила, утвърдени от изпълнителния директор.

Инспекторатът:

1. Извършва комплексни, планови, тематични, извънпланови и последващи проверки на структури, дейности и процеси във фонда;
2. Прави оценка на корупционния риск и предлага мерки за ограничаването му;
3. Събира и анализира информация и извършва проверки за установяване на нарушения, прояви на корупция, конфликт на интереси и неефективна работа на фонда;
4. Следи за спазването на законите, подзаконовите и вътрешноведомствените актове за организацията на работата от служителите на фонда;
5. Предлага образуване на дисциплинарно производство при констатирани нарушения на служебните задължения, както и на Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация;

6. Извършва проверка на сигналите срещу незаконни или неправилни действия или бездействия на служители от фонда;

7. Осъществява контролни дейности на декларациите по чл. 35 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, които се подават от служителите във фонда;

8. Изпраща сигнали до органите на прокуратурата, когато при проверки установи данни за извършено престъпление;

9. Прави предложения за нови или за изменение на вътрешноведомствени актове, регламентиращи организацията на работата и дейността на фонда;

10. Осъществява други функции във връзка с административния контрол, произтичащи от нормативни актове или възложени от изпълнителния директор.

При осъществяване на своите функции инспекторите имат право да изискват документи, данни, сведения, справки и други носители на информация от проверяваните лица, които са необходими за извършване на проверките.

Инспекторатът ежегодно представя отчет за дейността си пред изпълнителния директор.

Инспекторатът изпраща на Главния инспекторат ежегодно до 1 март доклад за извършените проверки.

Инспекторатът не извършва проверки относно бюджетната дисциплина.

Инспекторатът осъществява дейността си в съответствие със задачите и функциите, произтичащи от:

- Закона за администрацията;
- Административнопроцесуалния кодекс;
- Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество;

- Устройствения правилник на Държавен фонд „Земеделие“;

- Наредбата за структурата и минималната численост на инспекторатите, реда и начина за осъществяване на дейността им и взаимодействието със специализираните контролни органи.

- Кодекс за поведение на служителите в държавната администрация, и Етичния кодекс на служителите в съответната администрация;

- Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване на конфликт на интереси;

- Вътрешните правила за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси в ДФ „Земеделие“;

- Вътрешните правила за дейността на Инспектората при ДФ „Земеделие“;

- Етичен кодекс на служителите в ДФ „Земеделие“;

- Действащото законодателство, както и вътрешните актове на ДФ „Земеделие“ и заповедите на изпълнителния директор на фонда;

Дейността на Инспектората при ДФ „Земеделие“ е насочена към всеобхватно, обективно безпристрастно и точно изясняване на проверяваните случаи и предлагане на мерки за тяхното разрешаване с цел: предотвратяване и отстраняване на нарушения при функционирането на администрацията; подобряване работата на администрацията на ДФ „Земеделие“; превенция и ограничаване на корупцията; превенция и установяване на конфликт на интереси; установяване на пълнотата и истинността на данните и обстоятелствата, изложени в декларациите, подадени от лицата по §2 от Допълнителните разпоредби на ЗПКОНПИ.

Инспекторатът извършва постоянен мониторинг по отношение на постъпилите сигнали, съдържащи твърдения за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси за служителите в ДФ „Земеделие“.

Инспекторатът приема декларации по чл. 35 от ЗПКОНПИ, като при подаден сигнал извършва проверка на фактите и обстоятелствата, посочени в декларациите на лицето, което е посочено в сигнала. Инспекторатът образува административнонаказателни производства.

Инспекторатът участва в работна група по заповед на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ за идентифициране и оценяване рисковете по отношение на „Инспекторат“, определяне степента на вероятност от събъждането на идентифицирани рискове, определяне степента на влиянието им върху целите, които следва да бъдат постигнати и провеждане на мониторинг на резултатите от управлението на риска, както и въвеждането и оценяването в модела за управление на евентуални рискове, свързани с дейността и спецификата на „Инспекторат“.

Във връзка с превенция, противодействие и разкриване на корупционни прояви, измами и нередности в администрацията на ДФ „Земеделие“, и установяване на нарушения в работата на административните структури, изготвяне на предложения за ограничаване и/или отстраняване на констатирани нарушения през 2022 г. са извършени **240** бр. планови и извънпланови проверки.

I. Планови проверки.

1. Планови проверки в структурите на ДФ „Земеделие“.

През 2022 г. не са извършвани планирани проверки на структурни звена на Фонда.

2. Планови проверки по ЗПКОНПИ.

2.1. Проверки по заповед № 03-РД/127 от 15.01.2020 г. на подадените декларации по чл. 35, ал. 1, т. 1 от ЗПКОНПИ - „за несъвместимост“ на новоназначените служителите на ДФ „Земеделие“ през 2022 год. – общо 14 бр.

През периода са извършени **14** планови проверки „за несъвместимост“ на новоназначените служителите на ДФ „Земеделие“. Същите са извършени по предоставен списък от Дирекция „Човешки ресурси“ на новоназначените служители. Не е установено новоназначените служители да се намират в йерархическа връзка на ръководство и контрол със съпруг или съпруга, с лице, с което да са във фактическо съжителство, с роднини по права линия без ограничения, по сребрена линия до четвърта степен, включително и по сватовство. Не е установено да са съветници в общински съвети и да заемат ръководна или контролна длъжност в политическа партия. Констатирано е участие в сдружения и юридически лица с нестопанска цел, което не е нарушение и е допустимо за заемане на длъжността. Установени са няколко случая на нарушение на чл.107а, ал. 2 от КТ при заемане на длъжността, които по време на проверката бяха отстранени при спазване изискването на чл.36, ал.3 от ЗПКОНПИ. При проверките не са установени данни за нарушение на разпоредбите на чл. 7, ал. 2 от ЗДСл (чл.107а, ал.2 от КТ) при заемане на длъжността на новоназначени служители.

Проверени **195** бр. новоназначени служители и са изготвени **14** доклада до изпълнителния директор за установените констатации.

В изпълнение на чл. 4 ал. 3 от Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси е изготвен регистър, който е качен на сайта на ДФ „Земеделие“ и се актуализира съгласно изискванията на наредбата. Обществено достъпни са всички подадени декларации по чл. 35 ал. 1 т. 2 от ЗПКОНПИ от служителите на ДФ „Земеделие“.

Подадените декларации от новоназначените служители са качени на сайта на ДФ „Земеделие“, както и регистрите на висшите служители на ДФ „Земеделие“ и на всички останали служители попадащи в условията на § 2 от ДР на ЗПКОНПИ.

Съгласувано с дирекция „Човешки ресурси“ са изготвени и утвърдени нови образци на декларации за несъвместимост на лица назначавани в ДФ „Земеделие“ по служебно и трудово правоотношение.

2.2. Проверка на подадените декларации по чл. 35, ал. 1, т. 1-4 от ЗПКОНПИ, с оглед подаването им в срок до 15.05.2021 год., съгласно чл. 29 от ЗДСл. – 1 бр.

Съгласно Заповед № 03-РД/1663#1 от 18.02.2019 г. на Инспекторат е възложено да приема, обработва, съхранява и извършва проверка на декларациите по чл. 35, ал. 1 от ЗПКОНПИ, в съответствие с изискването на Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси и в съответствие с вътрешните правила за работа.

Изготвени са и са утвърдени указания за попълването на декларациите с рег. № 03-0416/13.09.2022 г.

В изпълнение на изискването на чл. 29 от Закона за държавния служител и чл. 107а от Кодекса на труда във вр. с чл. 38 ал. 1 т. 2 от ЗПКОНПИ в срок до 15 май са получени в Инспекторат декларациите от задължените лица по § 2 от Заключителните разпоредби на ЗПКОНПИ.

Приети, обработени и регистрирани са общо по чл. 35 ал. 1 т. 2 и т. 4 от ЗПКОНПИ, **1 770** броя декларации.

Извършена е проверка за подадени декларации в срок и е изготвен е доклад от проверката с вх. № 03-0416/3698 от 21.07.2022 г. В доклада са посочени служители подали декларации извън срока и е направено предложение за съставяне на АУАН (Акт за установяване на административно нарушение) за неподадените в срок декларации по ЗПКОНПИ. Съставени са **12** бр. АУАН. По съставените актове са изготвени **9** предупреждения по чл. 28 от ЗАНН и **3** резолюции за прекратяване на административно наказателно производство съгласно чл. 54 от ЗАНН.

II. Възложени и извършени извънпланови проверки и проверки по сигнали, жалби и др. и взаимодействие с други органи през периода - общо – 225 бр.

1. Извънпланови проверки, възложени със заповед на изпълнителния директор – 2 бр.

1.1. Проверка по заповед на изпълнителният директор, за извършване на извънпланова проверка на дейността на Областна дирекция на ДФ „Земеделие“, съгласно чл. 8, ал. 1 от „Вътрешните правила за анализ и оценка на дейността на ДФ „Земеделие“ и структурите му. Проверка обхваща периода от 27.06.2021 г. до 27.06.2022 г. В резултат на проверката са направени следните предложения: **1.** Главният секретар на ДФ „Земеделие“, осъществяващ административно ръководство и координация на административните структури и областните дирекции на Фонда, съвместно с ресорния заместник изпълнителни директор, да проведат среща с директора на ОД и началник на отдел „РТИ“, с цел нормализиране на микроклимата в дирекцията. **2.** Главният секретар на Фонда да обърне внимание на директорите на областните дирекции при ДФ „Земеделие“, за това, че служителите, които изпълняват мандатни длъжности като общински съветници, не следва да бъдат възпрепятствани при изпълнение на вменените им в ЗМСМА задължения. **3.** С оглед обективното оценяване на началниците на отдели, директорите на ОД да изискват информация от ресорните директори на дирекции от ЦУ – ДФЗ за извършената работа, предвид обстоятелството, че имат точна и обективна оперативна информация относно изпълнението на поставените им задачи. **4.** Екземпляр от настоящия доклад да бъде предоставен за сведение на ресорен заместник – изпълнителен директор. **5.** Инспекторат да запознае директора на ОД с констатациите от проверката съгласно чл. 42, ал. 1 от „Вътрешните правила за дейността на Инспектората при ДФЗ“.

1.2. Проверка по заповед на изпълнителният директор за извършване на извънпланова проверка на дейността на Областна дирекция на ДФ „Земеделие“, съгласно чл. 8, ал. 1 от „Вътрешните правила за анализ и оценка на дейността на ДФ „Земеделие“ и структурите му. Проверка обхваща периода от 24.10.2021 г. до 24.10.2022 г. За проверката е изготвен доклад, в който са направени следните предложения: **1.** „Инспекторат“ при ДФ „Земеделие“ да изиска обяснение от всички служители от ОД, ангажирани с изпълнение на решенията на Министерски съвет № 593/2016 г., отменено с РМС 592 от 2018 и заповед № 03-РД/4550#3 от 2016, отменена със заповед 03-РД/4550#5 от 2019 г. на изпълнителния директор на ДФЗ, с цел установяване на обстоятелствата и причините свързани с

неизпълнението им и при установяване на пропуски от служителите, да бъде изготвено предложение за стартиране на процедура по чл. 93 от ЗДСл. 2.Ресорен заместник – изпълнителен директор на отдели „РРА“ към областните дирекции, да разпорежи извършването на съответна проверка относно изпълнението на посочените заповеди и Решения на Министерски съвет на РБ и в съответствие с Указание на министъра на финансите за прилагане на РМС № 592/21.08.2018 г. с изх.№ УК-1 от 31.08.2018 г. За резултата от предприетите действия да бъде уведомен „Инспекторат“ при ДФ „Земеделие“ в срок от 30 дни. 3. Главен секретар по констатираните проблеми с оформянето на командировъчните заповеди и състоянието на архивните помещения в ОД да предприеме необходимите действия за: - стриктно спазване на нормативните документи, регламентиращи командировките на служителите на ДФ „Земеделие“. - привеждане на архивните помещения съгласно нормативните документи, регламентиращи правилното съхранение на документите - Закона за националния архивен фонд, Наредбата за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции (НРОЕСИДУАДОИ) и Вътрешните правила за дейността на учрежденските архиви на ЦУ на ДФ „Земеделие“ и областните дирекции на ДФ „Земеделие“, утвърдени на 11.07.2019 год.

2. Възложени и извършени извънпланови проверки и проверки по сигнали за корупция и проверки по установяване наличие или липса на конфликт на интереси по ЗПКОНПИ – 5 бр. - по 2 бр. проверките са започнали в края на 2021 год. и са приключили през 2022 год.

2.1. Проверка по ЗПКОНПИ, по постъпил сигнал от КПКОНПИ за проверка на декларациите спрямо служител от Областна дирекция при ДФ „Земеделие“. Проверката е образувана по заповед в края на 2021 год. Изготвена докладна записка. По проверката е изготвен доклад за съответствие и заповед за одобрение на доклада за съответствие с № 03-РД/801 от 10.03.2022 год.

2.2. Проверка по ЗПКОНПИ, по постъпил сигнал от КПКОНПИ за образуване на производство по установяване на конфликт на интереси спрямо служител от ОД. Производството е образувано в края на 2021 год. Изготвена докладна записка. Не е установен конфликт на интереси. Издадена заповед за липса на конфликт на интереси по настоящото производство. Изпратено писмо до КПКОНПИ за резултата от проверката. Изпратено писмо до СГП, съгласно чл.27 и чл.28 от Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси. Издадена заповед за образуване на ново производство по установяване наличие или липса на конфликт на интереси по служебно установените данни в хода на настоящата проверка.

2.3. Проверка по ЗПКОНПИ във връзка със служебно установените конкретни данни, пораждащи съмнение за конфликт на интереси спрямо служител в ОД на ДФ „Земеделие“ за това, че служителят докато е бил прекратено служебно правоотношение, участва в сдружение на МИГ, като член на орган на управление или контрол.

2.4. Проверка по ЗПКОНПИ, по постъпил сигнал от КПКОНПИ за образуване на производство по установяване на конфликт на интереси спрямо служител от ОД.

2.5. Проверка по ЗПКОНПИ, по постъпил сигнал от КПКОНПИ за проверка на декларациите спрямо служител от Областна дирекция на ДФ „Земеделие“.

3. Извънпланови проверки по сигнали и жалби, възложени с резолюция на изпълнителния директор - 220 бр.

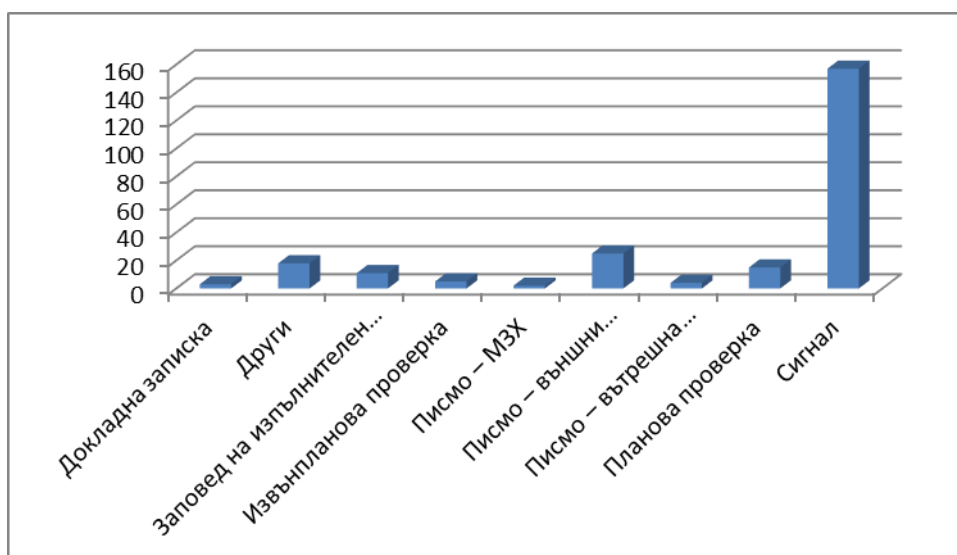
Проверките са по сигнали и жалби по АПК и ЗПКОНПИ.

III. Статистика за възложените и извършени планови и извънпланови проверки /по сигнали, жалби и др./ и взаимодействие с други административни структури през периода - общо – 240 бр.

През периода са възложени и извършени общо – 240 бр. проверки /по сигнали, жалби и др./, които по вид, констатации, установено нарушение и компетентност се разпределят както следва:

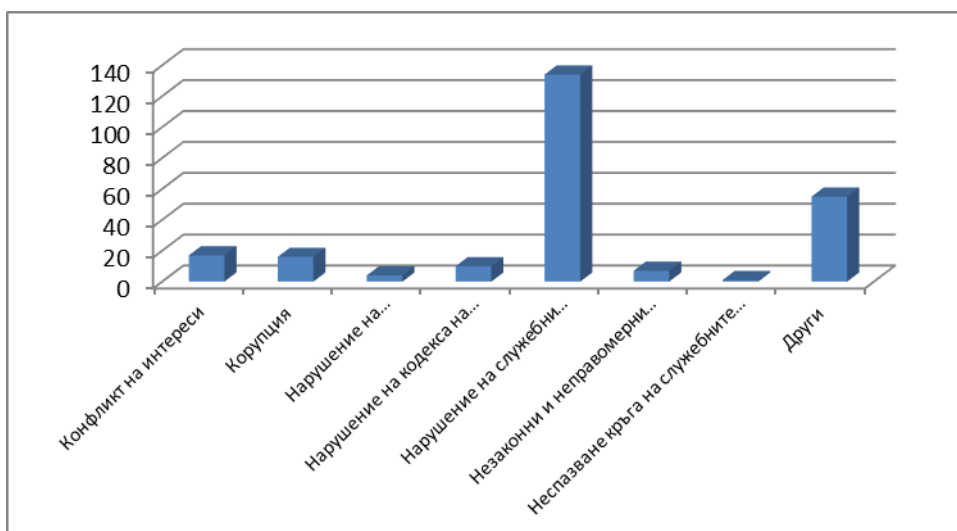
Получените документи по вид се разпределят както следва: - 240 бр.

1. Докладна записка	3	1,25%
2. Други	18	7,50%
3. Заповед на изпълнителния директор	11	4,58%
4. Извънпланова проверка	5	2,08%
5. Писмо – МЗМ	2	0,83%
6. Писмо – външни институции	25	10,42%
7. Писмо – вътрешна кореспонденция	4	1,67%
8. Планова проверка	15	6,25%
9. Сигнал	157	65,42%

Получените и обработени документи са за: - 244 бр.

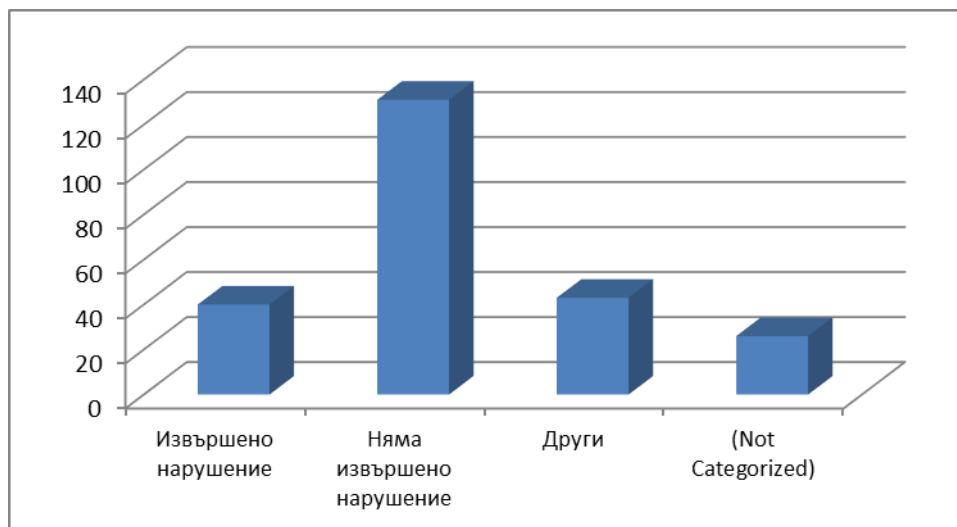
1. Конфликт на интереси	17	6,97%
2. Корупция	16	6,56%
3. Нарушение на вътрешноведомствени актове, указания и процедури	4	1,64%
4. Нарушение на кодекса на поведение на служителите от държавната администрация	10	4,10%
5. Нарушение на служебни задължения	134	54,92%
6. Незаконни и неправомерни действия или бездействия	7	2,87%
7. Неспазване кръга на служебните правомощия	1	0,41%
8. Други	55	22,54%

Забележка: В един получен материал има данни за няколко вида нарушения, което довежда до по-голям брой от броя на получените материали.

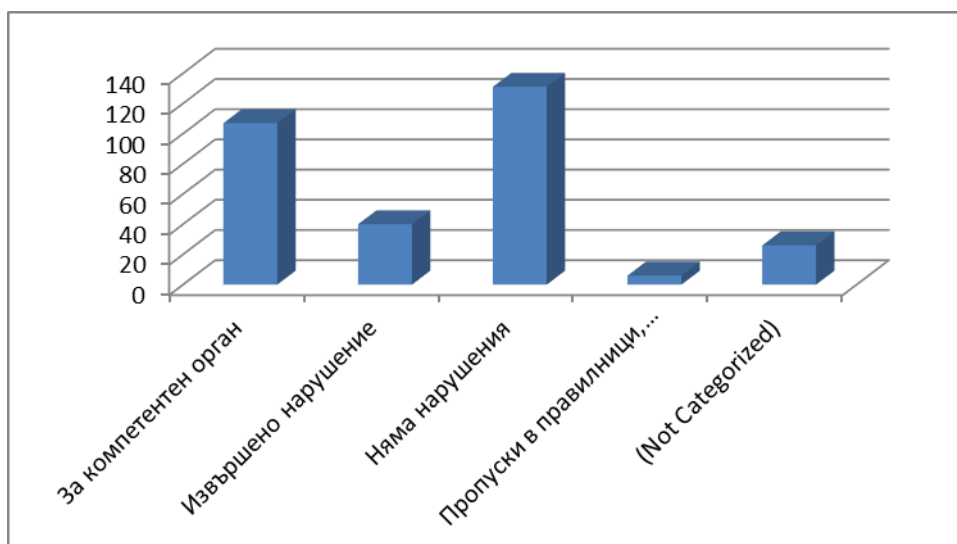
По констатация – 240 бр.

1. Извършено нарушение	40	16,67%
2. Няма извършено нарушение	131	54,58%
3. Други	43	17,92%
4. (неопределени към момента)	26	10,83%

По предложение – 310 бр.

1. За компетентен орган	107	34,52%
2. Извършено нарушение	40	12,90%
а. Дисциплинарно наказание, ЗДС, чл.90, ал.1, т.1, 2, 3	7	17,50%
б. Дисциплинарно наказание, ЗДС, чл.90, ал.1, т.4, 5	6	15,00%
в. ЗДС, чл.94, ал.1	5	12,50%
г. Неопределено	22	55,00%
3. Няма нарушения	131	42,26%
4. Пропуски в правилници, процедури, организация	6	1,94%
5. (неопределени към момента)	26	8,39%

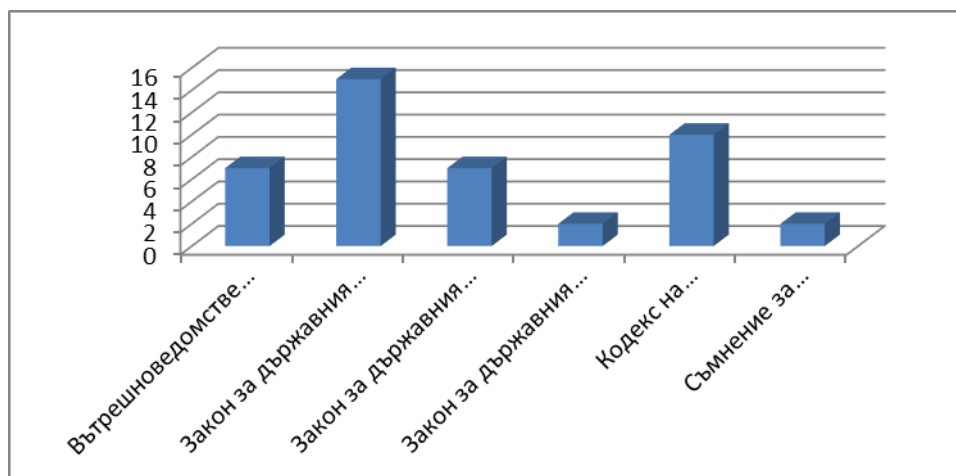
Забележки: 1. Неопределеното при извършените нарушения – констатирани са нарушения, но лицата не са служители на ДФ „Земеделие“, както и случаи, при които е предложено да се обърне внимание на служителите допуснали нарушения.

2. Неопределените към момента – не са приключени разглежданите казуси.

3. В отработен материал са дадени няколко предложения, което довежда до по-големият им брой.

По вид на установеното нарушение: - 43 бр.

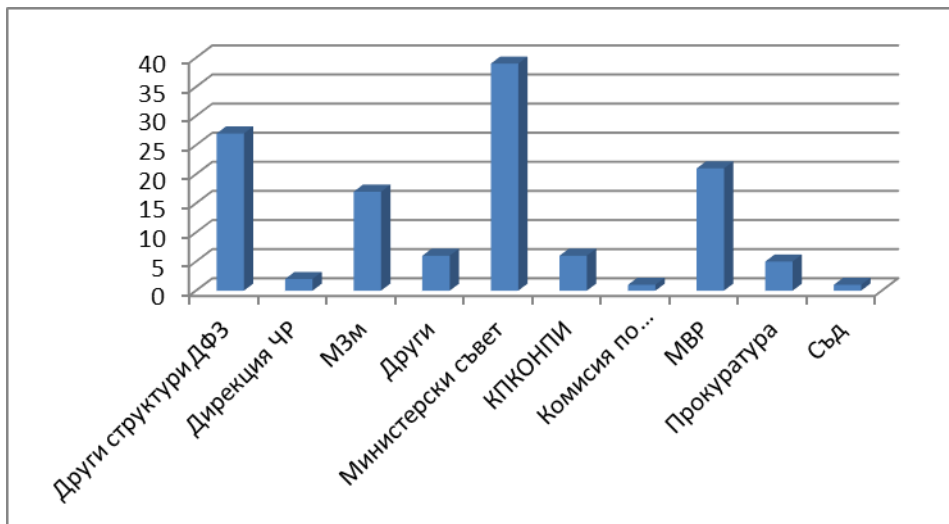
1. Вътрешноведомствени актове, указания и процедури	7	16,28%
2. Закон за държавния служител, чл.29, ал.2, (КТ, чл.107)	15	34,88%
3. Закон за държавния служител, чл.89, ал.2, т.1, т.2, т.3 и т.4	7	16,28%
4. Закон за държавния служител, чл.89, ал.5	2	4,65%
5. Кодекса за поведение на служителите от държавната администрация	10	23,26%
6. Съмнение за престъпление по НК	2	4,65%

Забележки: В един отработен материал са установени няколко нарушения, което довежда до по-големият им брой.

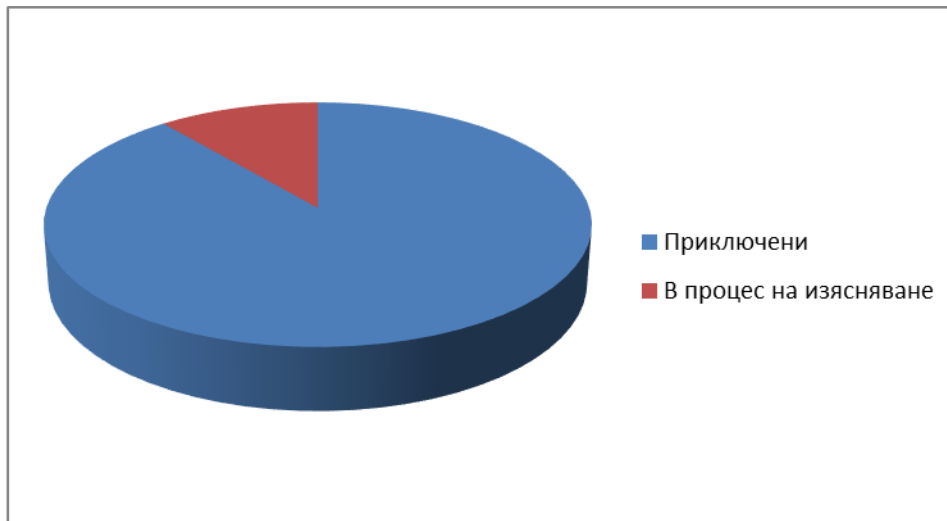
Изпратени по компетентност след приключването – 125 бр.

1. Други структури ДФЗ	27	21,60%
2. Дирекция ЧР	2	1,60%
3. МЗм	17	13,60%
4. Други	6	4,80%
5. Министерски съвет	39	31,20%
6. КПКОНПИ	6	4,80%
7. Комисия по дискриминацията	1	0,80%
8. МВР	21	16,80%
9. Прокуратура	5	4,00%
10. Съд	1	0,80%

Статистика по резултат на изпълнението – 240 бр.

1. Приключени	214	89,17%
2. В процес на изясняване	26	10,83%

IV. Кратък анализ на проверките по сигнали срещу неправилни/незаконосъобразни действия на служители от администрацията.

Сигналите и жалбите на граждани се отнасят предимно за нарушения на процедурите за работа, забава при изпълнение на служебни задължения, както и информация за нарушаване на Кодекса за поведение на служителите от държавната администрация .

Открояват се сигнали за сериозно забавяне за издаването на решения за одобрение, отказ или отговори на бенефициенти. Като основна причина може да бъде посочена не добрата комуникация между отделните структурни звена и липса на механизъм за решаване на проблема, когато има противоположни мнения.

Големият и обем и многократно изменящата се нормативната уредба регламентираща дейността на служителите и нейното непознаването на нормативната уредба са основни фактори за извършване на нарушения. Неравномерното натоварване на служителите, също е предпоставка за свръх натовареност на част от служителите, което води до нарушаване на микроклимата в колективите.

Непознаването на нормативната уредба са основни фактори за извършване на нарушения. Неспазването на Правилниците и процедурите за работа и нарушенията на нормите за поведение съгласно „Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация” са също фактори, свързани с предпоставки за извършване на нарушения.

V. Кратък анализ на контрола по Закона за предотвратяване на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество и корупционните прояви.

Осъществява се постоянен мониторинг по отношение на постъпилите сигнали, съдържащи твърдения за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси за служителите в администрацията на ДФ „Земеделие“.

Сигналите за корупционни прояви или конфликт на интерес са предимно анонимни, въпреки че има фиктивен адрес на подателя и не съдържат реквизитите, посочени в чл. 48, ал. 1 и 2 от ЗПКОНПИ или от лица санкционирани или претърпели вреди от служители на Фонда и структури на МЗХГ. Сигналите се изпращат до множество институции МС, МЗХГ, АФКУС, МВР, прокуратура и др., като в крайна сметка се изпращат на ДФ „Земеделие“.

През периода част от получените сигнали за корупционно поведение от служители на фонда не са потвърдени. Повечето от тях касаят действия, като забава при изпълнение на служебни задължения, непопълнени декларации по чл. 35, т. 2 от ЗПКОНПИ, и забава при подаване на декларациите.

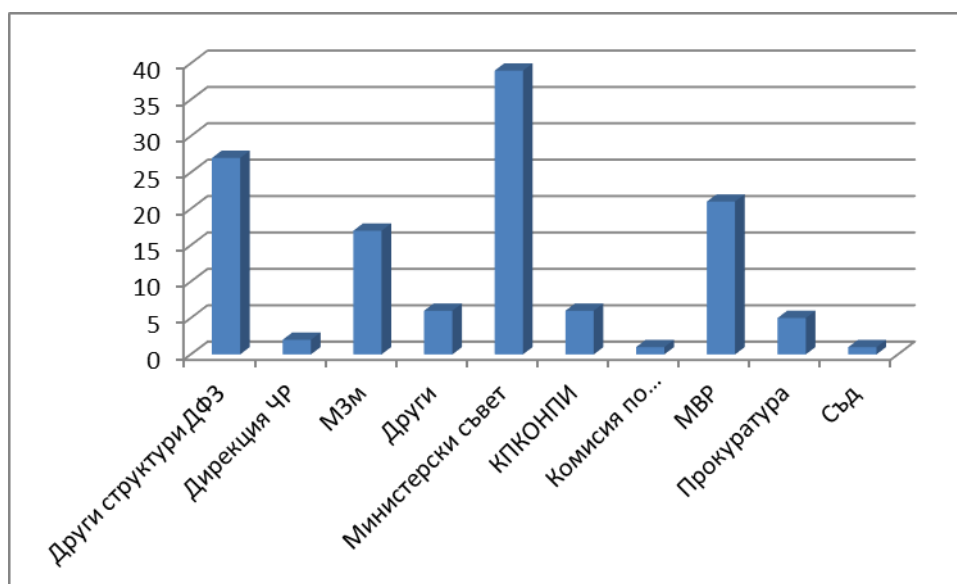
При не малка част от получаваните сигнали са посочени твърдения за/или действия на служители които следва да бъдат документирани съвместно с други компетентни органи.

След приемането от КПКОНПИ методология за оценка на корупционния риск ще бъде извършена проверка на структурните звена на ДФ „Земеделие“ за обективна оценка степента на корупционния риск, с цел изготвяне на доклад, отразяващ основните изводи, заключения и препоръки за усилване капацитета на администрацията на фонда за превенция на корупционните практики.

VI. Брой изпратени сигнали до прокуратурата, МВР, съда и КПКОНПИ при наличие на данни за престъпление

Изпратени по компетентност след приключването – 125 бр.

1. Други структури ДФЗ	27	21,60%
2. Дирекция ЧР	2	1,60%
3. МЗм	17	13,60%
4. Други	6	4,80%
5. Министерски съвет	39	31,20%
6. КПКОНПИ	6	4,80%
7. Комисия по дискриминацията	1	0,80%
8. МВР	21	16,80%
9. Прокуратура	5	4,00%
10. Съд	1	0,80%

VII. Предложения за образувани дисциплинарни производства:

При проверката на възложените случаи по **40** от тях са установени нарушения. В **22** от случаите нарушенията са от лица, които към момента на проверката не са служители на ДФ „Земеделие“ или установеното нарушение не е съществено и не е довело до финансови загуби на Фонда и накарняване на доброто му име.

В **8** от тези 22 случая са установени нарушения, но лицата към момента на проверката не са служители на ДФ „Земеделие“ и спрямо тях не е взето отношение. В **2** от случаите установеното нарушение не е съществено и не е довело до финансови загуби на Фонда и накарняване на доброто му име. В тези случаи е предложено Ръководството на Фонда или на съответната структура да обърне внимание на служителите допуснали пропуски за стриктно спазване на нормативните документи.

В **12** от проверките са установени нарушения, за което са съставени АУАН по ЗАНН. По съставените актове са изготвени **9** предупреждения по чл. 28 от ЗАНН и 3 резолюции за прекратяване на административно наказателно производство съгласно чл. 54 от ЗАНН.

По **5** от посочените случаи са констатирани нарушения на **5** служители, но са налице условията на чл. 94, ал. 1 от ЗДСл и срещу служителите не е образувано дисциплинарно производство.

По **13** от случаите са направени предложения за налагане на дисциплинарни наказания на **13** служители, от структури на ДФ „Земеделие“, както следва:

- 3-ма служители от ОД на ДФ „Земеделие“ – София област
- 2 служител от ОД на ДФ „Земеделие“ – Благоевград
- 2 служител от ОД на ДФ „Земеделие“ – Варна
- 2 служител от ОД на ДФ „Земеделие“ – Разград
- 4 служители от ЦУ на ДФ „Земеделие“

VIII. Наложени дисциплинарни наказания по структура, вид и брой лица.

По извършените проверки са изготвени предложения за налагане на дисциплинарни наказания на **13** служители, като дисциплинарните производства и наложените наказания са:

- Предложения – 13 бр.;
- Необразувани - 2 бр.
 - 1 бр. - поради продължителен отпуск по болест.
 - 1 бр. - поради прекратяване на служебното правоотношение на служителя.
- Образувани – 11 бр., като 3 бр. са в производство
- От образуваните производства – 5 бр. са прекратени:
 - 4 бр. - по решение на органа по назначаването и на служителите не е наложено дисциплинарно наказание
 - 1 бр. - поради представяне на обективни доказателства за несъстоятелност по повод повдигнатите му обвинения за несъвместимост;
- Наложени дисциплинарни наказания са:
 - уволнение – 1 бр. служители – директор ЦУ
 - порицание – 1 бр. служител – главен експерт в ОД
 - забележка – 1 бр. служител – старши експерт в ЦУ

IX. Предложени от инспектората изменения/допълнения на вътрешните актове и действия за подобряване административната среда.

През отчетния период са направени предложения за изменение и/или допълнение на вътрешнонормативни актове, като някои от тях са:

- предложение за изготвяне на обща процедура, която да урежда реда по който се окомплектова преписка с постъпило искане за изплащане на обезщетения, свързани с трудовите отношения между ДФЗ и служителите.

- дирекция „Човешки ресурси“ да изготви напомнително писмо до всички ръководители в ДФ „Земеделие“, които по смисъла на нормативните актове се явяват оценяващи ръководители относно стриктно спазване на разпоредбите на чл. 7, ал. 3 и чл. 20 от НУРОИСДА, и чл. 6 и чл. 20, ал. 2 от Вътрешни правила за прилагане на Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в ДФ „Земеделие“.

- дирекция „Човешки ресурси“ да направи допълнение във Вътрешни правила за прилагане на Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в ДФ „Земеделие“, като в тях бъде допълнено задължението за запознаване на служителите с годишната оценка при връчване на заповедта за прекратяване на служебните им правоотношения.

- главният секретар на ДФ „Земеделие“, при съгласуване на заповеди за прекратяване на служебно правоотношение със служители на фонда, да осъществява контрол за спазване на чл. 7, ал. 3 от НУРОИСДА и чл. 6 от Вътрешни правила за прилагане на Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в ДФ „Земеделие“

- дирекция „Правна“ и дирекция „Финансова“ да извършат преценка за евентуално допълнение на „Вътрешни правила за издаване на АУПДВ и РФК“ относно заложените срокове.

- директорът на дирекция „ДПМРСР“ да предприеме действия за изменение и допълнение на правилника за работа, с оглед включване на процедура, която да определя срока на поставената задача на служителите, съгласно изискванията за сроковете визирани в АПК, при постъпване на искане чрез ИСУН.

X. Други дейности и задачи изпълнени от Инспекторат през 2022 г.

Участие в обучителни семинари на директори на областните дирекции при ДФЗ, служители в РТИ, дирекция „Финансова“ при ЦУ, за корупция и конфликт на интереси – **3 бр.**

Участие в работна група съгласно заповед на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“ за идентифициране и оценяване рисковете по отношение на „Инспекторат“, определяне степента на вероятност от сбъдването на идентифицирани рискове, определяне степента на влиянието им върху целите, които следва да бъдат постигнати и провеждане на мониторинг на резултатите от управлението на риска, както и въвеждането и оценяването в модела за управление на евентуални рискове (Риск регистър на ДФЗ), свързани с дейността и спецификата на „Инспекторат“.

Участие на служител в работна група за промени на съществуващите линии за подаване на сигнали - "горещ телефон" и имейл.

Участие на служител в комисия за извършване на проверка за изтичане на данни. Заповедта е за изтичане на информация в медийното пространство на данни от регистър "Сигнали за нередности". Проверка за актуалността на данните към 16.03.2022 год. и начина по който е била изнесена информация.

Участие на служител в комисия за определяне на състав на ФКИС

Участие на служители в работна група по изготвянето и приемането на интернет сайт на ДФ „Земеделие“

Регулярно участие в заседанията за прослушване на сигнали за измами и корупционни практики на „горещ телефон" и електронен адрес: signali@diz.bg.

XI. Брой инспектори от инспектората, преминали обучение през 2022 г. във връзка с функциите на административния контрол.

Девет (9) служители от Инспекторат са преминали дистанционно обучение на две теми:

- Правна уредба на защита на личните данни;
- Киберхигиена при използване на лични данни.

ХII. Взаимодействие с Главен инспекторат при МС и други държавни и административни органи

По изпратените съгласно чл.112 от АПК сигнали са извършени проверки, за резултатите от които са изготвени доклади и изпратени съответните отговори.

Изготвено е справка с информацията поискана от Главен инспекторат при МС по повод извършени проверки по ЗПКОНПИ.

ХIII. Анализ на риска и оценка на ефективността на дейността на „Инспекторат“.

1. Анализ на рисковете:

За 2022 г. са идентифицирани **13** бр. рискове, подлежащи на оценяване. Според нивото на риска **8** бр. „незначителен“ и **5** бр. „под среден“

Рисковете са идентифицирани според заложените в „Стратегическия план“ 2021-2026 г. цели. Според оценените рискове са набелязани и изпълнени съответните дейности.

2. Самооценка на ефективността на дейността на „Инспекторат“.

За определяне на оценка за ефективността на дейността на „Инспектората“, беше извършен анализ на осъществената дейност от служителите, с оглед изпълнение на набелязаните цели и задачи. От извършеният анализ са получените резултати по критерии както следва:

2.1. Извършени планови и извънпланови проверки по заповеди на изпълнителния директор.

През периода не са извършени планови проверки на ОД на ДФ „Земеделие“.

Извършени се 15 бр. планови проверки по ЗПКОНПИ.

Причините за неизвършени проверки на структурни звена на ДФ „Земеделие“ са от обективно естество, а именно:

- Честата смяна на висшият на ръководният състав на ДФ „Земеделие“ в това число и на директорите на ОД- три пъти за отчетният период.

- С оглед голямото изоставяне при договаряне и плащане, и големият обем по схеми и мерки и предвид невъзпрепятстване на работата на служителите при тяхното разглеждане.

- През периода са извършени извънпланови проверки по сигнали с изключително голям обем и продължителност.

- През годината съставът е бил в недокомплект (непълнен щат - един служител);

- През периода са извършени **3** бр. проверки по заповед на изпълнителния директор на ДФ „Земеделие“.

С оглед броя на извършените проверки, направените предложения и тяхното изпълнение може да бъде дадена „задоволителна“ оценка по този критерий.

2.2. Извършени проверки по постъпили сигнали и жалби.

По извършените 225 бр. проверки по сигнали и жалби са давани съответните предложения за отстраняване на констатираните пропуски, слабости и санкциониране на служителите допуснали нарушения. Имайки предвид броя на изпълнените препоръки и предприетите мерки по направените предложения може да бъде дадена „добра“ оценка по тези критерии.

2.3. Отчетени мерки, залегнали в изпълнение на Интегрираната Стратегия за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност.

- Своевременно е осъществявано необходимото взаимодействие с правоохранителните органи, прокуратурата и КПКОНПИ при изясняване на сигнали за корупция и конфликт на интереси от служители на Фонда.

- На интернет страницата на ДФ „Земеделие“ е създадена и подържана съгласно нормативни документи, рубрика „Инспекторат“ с оглед създаване на прозрачност в дейността на администрацията и популяризиране на антикорупционната такава.

- Служители от „Инспекторат“ са изнесли лекции на тема „Превенция на корупцията, предотвратяване и установяване конфликт на интереси и нередности и

нарушения от служителите в държавната администрация“ на служителите по време на извършени проверки в ОД – гр. Ямбол, ОД – Разград

- Ръководителят и служители на „Инспекторат“ са изнесли лекционен курс на тема „Превенция на корупцията, предотвратяване и установяване конфликт на интереси и нередности и нарушения от служителите в държавната администрация“ на директорите на ДФ „Земеделие“.

- Поддържа се линия за горещ телефон за подаване на сигнали в ДФ „Земеделие“ за нередности , измами и корупция засягащи финансовите интереси , както и за неправомерни деяния на служителите в ДФ“Земеделие“. Регулярно се провеждат заседание на създадена със Заповед на изпълнителния директор комисия за прослушване на сигналите и се предприемат действия за тяхното изясняване.

- Периодично се провеждат срещи на работни групи с цел извършва анализ по прилагането на Стратегическият план 2021 г. – 2026 г. и стратегията за управление на риска с оглед оценка на изпълнението.

Предвид извършеното може да бъде дадена „добра“ оценка и по този критерии.

2.4. Мерките за укрепване на административния капацитет и участие в проекти, обучения, семинари и др.

- Участие на служители от „Инспекторат“ като лектори при проведено обучение на дирекции „Технически инспекторат“, „ОППМРСР“ и „Финансова“.

- С влизане в сила на измененията и допълненията на „Устройствения правилник на ДФ „Земеделие“ е увеличена щатната численост на Инспекторат с една щатна бройка.

- Участие на ръководителят и служители на инспектората в подготовката и участие в проведената „Международна конференция за противодействие на измамите и конфликт на интереси “през месец октомври 2022 г. с представители на „OLAF“, разплащателни агенции от ЕС, „АФКОС“, прокуратура и европейски делегирани прокурори.

- Участие на служителите от инспектората в обучителни курсове от ИПА на тема „Киберхигиена при използване на електронна поща“ и „Правна уредба за защита на личните данни“.